

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Liber XX. Eucharistia Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

LIBER XX. EVCHARISTIA SACRAMENTVM.

EVCHARISTIA & Sacramentum est, & Sacrificium. Hæc Tractatio Eucharistiam, quatenus Sacramentum est, exponet. Circa cuius doctrinam multipliciter aberrarunt Hæretici, multiplexque Theologia obuersatur, Scholastica, Positiua; Moralis, Controuersa. Cum verò mei sit instituti, Moralem suscipere explicandam, reliquas decisiones, vel suppono, vel omitto, vel præstringo.

SECTIO PRIMÆ.

De Eucharistiæ Sacramento, receptiores sine lite Sententiæ.

CAPVT I.

De Eucharistiâ secundum se.

EVCHARISTIA Græcè significatidem quod Latine *Gratiarum actio*, vel, *Bona gratia*: tamen Ecclesiæ vsu accommodatum iam est hoc vocabulum, ad significandum vnum illud Sacramentum ex septem, quod ad spirituales vitam nutriendam est institutum. Cum autem hoc Sacramentum multa contineat, variis aliis nominibus insignitur. Dicitur à significatione *Mysterium*, *Placitum*, *Consummatio Sacramentorum*. A re contentâ, *Corpus*, & *Sanguis Domini*, *Sacramentum Corporis ac Sanguinis Christi*, *Caro Domini IESV*. A materiâ, *Panis vite*, *Panis vinctus*, *Panis Dei*, *Panis de Cælo descendens*, *Cibus verus*, *spiritualis Esca*, *Communium Dominicum*, *Cæna Domini*. Ab effectu, *Mortis antidotum*, *Pharmacum immortalitatis*, *Fons bonorum omnium*. Ab vsu *Pax Christi*, *Synaxis*, quia Christi fideles per Eucharistiam vniuntur. D. Thom. 3. pars. quest. 77. art. 4. Tolet. lib. 1. cap. 30. Filliuc. tractat. 4. cap. 1. Reginald. lib. 29. num. 1. Henriquez lib. 8. cap. 1.

De fide est, Eucharistiam esse verum, ac proprium novæ legis Sacramentum, cui convenit Sacramenti definitio. Quia est sensibile signum ad nostram sanctificationem institutum; gratia enim 1. cor. 6. promittitur: exhibitio autem promissionis *Marth. 6*. Fuit verò conveniens Evangelicæ legi periculisissimæ, ut tam Augusto Sacramento dogaretur: nam Christus Dominus est verus animarum cibus, ac propterea maximè decuit, ut quemadmodum cibus reficit corpus

mediâ quadam reali vniõne cum ipso viuente: ita Christus modo quodam ineffabili præsens adesset, ut per modum cibi, ac potus nobis realiter coniunctus, nos spiritualiter reficeret, & in se quodammodo transformaret. Concil. Florent. instr. Armen. Trident. sess. 7. c. 1.

In vltimâ Cæna illius noctis in qua traditus fuit in mortem Christus hoc Sacramentum instituit *Matth. 26*. in finem, quia à Tridentino sess. 13. cap. 2. dilucide traditur.

Institutum est hoc Sacramentum die 14. Lunæ Martij ad illius diei vespertam, & principium diei 15. Quia institutum fuit primo die Azimorum, quo Christus Dominus agnum Paschalem cum suis Discipulis comedit, ut manifestè ex *Matth. 26*. colligitur. Primo die Azimorum accesserunt discipuli ad IESVM dicentes: *Vbi vis paremus tibi comedere Pascha?* Suar. d. 1. fest. 1. Vsq. d. 172. Coninch quest. 74. art. 4. dub. 1.

Christus Dominus Eucharistiam instituit post Cænam legalem, post pedum lotionem, ut signaret, ad hoc Sacramentum excipiendum summam opus esse præmitti puritatem. D. Thom. Euthym. Lyra. Bernard. Damasc. apud Suar. tom. 3. in 3. p. 9. 73. d. 41. sect. 4.

Perfecto Eucharistiâ est Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus panis & vini ad spirituales animarum refectiõnem & unitus definitio. Ex qua definitione constat, Sacramentum hoc fuisse à Christo Domino institutum, ut definitur ab Innoc. III. cap. *Firmius de sum. Trin. & fide cathol.* & ab Eugen. IV. in decreto fidei.

Deinde constat, ad illius intrinsecam constitutionem tum species panis & vini, tum Corpus & Sanguinem Christi pertinere. Species quatenus Corpus & Sanguinem Christi continent; Corpus Christi.

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. II. IV.
E. IV.

32 Theologiae Moralis Lib. XX.

Corpus & Sanguinem Christi ut sub speciebus panis & vini continetur. Quia sub hac ratione fumentem reficiunt: neque enim sola species, neque Corpus Christi nisi sub speciebus contentum animae cibis sunt. Nec species à Christo separata adorari possunt latius Adoratione. Neque Christus seclusis speciebus est nobis sensibile signum. Denique transubstantiatione (quae est conuersio vnius substantiae in aliam substantiam sub eisdem accidentibus) hoc Sacramentum, teste Trident. sess. 13. cap. 3. conficitur. At si destructa panis & vini, loco illius substantia Corporis ac Sanguinis Christi non succederet, transubstantiatio non esset. Ergo hoc Sacramentum essentialiter speciebus panis & vini Corpus ac Sanguinem Christi continentibus constat. Coninch *quest. 73. art. 1. dub. vnic. n. 20. Valsq. d. 167. c. 3. & 5. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 1. concl. 2. Suar. d. 42. sect. 2.*

8 Verba Consecrationis non sunt forma intrinseca, & causa illius efficiens: ipsaque consecratio actio est, quae ipsum Sacramentum conficitur. Quia verba & consecratio transeunt, Sacramentum verò perseverat. Sumptio verò specierum Sacramentum non est, sed Sacramenti applicationem. Quia sumptio non sanctificat, sed cibum sanctificantem applicat. Bonac. d. 4. *quest. 1. punct. 1. num. 6. Valsq. d. 167. c. 3. num. 26. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 1. concl. 3.*

9 Est omnium Sacramentorum perfectissimum. Quia continet realiter Christum Dominum, qui in aliis Sacramentis non continetur. Et quia alia Sacramenta solum habent vim fideles sanctificandi, cum actu sumuntur: at in Eucharistia ipse sanctitatis Auctor ante vsum adest, idcircoque solummodo huic Sacramento latius debetur adoratio. Trid. sess. 7. can. 3. & sess. 13. cap. 3.

10 Corpus & Sanguis Christi sub speciebus panis & vini vnum integrum ac perfectum Sacramentum, non plura, constituunt. Quia si Corpus Christi contentum sub speciebus panis per se & adaequate esset distinctum Sacramentum à Sacramento Sanguinis sub vini speciebus contenti, non septem, sed octo essent Sacramenta. Vnde verò haec sumatur vnitas, cum signa sint physice omnino distincta, apud D. Thomas *quest. 73. art. 2. expressit*, illam desumens non tam ex re significata, quam ex significatione. Quia cum Sacramentum in genere signi formaliter constituitur, necessatio Eucharistia ut vnum Sacramentum sit, & non plura, vnicum signum completum, & perfectum esse debet: & non plura.

CAPVT II.

De Eucharistiae Materia.

11 EMOTA Eucharistiae Materia est Panis & Vinum. Colligitur ex *Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. Corin. 11.* Definitor in Trid. sess. 13. cap. 1. Florent. in decreto fidei *p. 1. vlt. sess. 5. Tertium est. & Lateran. cap. Firmiter, de sum. Trinit. & fide Cathol.* Congruentiae huius institutionis ex dignitate tanti Sacramenti, & eius effectibus desumi debent. Nam & con-

uiuim nobis paratum ad vitam inuuit, & fidelium vnionem à facerrimo epulo representat.

Panis debet esse triticeus. Quia hic solus est, qui absolute & simpliciter panis appellatur: alij cum addito. Vnde Panis ex mylo, castaneis, maiz, leguminibusque confectus, haud est Eucharistiae materia; quia non est panis vsualis. Sic omnes.

Aqua naturali debet Panis hic confici. Quia hic est Panis vsualis. Vnde confectus ex melle, lacte, oleo, aqua rosacea vel similis haud est aptus ad consecrationem. Quia non est Panis vsualis; sed placenta. Coninch *ad quest. 73. D. Thom. art. 3. num. 48. Valsq. d. 170. cap. 4. n. 25. Bonac. d. 4. q. 2. punct. 1. num. 3.*

Massa antequam igne torreatur non est Sacramenti huius materia. Quia licet non differat specie à pane cocto, tamen à panis vsualis ratione differt, qui quidem fuit à Christo Domino pro materia institutus. D. Thom. *quest. 73. art. 3. Bonac. d. 4. quest. 2. punct. 1. num. 3. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 2. concl. 3.*

Quid si granis triticeis alia diuersa misceantur, vel aqua naturali extraneus liquor? Si extranea materia naturam superet, mixtum est consecrationi ineptum; si propria materia extraneam vincat, aptum erit huiusmodi mixtum consecrationi valida. Quia absolute panis est vsualis: graue tamen piaculum consecrans patrabat aduersus debitam huic Sacramento puritatem. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 2. Bonac. d. 4. q. 2. punct. 1. n. 4. Valsq. d. 170. c. 4. n. 26.

Peccatum graue erit, consecrare in Pane, qui iam incipit transmutari, & corrumpi: & in Vino, quod incipit aclescere. Quia & est contra debitam huic Sacramento puritatem, & contra illius institutionem. Henric. lib. 3. cap. 9. Bonacin *d. 4. quest. 2. punct. 1. num. 5. ex D. Thom. quest. 74. conclus. 6. art. 7. ad 3.*

Esse azimum, vel fermentatum panem non est de necessitate Sacramenti. Definuit expresse Florent. in decreto de Armen. §. 3. Quia verumque panis est vsualis. Conuenientior autem azimus, quia in certa ferè sententia Christus Dominus consecrauit in azimo; siquidem post vsum agni Paschalis, in quo non licebat pane uti fermentato, Eucharistiam instituit. D. Thom. q. 74. art. 4.

De necessitate praeccepti Ecclesiae Latinae Sacerdos in Ecclesia Latina tenetur in azimo consecrare: Graecus verò in Ecclesia Graeca in fermentato. Florent. praefato decreto §. 2. vt D. Thom. *quest. 74. art. 4. annotauit.*

Sacerdos Latinus iter agens per Ecclesiam Graecam, & Graecus per Latinam suae Ecclesiae consuetudinem potest retinere: consultius tamen illius, qua transit ritus obseruabit Ecclesiae, ea potest in Bonac. d. 4. quest. 2. punct. 1. n. 9. Coninch qu. 74. art. 4. dub. 2.

Materia Sacramenti Sanguinis est Vinum de vite, & nullum aliud. Luc. 22. Definitor in Florent. decreto fidei §. 4. Vnde liquores ex pomis malo grapis haud possunt consecrationi deferuire. Quia absolute vinum non sunt.

Vinum debet ex vuis esse expressum. Quia dum mustum intra botrum est, per se potari non potest: neque est aptum, ut aqua misceatur. Coninch q. 74. n. 123. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 2. concl. 4. Suar. d. 45. sect. 1. Bonac. d. 4. q. 2. punct. 2. n. 9.

Liquor

Seccio I. Eucharist. Recept. Sententia. 33

22 Liquor expressus ex visis maturis, qui Mu-
stum vocatur, materia est consecrationis. Quia
absolutè est vinum. At absque virginti causâ
grave peccatum esset eâ indecenti vti materiâ.
Valq. d. 17. c. 1. num. 7. Bonac. d. 4. q. 2. p. m. 2.
n. 3. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 2. assert. 5.

23 Accum non est consecrationis materia, esto
ex vino fiat. Quia in aliam naturam à vino est
transmutatum. Pius V. Rubr. de defet. in Mis-
sa occur. præcipit Sacerdoti reperienti tempore
consumptionis, consecrasset in aceto, vt vinum
apponar. & de nouo consecraret. Et Gregor. XIII.
imperauit deleri Glossam in c. 2. de consecr. dist. 2.
asserentem accum esse consecrationis materiam.
De quo sermo recurret.

24 Sapa, Hispanicè Arropè haud est consecra-
tionis materia. Quia in aliam materiam à vino
credetur defecisse. Idem asserto de vino cocto.
Hispanè Aqua ardente. Lota Hispanè Aqua
pis, liquor, qui ex visis iam expressis, mixta aqua,
conficitur, à materiâ consecrationis excluditur.
Quia non est vinum, sed aqua temperata. Erit
tamen materia, si in minima quantitate mixtio
contingat: sed graue piaculum, in ea consecrare.
Valq. d. 17. c. 1. n. 8. Suar. d. 45. sect. 1. Bonac.
d. 4. q. 2. p. m. 2. n. 7.

25 Debet Vinum Aquâ misceri antè consecra-
tionem, ex perpetuâ traditione Ecclesiæ. Quia Chri-
stum Dominum sic fecisse creditur. Et quia ex
eius latere Aqua simul cum sanguine effluxerit.
Et quia vni populi fidelis cum suo Capite Chri-
sto figuratur. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. ca-
pite 10. & 11. Suar. d. 45. sect. 2. Lege Trident.
sess. 22. cap. 7.

26 Potè hæc Aquâ mixtio fit non ex necessitate
Sacramenti, sed præcepti. Florent. in liter. union.
Quia Concilium affirmans materiam huius Sa-
cramenti esse Panem triticum & Vinum de vi-
te, nullam admiscendâ Aquâ gerit mentionem.
At si vinum necessariò deberet esse, sicut debet
esse oleum mixtum balsamo pro materiâ Con-
firmationis, Concilium assignans huiusce Sacra-
menti materiam, exprimeret esse vinum aquâ im-
mixtum, sicut expressit in Oleo pro materiâ Con-
firmationis.

17 Aqua vino miscenda debet esse in minori
quantitate. Quia aliâs mixtum æquè aqua esset,
& vinum. cap. Perniciosu, de celebr. Missar. Con-
cil. Florent. in decr. fidei, §. 3. dicit, modicissimam
aquam esse miscendam: idèquè Romana: Ec-
clesiæ consuetudo seruanda, quæ octies, vel de-
cies plus vini apponit: tamen non sit in hac
parte scrupulosè agendum.

28 Mixto hæc necessariò gerenda tempore sacri-
ficij ab ipso Sacerdote, aut à Diacono vel Sub-
diacono in Missis solemnitioribus. Quia sacrifi-
canti præcipitur hæc mixtio, vt ceremonia quæ-
dam sacra ad sacrificium pertinens, tum ob vni-
tatem Christi, tum ob significationes, quas habet.
Valq. d. 177. cap. 2. n. 18. Bonac. d. 4. q. 2. p. m. 4.
num. 2. & 5.

29 Tenetur Sacerdos non solum tempore sacri-
ficij, sed antè oblationem hanc mixtionem face-
re: aliâs grauior contra consuetudinem Eccle-
siæ delinquet. At si ex obliuione aut negligen-
tiâ mixtionem omiserit, & id aduertat antè con-
secrationem, debet eam facere necessariò. Quia
adhuc viget præceptum miscendi aquam vino.
Potè si facta iam consecratione, Sacerdos ad-

uertat, haud est iam aqua miscenda. Quia San-
guini Christi nihil extraneum debet admisceri.
Suar. d. 45. sect. 3. Coninch q. 74. art. 8. num. 142.
Bonac. d. 4. q. 2. p. m. 4. n. 5.

Minister ad consecrationem debet saltem vir-
tualem Intentionem habere. Quia Intentio mi-
nistri Sacramento est necessaria. Quæ quidem In-
tentio debet esse circa materiam determinatam,
quæ pronomine Hoc, vel Hic signari possit. Quia
materia & forma Sacramenti secundum Ministri
intentionem operantur. Si igitur intentio deter-
minata non est, non possunt effectum determi-
naturum sortiri.

Deinde requiritur ad consecrationem, vt ma-
teria consecranda sit Sacerdoti præsens, vt eam
pronomine Hoc, vel Hic possit demonstrare, ac
sensu percipere. Quia aliâs morali, ac humano
modo ei præsens non erit. Cui præsentia non
obest, quod in aliquo vase, aut linteo contineat-
ur. Quia ratione continentis contentum ei
præsens est. Haud sic, si retro parietem, vel lin-
teum panis & vinum esset appositum. Quia tunc
nullo sensu eam materiam poterit demonstrare.
Idem est, si panis sub mappâ vel in tabernaculo
existat. Quia non existit ibi tanquam in conti-
nenti, quod sensu percipi possit. Laym. lib. 5.
tract. 4. cap. 2. assert. 7. Suar. d. 43. sect. 5. Coninch
quæst. 74. art. 2. dub. 2. num. 2. & 23. Valq. d. 171.
cap. 4.

Præterea ea quantitas requiritur, quæ huma-
no sensu percipi valeat, & pronomine Hoc, vel
Hic ab homine demonstrari. Quia Sacramenta
non Deo & Angelis, sed hominibus sunt gratia
sanctificantis signa. Requiritur ergo quantitas
Sacerdoti consecranti demonstrabilis. Quia Chri-
stus Dominus conseruari non potest nisi sub spe-
cie, quæ humanis sensibus possit percipi, aliâs
non erit signum sensibile. Ergo nem ipsum, quod
requiritur, vt Christus sub speciebus ponatur,
requisum est, vt conseruetur. Quapropter as-
sero, nullam quantitatem ita minimam esse,
quæ ab homine sensum perfectissimum habente
percipi non possit, ac proinde quæ ab eo non va-
leat consecrari. Quod si aliqua sit, quæ per se
sumpta à nullo homine extra miraculum percipi
possit, nec consecrari poterit, nec sub ea Chri-
stus existere. Coninch quæst. 74. art. 2. dub. 2.
numero 28. Suar. d. 43. sect. 8. Vasquez d. 171.
cap. 2.

Assolent formulæ pro comunicandis ad al-
tare deferri: an tunc virtualis Sacerdos inten-
tio sufficiat: si Sacerdote infcio in alteri depo-
nantur, nullatenus consecrabuntur. Quia nul-
lam intentionem etiam virtuales habuit illas
consecrandi. Secus verò esset, si ipse Sacerdos
vel alius ex eius beneplacito eas formulas conse-
crandas antè offertorium apponeret. Nam eo
ipso voluntatem habet eas consecrandi: ex qua
voluntate consecrantur, tamen tempore con-
secrationis earum obliuiscatur. Quod intellexe-
rim, dummodo sint super altare sacrificij, hoc est,
super aram: nam si iuxta existant, & illarum obli-
uiscatur fuerit Sacerdos, haud erunt consecrata. Quia
non est præsumendum Sacerdos, in debite, & illi-
cite consecrationem facere voluisse. Suar. d. 43.
sect. 6.

Quid agendum, cum dubium occurrit, num
materia aliqua sit consecrata: Si dubium prudens
oboratur ex eo, quod arbitragur, an fuerit satis
præsens currentia.

30

Minister de-
bet saltem vir-
tualem habe-
re consecran-
di intentio-
nem.

31

Debet esse
præsens conse-
crationis ma-
teria.

32

Requiritur ea
quantitas, quæ
possit prono-
mine Hoc, vel
Hic demonstrari.

33

De intentio-
ne, ad formu-
las consecran-
das, necessa-
ria.

34

Quid gerem-
us, circa va-
ria dubia oc-
currentia.

FRANCISCO BAR-
THELOMÆO
TOM. III. IV.
F. IV.

praesens materia, vel num fuerit intentio circa illam? Si nulla alia materia pro sacrificio est constituta, debet Sacerdos rursus consecrationis verba proferre super illam materiam sub conditione, ne sacrificium imperfectum relinquat. Aliter si alia materia pro sacrificio est constituta, nec dubium circa illam obuerteretur, sed circa materiam communicaturis appositam: debet Sacerdos alia die sacrificans, vel alius de ea re monitus verba consecrationis super illam materiam sub conditione proferre. Quid si dubium oboriatur ex incapacitate materiae, quia praesumitur vinum esse acetum, vel panis corruptus? Si nulla alia materia certa sit in eo sacrificio consecrata, Sacerdos errorem agnoscens, debet certam consecrare materiam, & simul cum ea dubiam absumere. At si alia materia certa appositae fuit, alius Sacerdos vel ipse altero die eam dubiam materiam simul cum ea, quam in sacrificio consecrat, debet absumere. Quia talis decet materiam sub dubio consecratam reuerentia. Castro Pal. tom. 4. tit. 21. punct. 6. n. 8.

CAPVT III.

De Formâ hoc ineffabile Sacramentum conficiente.

35
Forma consecrationis Panis.

LLA verba, *Hic est enim Corpus meum*, sunt consecrationis Panis forma. Quia illis perfectè Corporis Christi praesentia significatur. Reliqua tam antecedentia, quam subsequenteria non sunt de necessitate Sacramenti, sed praecipui. Imò particula *enim* cum non ad significandam Christi praesentiam, sed ad coniungendum sermonem, per Ecclesiam appositae fuerit, haud est necessaria consecrationi. Attamen illius omisio ex negligentia erit veniale, ex proposito lethale piaculum. Bonac. d. 4. quaest. 3. punct. 1. n. 10. Suar. d. 59. sect. 1. Coninch quaest. 78. artic. 2. dub. 2. num. 57.

36
Quenam transpositio, mutatio, diminutio, vel additio annulet Sacramenti formam.

Quenam transpositio, mutatio, diminutio, vel additio annulet Sacramenti formam? Qualiter est graue peccatum regulariter, si d. Sacramenti formam non annullat, si non impedit illius significationem. At si significationem impedit, ultra peccatum iterum reddit Sacramentum. Ex. gr. *Illud est Corpus meum*, cassam reddit consecrationem, quia pronomen *illud* modum à Christo significandi usurpatum immutat. Et *Hic est Corpus meum*, sumptis *Hic* aduerbialiter, quia non significat conversionem, quae ex substantia panis in Corpus Christi per huiusmodi formam consecrationis fit. Et *Hoc est Corpus Christi*, quia non in persona Christi & Christum repraesentans Sacramentum conficere, sed relative te habere, quod institutioni obstat. Et *Consecro Corpus Christi*, quia forma huius Sacramenti non in fieri, sed in facere esse praesentiam Christi significat. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 3. Henric. lib. 8. cap. 16. Suar. d. 59. sect. 2. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 1.

37
Forma consecrationis Vini.

Consecrationis Vini forma sunt tantum illa verba: *Hic est enim calix Sanguinis mei*. Reliqua vero *Novi, & aeterni Testamenti mysterium fidei*,

qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum, ex receptiori sententia ad essentiam formae non pertinent, sicut nec particula *enim*. De quo sect. 2. sermo recurret.

Porto pronomen *Hoc*, vel *Hic* cum proferatur, supponit non determinatè & in particulari pro pane, & illius accidentibus, vel pro Christo: sed supponit confusè & in communi pro contento sub accidentibus panis, & vini, quae indeterminatio, adueniente praedicto, tollitur. Quo circa cum dicis *Hoc* vel *Hic*, nihil determinatum, ac singulare signas: sed signas quid commune, & indeterminatum, quod sub accidentibus panis, vel vini continetur: determinatur autem praedicto adueniente, ut pro corpore Christi supponat. Suar. d. 58. sect. 7. Bonacin. d. 4. quaest. 3. punct. 4. à numero 1. Henric. lib. 8. cap. 19. num. 1.

Quidnam consecrationis verba operentur? Finita prolatione verborum, perit substantia panis, & vini: & Corpus, ac Sanguis Christi sub illorum accidentibus constituitur, non tanquam verum subiectum, cui accidentia inhæreant, sed vices subiecti gerens, ea accidentia altiori, & efficaciori modo sustentando. Ob quam causam Concilia & Patres actionem, qua hæc omnia fiunt, *Transsubstantiationem* appellant, hoc est, conuersionem vnius substantiae in aliam substantiam sub eodem termino. Quia consecrationis verba eam vim habent ex diuina promissione, ut eo ipso quo proferuntur, Corpus Christi constituantur sub accidentibus panis & vini: ipsaeque substantiae panis & vini destruantur, pereant actione, qua conseruantur. Neque ad hanc transsubstantiationem opus est, ut Corpus Christi de nouo producat, seu reproducat, sed sufficit ad ipsum corpus Christi constituendum sub accidentibus panis terminari. Ex qua terminatione adiuncta diuina promissione, nascitur substantia panis ac vini destructio. Suar. d. 61. tota. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 3. Vafq. d. 181. & seq. Coninch q. 75. art. 4.

Licet totus Christus sub qualibet specie panis, & vini facta consecratione constituitur, ex significatione tamen verborum sub accidentibus panis solum corpus Christi constituitur: & sub accidentibus vini solus sanguis. Quia verbis consecrationis hoc praecise significatur. At quia corpus Christi est Sanguis, anima, ac Diuinitati vnitum, constituto corpore consequenter & concomitanter constituitur in sacramento Sanguis, anima, Diuinitas, ac denique totus Christus: & idem est de Sanguine. Verum Christus sub speciebus existit vti anima rationalis in corpore, totus in toto, & totus in qualibet parte. Quia licet in se ipso extensus sit, & partes extra partes habeat: nullam tamen quoad locum extensionem admittit. Vnde neque diuisa hostia, ipse diuiditur: nec minus ex eo accipit sub minima parte communicans, quam si sub magna communicaret. Præterea assistit ibi qualis assistit ibi qualis assistit in Caelo, omni scientia, gratia, aliisque donis exornatus, quæ Christo glorioso competunt. Quia sic decet eius maiestatem. Incertum autem est, an operationes materialium potentiarum exerceat. Quia hæc ex natura rei potentiam quoad locum extensionem requirunt. At ex diuina virtute verosimile mihi est, operationes visus, & auditus exercere. Etenim

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententia. 35

Etenim Christum non solum intellectu cognoscere, sed etiam sensu corporeo videre adorantes, & illius preces audire, fover pietatem, excitat reverentiam. Sic denique Christus ex suo verbo, ac promissione accidentibus panis & vini annectitur, ut ad illorum motionem ipse moveatur, illis vero destructis ipsius realis praesentia pereat. Doctores communiter.

CAPVT IV.

De Eucharistia Adoratione, ipsius ad salutem necessitate, Obligatione, quae eam sumendi ex diuino praecepto.

IDE certum est, adorari debere Eucharistiam interius & exterius adoratione Latræ. Quia continet Christum Dominum eiusdem excellentiæ & dignitatis ac adest in Cælo. Trident. sess. 13. c. 1. & can. 6.

Debet absolute adorari, cum non est probabilis dubitatio, an sit consecrata hostia, nec ne vel ob defectum Ministrum, vel debitæ materiæ. Quia aliàs deuotio in Sacramentum minuitur, variisque scrupulis animus distrahitur. Esto aliquando acciderit, hostiam consecratam non esse: ac raro id communem adorationis modum impedire debet. Suar. d. 65. sect. 2.

Vnde infero, Sacerdotem simulantem celebrationem, cum tamen non celebret, grauissimè delicturum. Quia proponit adorandam materiam nullâ dignam adoratione. Quoties sacrificium offert, vel communicas, debes hoc Sacramentum adorare. Quia tibi adorandum proponitur. Similiter quando à Sacerdote eleuatur in Missa, aut ad infirmum deferretur, vel aliquo modo tibi praesens occurrat. Quod si aliquando hanc adorationem ob negligentiam sine scandalo omittas, haud grauius delinques ob materiæ leuitatem. Suar. d. 65. sect. 1.

Sacrilegium est, irreuerenter hoc ineffabile Sacramentum tractare: cum scilicet corporalibus, vasis, vestibusque immundis vtreis in illius consecratione: aut si incaute custodias, ut ad corruptionem deueniat, vel ab hostiis irreuerenter tractetur. Cap. Genè, de celebr. Missar. Nulla tamen est ipso iure poena imposita, sed imponenda.

Necessarium esse Eucharistiam ad salutem necessitate praecepti non solum Ecclesiastici (de quo alibi) sed & diuini, certum est. At sect. 2. discutiam, num sit necessaria necessitate medij, seu remedij, seu finis. Illud enim necessarium est necessitate medij, quod per se & positum medium est ad salutem animæ comparandam, quodque dicitur necessarium necessitate finis, quia sine eo finis ita æternæ obtineri non potest. At necessarium necessitate praecepti praeceptum non est medium positum ad salutem obtinendam: sed est medium negativum; quia negat, & impedit, ne salus obtemperat violatione praecepti agatur.

Porro praeceptum diuinum de sumendâ Eucharistia cum affirmatiuum sit, necessario debet

aliquo tempore obligare. Quod autem sit, non diuini de conuenit inter Doctores, de quo sect. 2. Supponens verò ex veriori sententia praecepto diuino omnes fideles adstringi ad communionem percipiendam in mortis periculo, crediderim, eundem inferri, communicantem extra periculum mortis, non solum posse, sed teneri Eucharistiam in periculo mortis constitutum suscipere. Quia communio facta ante periculum mortis non praecepitur, ergo ea satisfieri non potest communioni praeceptæ. Impossibile enim est, te praecepto satisfacere, nisi opus praeceptum exequare. Suar. d. 69. sect. 3. Henric. lib. 8. c. 4. Vasq. d. 2. 1. 4. c. 3. à num. 13.

Imò extra mortis articulum communiter Doctores asserunt interdum in vitâ praeceptum diuinum communicandi obligare. Quia cum propius effectus Eucharistiae sit, animam suscipientis enutrire, & aduersus insidias diaboli roborare, ut in acceptâ gratiâ fidelis perseueret; satis contemptor propriæ salutis esset, qui in suscipiendo hoc salutifero pharmaco negligens existeret. Ob hanc causam per tres, vel quatuor annos communionem omittentem praecepti diuini reum esse crediderim. Suar. d. 69. sect. 3. Bonac. d. 4. qu. 7. punct. 1. à num. 8. Addentes id esse, etiam conclusâ aliquâ Ecclesiæ determinatione, cui minime assentio, ut proprio Problemate indicabo.

CAPVT V.

De Ministro Eucharistiae, ad consecrandum, & ministrandum.

QUOD illius consecrationem soli Sacerdotes sunt Ministri. Quia nullus alius à Sacerdotibus hanc accepit à Christo potestatem. Trident. sess. 22. cap. 1. & 4.

Fert usus Romanæ Ecclesiæ, ut cum Episcopus consecratur, hic simul cum consecrante verba consecrationis proferat: & cum Episcopus ordinat, Sacerdotes noniter ordinati esto plures sint, cum ipso Episcopo ordinante proferunt consecrationis verba. Certe si simul proferunt, & finiunt consecrationis formam cum debita consecrandi intentione, consecrant omnes. Quia nulla est ratio, ob quam vni potius, quam alteri consecratio tribuatur. At quia vix est moraliter possibile, plures concurrentes ad vnius hostiæ consecrationem simul verba finire: quoniam modo hoc licitum esse possit, siquidem plures ex illis periculo morali exponuntur profecti formam super materiam iam ab alio consecratam, & consequenter indebitam. Crediderim, omnes sic ad consecrationem vnius hostiæ concurrentes intentionem habere consecrandi, & simul cum Episcopo verba finiant, secus si ante vel post. Suar. d. 61. sect. 4. Coninch quest. 82. art. 2. num. 13.

Sacerdos excommunicatus, depositus, aut degradatus non ideò amittit validè consecrandi potestatem. Quia eorum potestas, quæ in Characterè fundatur, est indelebilis. D. Thom. quest. 82. art. 5. 6. & 7. quem omnes Theologi sequuntur.

Quò

ELISCOBAR
Theod. Mor
Tom III. IV
E. IV

51 Quod ad dispensationem Eucharistiae ex officio, solus est Sacerdos Minister. Quia nemini alteri à Sacerdotibus dictum est à Christo: *Hoc facite in meam commemorationem*, id est, consecrate, sumite, & aliis distribuite. Trid. sess. 13. c. 8. D. Thom. q. 82. art. 3.

52 Ex delegatione verò non solum diaconis, sed & Laicis potest Eucharistiae dispensatio committi. Quia iure diuino concessio huius facultatis minimè interdicatur. Porò iuxta antiquam Ecclesiae consuetudinem vigente necessitate fovebant Laici, Eucharistiam in domum deferre, manibus attingere, & ore excipere propter tyrannorum persecutionem. Si Eucharistia in terram esset proiecta deberet Laicus, si Sacerdos non adesset, eleuare, imò & sumere, si ulterioris irreuerentiae periculum adesset. Quia quod pro reuerentia Sacramenti est institutum, non debet in illius iniuriam cedere. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 2. Suar. d. 72. sect. 2. Coninch qu. 82. art. 3. m. 19. Vafq. d. 219. c. 1. n. 18.

53 Diacono, vigente necessitate, & Episcopus & Sacerdos poterit hanc committere potestatem, ut Clem. Rom. lib. 8. constit. Apostolic. cap. 28. Concil. Nicen. 1. can. 14. & Carthagin. 4. can. 38. affirmant. Ex quorum textibus constat, absque necessitate extremam Eucharistiae dispensationem Diaconis concedi solitam. Histamen temporibus ubi Sacerdotum copia est, raro potest extra mortis periculum huiusmodi facultas committi. Layman. lib. 5. tract. 4. cap. 7. numero 2. Suar. d. 72. sect. 1. Henric. lib. 8. cap. 52. num. 2.

54 Atque à Diacono extra necessitatem extremam non est à iure concessa facultas Eucharistiam ministrandi, nec concedi potest ab ullo Praelato praeter Pontificem. Constat ex Ecclesiae praxi, quae nullquam aliis, quam Diaconis. Concil. Carthage. 4. can. 38. cap. Peruenit, de consecr. dist. 2. dicens, horrendum ac detestabile esse, quod Sacerdotes absque necessitate extrema per Laicum & feminam Eucharistiam aegris immitterent.

55 Verum in extrema necessitate, cum scilicet aeger in proximo est moriendi periculo, nec est Sacerdos, neque Diaconus, qui possit, & velit Eucharistiam ministrare, poterit Laicus, secluso scandalo. Quia nec iure diuino laicis interdicta est Eucharistiae ministratio, nec iure Ecclesiastico in necessitate extrema. Valent. tom. 4. d. 6. quæst. 1. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 7. Filliuc. tract. 4. cap. 9. quæst. 5. num. 258. & 285. At hanc doctrinam proprio Problema ad examen adducam.

56 Sacerdos infirmus, qui celebrare commodè non potest, potest, cessante scandalo, è sacratio hostiam consecratam sumere, cum non adsit alius, qui ministret. Quia non in alienam personam, sed in propriam iurisdictionem à Christo datam exercet. Neque in hoc Sacramento opus est ministrum à suscipiente distingui, ut patet in die Parasceue, in quo Sacerdos se ipsum communicat, tamen non consecrat. Bonac. d. 4. quæst. 5. punct. 2. numero 13. Sa V. Eucharistia, num. 14. Suar. d. 72. sect. 3. Coninch q. 84. art. 3. num. 25.

57 Sacerdos celebrans potest particulam hostiae ad communicandum infirmo vel sano referuare. Quia neque id Sacrificij perfectionem immutauit,

nec iure aliquo prohibitum inuenitur. Henric. enclau. hostia lib. 8. cap. 46. numero 2. Bonac. d. 4. quæst. 5. punct. 1. num. 14. Zambri. de Euchar. c. 3. dub. 6. num. 7.

Minister Eucharistiae debet habere iurisdictionem vel Ordinariam, vel Delegatam in personam, cui Sacramentum administrat. (Ordinariam voco, quæ ex officio provenit, proprio Sacerdoti non fore iurisdictionem ordinariam promanat.) Quia non decet alienas oves contra voluntatem proprii pastoris pascere. Suar. d. 72. sect. 2. Henric. lib. 8. legatum, cap. 55. Vafq. d. 219. cap. 2. apprimè ex Concilio Carthage. 1. cap. 7. Mileuit. can. 18. ostendunt.

Sufficit facultas praesumpta ad huius Sacramenti administrationem v. gr. si ex aliqua causa probabiliter iudicem, proprio Sacerdoti non fore ingratum, quod eius omnibus Eucharistiam ministraret. Quia cum hæc iurisdictionis requisita non sit pro valida, sed pro licita huius Sacramenti administratione, opus non est, delegationem facultatis praecedere: sed ex eo quod rationabiliter spero delegandam, si petere; sufficit, iure ipso disponente, ut delegata censetur. Suarez d. 72. sect. 2. Azor. lib. 1. o. 2. 3. q. 2. Nauar. cap. 21. n. 52. Vafq. d. 219. c. 3.

Nulla tamen poenà ipso iure afficitur Sacerdos, qui absque vlla facultate Eucharistiam ministrat, nisi Religiosus sit, huic enim excommunicatio Pontifici reuocata ipso facto intelligitur. Clem. Religiosi, de priuileg. si absque speciali Pa- rochi licentiâ eius subditis Clericis, vel Laicis Eucharistiam ministrat. Extremam Vnctionis, vel Eucharistiae ministrare praesumpserit. At si Parochus concedat suis subditis, ut à quocunque Sacerdote omnia & singula Sacramenta possint recipere: Religiosus Eucharistiam ministrans, dicitur ex licentiâ expressâ ministrare. Vafq. d. 219. Itaque Sacerdos, qui Religiosus non sit, praeter peccatum mortale nullam poenam ipso iure incurret.

Approbatio Ordinarij ad Eucharistiae administrationem non requiritur. Quia licet ad Sacramentum poenitentiae Concilium Trid. sess. 23. cap. 15. de reform. Sacerdotis approbationem postulet, & Eucharistia poenitentiam consequatur: tamen lex grauius Sacerdotes non debet extendi vno casu in alium, maxime cum eadem ratio non vigeat. Nam Sacramentum Poenitentiae difficile administratur, ut par est, ob varios casus ibi occurrentes: quæ difficultas in Eucharistiae administratione non reperitur. Coninch quæst. 82. art. 3. Vafq. d. 219. cap. 5. num. 57. Suar. d. 71. sect. 3.

Expendo privilegia Religiosis concessa, quibus ab incurrendâ excommunicatione lata in Clement. Religiosi, de priuileg. excusantur. Nicolaus V. concessit Minoribus, ut excepto Refurrectionis die, omnibus Christi fidelibus Eucharistiam valeant quolibet tempore ministrare. Sic habetur in libro Monumenta Ordin. concess. 149. Sixtus IV. & Leo X. idem eis concessit, sicut habetur in eodem libro concess. 160. Quod privilegium non solum Religiosis Mendicantibus, sed & non Mendicantibus esse concessum. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 41. quæst. 7. affirmat. Porò Paulus III. in Bullâ Societatis Iesv concessa anno 1545. quæ incipit, *Cum inter cunctas*, conceditur omnibus Societatis Sacerdotibus facultas, post

Seccio I. De Euchar. Recept. Sententia. 37

post Missas, seu ante Missarum celebrationem, aut alias, Christi fidelibus Eucharistia, & alia Ecclesiastica Sacramenta sine alicuius praedictio ministrandi: diocesanorum locorum, rectorum Parochialium, aut aliarum Ecclesiarum, aut quorumlibet aliorum minime requisita licentia. Et idem Pontifex alia in Bulla anno 1549. id ipsum clarius expressit. Omnibus (ait) Christi fidelibus quocumque anni tempore, praequam in festo Paschatis, Resurrectionis Dominicae, & mortis articulo, nisi necessitas urgeret, Parochialium Ecclesiarum Rectorum licentia minime requisita, ministrare libere ac licite valeant. Ex quibus privilegiis manifeste constat Religiosos Societatis Iesu, reliquosque Mendicantes, imò & non Mendicantes, qui in privilegiis Mendicantium communicant, Eucharistiam ministrare postea toto anni tempore, excepto Resurrectionis die, mortis articulo, (addo ex tenore Bullarum,) & prohibitione Praelati interueniente.

63 Verum omnes Sacerdotes tenentur in articulo mortis Eucharistiam obeunti ministrare, Parocho deficiente. Quia quilibet siue Regularis siue secularis sit, ex charitate tenetur proximo extreme indigenti hoc salutari, ac fortè necessario salutis remedio subuenire. Omnes Doctores.

64 Parochus autem non solum ex charitate, sed etiam ex iustitia, hac adstringitur obligatione. Cui ut satisfaciatur, non solum vocatus ministrare Eucharistiam morienti debet; sed etiam accurate vestigare, num sua in Parochia sint aliqui agroti periculo mortis obnoxii, quibus sit Eucharistia ministranda. Collegi ex c. 1. de celebr. Missar. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 5. n. 6.

65 Ab hac obligatione non eximitur Parochus ob vitæ periculum, v. gr. pestis tempore, nisi alij Sacerdotes adfuerint, mediis quibus eiusmodi ministerio provideatur. At reliqui Sacerdotes, qui officio, aut professione salutis proximorum incumbere non tenentur, à ministrandâ Eucharistia cum mortis periculo excusantur. Quia hoc Sacramentum non est mortuorum simpliciter ad salutem necessarium, cum possit ager contritione salutem intrare. Castro Palao tom. 4. tractat. 21. punct. 10. num. 2. & tract. 6. de Charit. d. 1. punct. 9.

66 Tenetur Parochus ex iustitia Eucharistiam suis ouibus ministrare, non solum cum ex præcepto hac communicare tenentur, sed quoties, spectata eorum conditione, & reuerentiâ Sacramento debita, ratioabiliter petierint. Quia iure petunt, quod sibi valde est utile. Fagund. de Euchar. lib. 3. cap. 3. Nauar. cap. Placuit, de penit. dist. 6. num. 162. Suar. d. 72. sect. 3. Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. num. 15. Huic tamen obligationi possunt Parochi per alium Sacerdotem idoneum satisfacere. Cum autem tot ferè in omnibus locis adfuerint Religiosi, qui ex deuotione Eucharistiam ministrant, ratio Parochus poterit per se ministrare Eucharistiam obligari. Citatus Suarius Bonac. & Fagund.

67 Tenetur Parochus vbique terrarum & in Hispaniâ & Lusitaniâ post Pij V. constitutionem, Eucharistiam ministrare mortis plectendis. Quia hi magis afflicti, grauiori peccatorum pondere pressi tanto magis indigent praesidio. Nec vlla contraria consuetudine potest excusari. Henriquez lib. 8. cap. 5. n. 4. Suar. d. 69. sect. 3. Laym. Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

lib. 5. tract. 4. cap. 6. quest. 4. Tolet. lib. 2. c. 18. Sa V. Euchar. n. 2.

68 Si quis peccato publico iure vel facto infectus, petat Eucharistiam in loco, quo publicum est: ei est deneganda: esto petat coram iis, qui delictum ignorant. Quia absolute petit, quod sibi indebitum est, cum breui tempore delictum, vel publicum est iis, qui ignorant, sit referendum. Suar. d. 67. sect. 2. peccatum. Vafq. d. 209. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 6. q. 3.

69 Si probabiliter possis praesumere, peccatorem emendatum esse, ut ferè semper teneris praesumere, cum tibi contrarium non constet, obligatus es, ei Eucharistiam ministrare. Quia ex ea concessione neque scandalum etiam late sumptum potest obuenire, cum suscipiens Eucharistiam bene eo loci audiat, neque vllam Sacramento irreuerentiam irrogas, cum prudenter credas ritè disposito concedere. Fagund. de Euchar. lib. 3. cap. 10. n. 7. Vafq. d. 209. c. 2.

70 Concedi potest Eucharistia Peccatori occulto non emendato, publice petenti. Quia praesumi non debet Christum velle Eucharistia ministrationem in graue suscipientis cedere detrimentum: cederet autem si ei publice petenti Eucharistia denegaretur, siquidem secretum illius reteretur crimen. cap. Si tantum cap. Placuit 6. q. 2. & cap. Si Sacerdos, de officio ordinar.

71 Haud potest concedi Eucharistia peccatori occulto non emendato, occultè petenti. Quia Sacerdos ex officio tenetur vitare quamlibet Sacramenti irreuerentiam, & prauam illius susceptionem, si id agere possit absque graui damno proprio, vel alterius. At peccatori secretò postulanti nulla irrogatur iniuria: cum soli deneganti indispositus esse dignoscitur. Quod si qui Sacerdoti ministrat esset indispositus ignarus, non idèò Eucharistia ministranda esset indigno. Quia scandalum, quod ex tali administratione scientibus proveniret praeponderat infamiae, quae sequi potest apud ignaros. Neque infamatio apud vnum, vel alterum tanti ponderis esse videtur, ut valeat administrationem peccatori factam cohonestare. Henriquez lib. 8. cap. 59. n. 1.

72 Num iis, qui criminis suspicione laborant, concedi possit, & debeat Eucharistia, si petant? Porro levis suspicio Communionem concedere non impedit. Quia ob leuia indicia delicti nemini sunt bona debita deneganda. Grauis suspicio quae ex grauib. indiciis nascitur, alicui videri posset, impedire, ne communio concedatur, ob periculum, quod indignus Sacramentum assumat. Verum hoc periculum ministranti haud potest imputari, cum non possit abnegare Eucharistiam ex indispositione suscipientis probabiliter tantum cognita. Itaque sola suspicio vehemens & violenta impedit à communione concedenda. Quia moralem delicti certitudinem constituit: impedit, inquam, à communione publicè & secretò concedenda, si suspicio publica sit: à communione vero secretò concedenda impedit secreta suspicio. Suarius d. 67. sect. 6. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 6. quest. 3. Fagund. de Euchar. lib. 3. cap. 10. n. 29.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
E. IV.

CAPVT VI.

De Eucharistia susceptoribus.

73
Trinitas po-
test recipi Eu-
charistia.

OTEST sumi Eucharistia triplici-
ter: Sacramentaliter tantum, quan-
do solum Sacramentum, & non eius
effectus suscipitur, quod evenit in-
disposito. Spiritualiter tantum, ut cum iustus de-
siderio suscipiendi flagrat. Vtrouque modo Sa-
cramentaliter, & spiritualiter, cum iustus com-
municans, Sacramenti recipit effectus. Trid. sess.
13. c. 8. & sess. 22. c. 6. D. Thom. q. 80. art. 1.

74
Solutus homo
potest huius mo-
di Eucharisti-
am suscipere.

Solutus homo modis praefatis hoc potest Sacra-
mentum suscipere. Quia irrationalia animantia
eius aliquando comedant, tamen non possunt
eius donari fructibus. Nec Angeli vel spirituali-
ter suscipere possunt, cum capaces non sint aug-
menti gratiae. Et quia pro solis hominibus in
hac vita degentibus est institutum.

75
Homo non
baptizatus
non potest Sa-
cramentaliter
recipere.

Homo sacra aqua non dilutus potest spirituali-
ter quidem, sed non sacramentaliter recipere:
Potest spiritualiter. Quia ante Baptismum po-
test quis Deo esse gratus, & Eucharistia susci-
pienda post Baptismum affectu flagrare gratiae
plane incremento. Non vero sacramentaliter.
Quia nullus est capax vilius Sacramenti reci-
piendi, nisi per sacram vnam Ecclesiam fuerit
ingressus.

76
Baptizatus
peccator non
solum sacra-
mentaliter
suscipit.

Baptizatus peccator solum sacramentaliter
Eucharistiam suscipit. Quia dum degit in cri-
mine haud potest nec spiritualis, nec sacramen-
talis communionis effectum, nempe augmentum
gratiae recipere, sed horribile absumit in iudi-
cium. Baptizatus vero iustus sacramentaliter &
spiritualiter recipere potest. Quia ad augmentum
gratiae proprium Eucharistiae effectum sola gratia
habitualis in suscipiente requiritur. Doctores
communiter.

77
Infantes
perpetuo a-
mentes bapti-
zati, si eis
concedatur
augmentum
gratiae reci-
piunt.

Vnde infantes baptizati, & perpetuo amentes,
si illis Eucharistia concedatur, gratiae augmen-
tum percipiunt. Quia antiqua fuit consuetudo
concedendi parvulis Eucharistiam, quae non con-
cederetur, nisi illis prodesset. Coninch q. 80. a. 9.
Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5. q. 1. Vasq. d. 112. c. 2.

78
Non tamen
debet eis da-
ri.

Concedere debet Eucharistia infantibus, ac
perpetuo amentibus saltem in mortis articulo.
Minné. Quia cum hoc Sacramentum illis ne-
cessarium esse non possit, & ex alia parte frequen-
ter ad hoc irreuerentiae periculum, iuste eos Eccle-
sia à tanti Sacramenti participatione excludit.
Henric. lib. 8. cap. 42. Laym. lib. 5. tr. 4. cap. 4.
q. 1. & 3. Suar. d. 62. sect. 4.

79
Danda amen
est, qui ali-
quand. v. un-
but, in mortis
periculo.

Potest, aut debet concedi amentibus, qui
aliquando rationis usum habuere: Extra mortis
articulum, nec potest, nec debet. Quia extra mor-
tis articulum nulla est Ecclesiae consuetudo con-
cedendi huiusmodi amentibus Eucharistiam.
Tanti enim Sacramenti irreuerentia postulat, ut
extra casum extremae necessitatis concedatur ei,
qui ad illius susceptionem actuali deuotione se
disponere nequit. At in extremo periculo potest,
& debet eis concedi. Quia eiusmodi amentibus
Eucharistia necessaria ad salutem esse potest, sci-
licet, si peccato mortali grauati in dementia at-
trici incidissent. Vasq. d. 212. Coninch q. 80.
a. 9. & 72. Suar. d. 62. sect. 4. Henric. lib. 8. c. 42.

80
Quando de-
ratiois usum non habentibus?

Potest ne, ac debet concedi semisatis, plenum
rationis usum non habentibus? Si facta diligen-

tiā non valent hunc celestem cibum diiudicare, inter absolute amentes sunt computan-
di. Si illum satis à communi distinguunt, & re-
uerenter quasi sibi necessarium expostulant, con-
cedi illis debet non solum in mortis articulo, sed
etiam Paschatis tempore. Quia credendum est,
hoc praeccepto adstringi, cum supponam eius ha-
bere notitiam spiritualis cibi, ac peccandi pollere
libertate. Extra haec tempora haud debet eis Eu-
charistia concedi ob Sacramenti irreuerentiam.
Henr. l. 8. c. 42. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 7. Posseu.
de commun. c. 8. n. 3. Laym. l. 5. tr. 4. c. 4. q. 3.

Potestne, ac debet Mutis & Surdis à natiui-
tate ministrari? Si ex signis, ac nutibus constet, Quamdiu Sur-
dis, & Mutis.
discretionem habere, qua sufficienter celestem
cibum à profano distinguant, non solum in mor-
tis articulo, sed etiam Paschatis tempore eis est
Eucharistia concedenda. Quia est eis valde ne-
cessaria tum ad augmentum gratiae, tum ac pia-
eula futura praecauenda. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 4.
q. 4. relato Abbate ad cap. Cum apud, n. 6. de spon-
sal. At si prudens Confessarius aduertat, Mu-
tum & Surdum perfectā discretionem pollere, vti
sepe contingit: aliis solemnibus festiuitatibus ei
poterit Eucharistiam ministrare. Quia nulla ap-
paret ratio, cur sit ei deneganda, cum se ad illam
suscipiendam per actuale deuotionem dispo-
nere queat. Castro Pal. tom. 4. tr. 4. punct. 11.
num. 9.

Quid si supradictis impedimentis duobus coe-
citas adderetur? Crederem vix inueniri vnum, Quia si Surdi
aut alterum, quibus etiam mortis articulo possit ne Muti huius-
modi cecitate
Eucharistia ministrari. Quia incapaces existunt
tanti cibi dignitatem agnoscere. Vnde Sanchez,
lib. 1. de Matr. d. 8. à n. 12. & Gutier. de Matr.
cap. 8. à num. 5. aliis relatis, Idem, Mutum &
Surdum contrahere matrimonium posse, secus si
simul coecus existat.

Num Energumeno, siue obfesso à Demone
possit, aut debeat Eucharistia ministrari? Si con-
ster à Demone obsideri quod aliquo crimine in-
ficiatur, qualiter contingit illi, quem refert Pau-
lus, traditum esse sathanae in interitum carnis, ut
spiritus saluus fieret 1. Cor. 5. ob defectum dis-
positionis in suscipiente, haud est ei Eucharistia
ministranda. Secus si credatur torqueri, vel in
pœnam alicuius piaculi perpetrati, quod remis-
sum sit quoad culpam: vel ad sui meritum, ac
probationem, ut frequenter contingere, creden-
dum. Attamen aduertendum est, an priuetur
usu rationis, an sui compos existat. Si usu ratio-
nis priuetur, iudicium ferendum est de eo aequè
ac de perpetuo amentibus. Alti si sui compos sit,
concedenda ei Eucharistia, seculo irreuerentiae
periculo, non solum in mortis articulo, verum
etiam in Paschate, imò & aliis temporibus iuxta
prudens Confessarii iudicium. Sotus in 4. dist. 2.
quest. 1. Laym. lib. 5. tr. 4. cap. 4. q. 5. Suar. d. 69.
sect. 2. Vasq. d. 112. c. 4.

Num Pueri usum rationis habentibus statim
possit, & debeat Eucharistia exhiberi? Si distin-
guere possint hunc cibum à profano, concedi de-
bet eis in mortis articulo. Quia non solum vti-
lis, sed forè necessaria eis ad salutem erit. Suar.
d. 70. sect. 1. Laym. lib. 5. tr. 4. cap. 4. quest. 2.
Henric. l. 8. c. 42. At extra mortis periculum per-
fectior usus rationis requiritur ad Eucharistiam
suscipiendam ei, qui sufficiens iudicatur ad pec-
candum, & absolutionem obtinendam. Quia &
penitentia est simpliciter necessaria, quae non
est

Sectio I. De Euchar. Recept. Sententia. 39

est Eucharistia: & Eucharistia nobilior est, perfectiorem rationis vsum in suscipiente expostulans. Suar. & Laym. citati. & Nauar. c. 21. n. 57. Credendum tamen, eum vsum rationis, qui sufficiens est ad peccandum, & absolutionem à peccatis obtinendam, sufficere, vt Eucharistia possit impendi. Quia licet Pœnitentia sit magis necessaria quàm Eucharistia, & hæc sit nobilior pœnitentiâ: longè tamen difficilior est dispositio ad pœnitentiâ fructum obtinendum, quàm ad obrinendum Eucharistia fructum: cum ad pœnitentiam confessio peccatorum dolosa requiratur cum proposito non delinquendi de cætero; ad Eucharistiâ verò fructum sola voluntas suscipiendi existentis in gratiâ sufficiat. Non tamen idèò asseruerim pœnitentiam huiusmodi statim nec diuino nec humano præcepto obligari, nec Parochos teneri illis Sacramentum concedere, sed vnum vel alterum annum expectari posse, vt eorum discretio exactius dignoscatur. Suar. d. 70. sect. 1. Laym. lib. 5. ar. 4. c. 4. q. 2. Valq. d. 2. 14. c. 4. n. 46.

Quandonam igitur censentur Pueri discretionem sufficientem habere, vt Eucharistiam suscipere teneantur? Prudentis Confessarij iudicio relinquendum: nonnulli enim Pueri ita sunt perspicacis ingenij, vt ante annum decimum sufficientem discretionem habere censentur. Regulariter autem nemo ante annum decimum obligati censetur. Imò, ferente vfu, viri ante annum 14. fœminæ ante 12. non obligantur. Nauar. cap. 21. num. 57. Cordub. in sum. casu 60.

CAPVT VII.

De Dispositione suscepturi Eucharistiam internâ.

NEQVAM ad Eucharistiam suscipiendam quis accedat, debet se iustum ac gratum Deo reputare. Quia cum instituta sit ad nutriendam spiritualem animi nostri vitam, illam per se supponit. Trid. sess. 13. c. 7. & can. 11. Sufficit autem moralis certitudo, se nullo grauari peccato non confesso. Quia certitudo moralis quamlibet humanam actionem à temeritate excusat. Coninch. q. 80. art. 8.

Actuale peccatum veniale non impedit præcipuum Eucharistia effectum quod est augmentum gratiæ: alios verò secundarios ex parte impedire non dubito. Impedit enim remissionem ipsius, quæ per Sacramentum ex opere operato fieri deberet: impedit deuotionem, & charitatis feruorem: impedit specialem suauitatem, quam assolêt deuotè communicâtes experiri: & plura auxilia gratiæ ad præcauenda crimina. Notâter dixi, *Actuale* peccatum, habituale enim, etiam si formaliter quis detestatus non fuerit, si tamen illius complacentiam non habeat, communione, quæ est quædam delectatio virtualis peccati, ex opere operato remittitur. D. Thom. q. 79. art. 8.

Qui peccato mortali grauatur, & Eucharistiam recipere velint, non solum contritione sed Sacramentali confessione se debet præparare. Quia Ecclesie consuetudine sic illud Pauli intelligendum: *Probet autem se ipsum homo*. Trid. sess. 13. c. 7. Quare Caiet. ad 1. Cor. 11. minime audiendus, dum asserit, nullum esse præceptum neque diuinum, neque Ecclesiasticum, præmittendi Confessionem, si peccator contritus sit.

Isob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Profecto ab executione huius præcepti excusaris, si Confessarij copia non adsit, & necessitas communicandi urgeat. Trid. sess. 13. c. 7. Quando nam copia Confessoris absit? Quando ita à te distat, vt nequeas illum absque graui incommodo adire. Quando præfenti confiteri non potes absque prudenti periculo, vel violationis sigilli, vel prouocationis ad malum, vel alterius grauis nocu-menti. Quando nullus adsit, qui iurisdictionem habeat, aut cui iurisdictionem ex priuilegio concedere possis. Valq. d. 207. c. 2. n. 9. Coninch. q. 80. art. 4. dub. 2. n. 19. 21. & 23. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. n. 28.

Quandonam verò necessitas adsit communicandi? Quando prudenti alicuius grauis notæ timore afficeris. Quando viaticum est obituro ministrandum, & nulla esset hostia consecrata. Quâdo Sacerdos inchoatâ Missâ, alicuius peccati mortalis non confessi recordatur, nec tenetur, ab altari recedere, nec Confessario ad altare accedenti fateri. Quia licet infamia Sacerdoti non sequatur, quæ vix excusari potest: Sacrificium inceptum non licet irumpere. Nauar. c. 21. n. 49. Viêt. Sotus, Bonau. quos refert, ac sequitur Suar. d. 66. sect. 4. Vnde si assistens ad linteum cum aliis communicaturus, recorderis aliquod mortale te non fuisse confesum, nec ab eo loco discedere absque graui notâ possis, contritione elictâ licet Eucharistiam absumere. Sed de hoc sect. 2. vberiore sermone problematice instituiam. Quâdo obligatur quis dicere sacrum vel ex Officio Parochi, si non adsit alius Sacerdos, qui Parochi possit gerere vices. Quia ob peccatum Sacerdotis priuare non debet populus iure fruendi sacrificij fructu. Item potest oriri obligatio dicendi Sacrum, vel communicandi in Paschate, cui obligationi si non celebres, aut communices, haud potes satisfacere: tunc, non præmissa confessione, poteris sacrum dicere, aut communicare. Quia satis virgens est necessitas, quæ tibi à lege imponitur. Et quia videtur tibi graue damnum irrogari, si à communione illa publica, solemni, & communi aliis fidelibus & Ecclesiæ præcepto necessaria ob Confessoris arcearis inopiam. Sotus in 4. dist. 12. q. 2. art. 4. Viuald. de Euchar. n. 123. Palud. in 4. dist. 9. q. 4. concl. 10. Coninch. q. 80. art. 4. dub. 2. n. 17.

Attamen in omnibus præfatis casibus, quibus à præmittenda confessione excusaris, necessarium est conteri de peccato commissio. Quia licet ritum reputari hoc Sacramentum aliquando attrito primam gratiam conferat, id sit, si bona fide putans quis se esse in gratia, accederet: secus esset, si peccati conscius communicare auderet.

Ne autem Sacerdos sibi fingeret celebrandi necessitatem, confessione non præmissa, Trident. Sacerdos non statuit sess. 13. c. 7. Sacerdotem conscius peccati mortalis, qui ob necessitatem urgentem, non præmissa confessione celebrat, obligatum esse, quamprimum potest, confiteri. Quod præceptum solum obligat Sacerdotem peccati mortalis conscius celebrantem necessitate urgente, confessione non præmissa, siue contritus, siue non contritus celebret. Non verò Sacerdotem, qui sui peccati inuincibiliter oblitus, haud præmissa confessione, sacrum ageret. Neque eum, qui extrâ necessitatem ex malitia celebrasset, vel more laicorum necessitate urgente communicaret. Confessione non præmissa. Quia hoc præceptum cum rigorosum sit, licet conueniens maxime, non debet vltà proprietatem verborum extendi. Valq. d. 208. c. 3. n. 16. Coninch. q. 80. art. 4. dub. 2. Suar. d. 66. sect. 6. & 7. Plura sect. 2.

D. 2

CAPVT

89

Excusaris, si non sit Confessarij copia, & adsit communicandi necessitas. Quando nam copia Confessoris absit?

90

Quandonam urgeat communicandi necessitas?

DISCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
E. IV.

91

Debes te conteri de peccato commissio.

92

Sacerdos non statuit sess. 13. c. 7. Sacerdotem conscius peccati mortalis, qui ob necessitatem urgentem, non præmissa confessione celebrat, obligatum esse, quamprimum potest, confiteri.

86

Actus communicandi est habitus moralis, qui dicitur ad virtutem ex-

87

Peccatum mortale veniale non impedit præcipuum Eucharistia effectum quod est augmentum gratiæ.

88

Peccati mortali grauatur, & Eucharistiam recipere velint, non solum contritione sed Sacramentali confessione se debet præparare.

CAPVT VIII.

De externa suscepturi Eucharistiam dispositione.

93

Immunditia
corporis com-
munionem
non impe-
dit.

IMMUNDITIA corporis commu-
nionem per se & necessario non im-
pedit. Quia spiritualis cibus solam
animi puritatem requirit. Si facile
autem ab ea te potes impunitate expedire, saltem
delinques leuiter, si corporee non das operam puri-
tati. At si in tua potestate non sit, ab ea te immu-
dicia expedire, quia lepra infectus, quia morbo
affectus habitualis, quia menstru pateris, non ideo
à sacra debes communione abstinere.

94

Quandoam
Pollutio im-
pedit, quan-
do non?

Attamen Pollutio potest communionem impe-
dire. Nam si voluntaria fuit, impedit quoque
poenitentiam agas. Et idem dixerim de fornicatione,
& quolibet lethali piaculo. Consultus qui-
dem est, in aliam diem differre communionem,
nisi aliqua specialis causa communicandi accu-
rat. Quia carnis voluptas non leuiter mentem
obturat, ac impedit deuotionem. Valsq. 9. 80. a. 7.
Laym. l. 5. ar. 4. c. 6. q. 5. Suar. d. 68. sect. 2. At verò
si Pollutio ex abundantia feminis, vel ex alia cau-
sa naturali accidit, non impedit ea die commu-
nionem. Quia saepe opera demonis excitatur, ut
à tanto conuiuium pollutum auertat. Verum si ex
pollutione inculpabili ista commotio carnis in-
surgat, quae animo ingerat perturbationem, satius
erit ea die à communione abstinere, nisi aliqua
causa specialis communicandi urgeat. D. Th. 3. p.
q. 80. a. 7. Coninch ibi n. 82. Suar. d. 68. sect. 2.

95

Quid de co-
pula coninga-
li dicendum.

Si copula coniugal ob voluntate potius, quam
ob gignendos filios, aut carnis tentamina sedan-
da habita est cum communicandi intentione: sim-
pliciter communionem non impedit, quia pec-
catum mortale non est: impedit tamen ex qua-
dam decentia. Quia indecens est inire sacer-
dotum conuiuium, qui carnis indulsit voluptati
quo tempore dare operam cordis compunctioni
deberet. Porro si ex fine legitimo, & ea modera-
tione, qua par est, copula coniugalis geritur, haud
impedit communionem. Quia est actus virtutis.
Tamen si ex illa prauus affectus, animique vaga-
tio resulter, diligenter sedanda, ne fructum sacri
epuli impediant. Haud dubium expediens esse
coningibus nocte communioni proximà à debiri
petitione abstinere in reuerentiam Sacramenti,
ut pradi affectus praescindatur occasio. At à de-
biti ferid perici redditione non est abstinendum.
Quia contra iustitiam delinqueret coniux. Si
frequenter comunicas, nempe singulis Domi-
nicis diebus simplici petitione ne oblitus. Si men-
sibus solum singulis, poteris petentem commone-
re, rogareque, ut à petitione desistat ob Sacramenti
reuerentiam. Quod si ipse aegre ferat, annue, &
quà maiori reuerentia quieris, ad sacram te
prepara communionem. Sanch. lib. 9. de Matr.
d. 2. 3. Suar. d. 68. sect. 2. Laym. lib. 5. ar. 4. c. 6. q. 5.

96

Solum ieiunium
ex parte cor-
poris requiri-
tur.

Nulla alia dispositio ex parte corporis est per
requisita ad Eucharistiae sumptionem praeter
eiectiam cibi, & potus. Quia consuetudine Ec-
clesiae stabilitum, Sacramentum hoc à ieiunis ne-
cessario esse suscipiendum, siue Sacerdos celebret,
siue Sacerdos aut laicus communicet. Sic expli-
cant Concilium Carthag. Afric. Brachar. ac Tolet.
Suar. d. 68. sect. 3. Valsq. 9. 80. d. 212. Valent. tom. 4.

d. 6. q. 8. pun. 3. Rationem huius inuolabilis con-
suetudinis Concilium Mariconenf. 2. can. 6. affi-
gnauit, ne scilicet terrenus cibus caelesti, & spi-
rituali praeponeatur.

Ieiunium hoc debet esse perfectum naturale
minimi cibi, ac potus minimam vitalem sumptio-
nem excludens. Vnde perexigua quantitas pra-
cepti grauitatem non minuit. Quia non ex leui-
tate cibi grauitas praepcepti defumatur, sed ex eo
quod communio fiat violato naturali ieiunio,
quod minimà quantitate aequè ac magna laedi-
tur. cap. ex parte, de celebr. Missa. Valsq. d. 211. c. 3.
n. 28. Suar. d. 68. sect. 4. Coninch 9. 80. a. 8. n. 46.

Aequè laeditur hoc naturale ieiunium, si cibus
ad medicamen assumatur. Quia quocunque mo-
do fuerit sumptus vitaliter naturale ieiunium de-
struit. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 2. n. 6. & omnes Doct.

Porro inde non fit, hoc ieiunium violari ex tra-
iectione saluiae vel sanguinis ex maxillis, aut ex
capite defluentis. Quia non est alicuius rei à co-
medente extrinseca traiectione. Laym. l. 5. ar. 4. c. 6. n.
18. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 2. n. 6. Suar. d. 68. sect. 4. Imò
deglutiens casu parum aquae, & vini saluiae im-
mixtum cum os abluatur, vel parum liquoris cum
conditus cibus deglutatur, à communione non
impeditur. Quia non traicitur tanquam cibus &
potus, sed tanquam saluiae, cui est immixtus. Secus
dixerim, si quis ex proposito hoc gereret. Conin-
ch. 9. 80. a. 1. n. 8. Valsq. d. 211. c. 3. num. 29. Suar.
d. 68. sect. 4.

Frustrulae caenae praecedentes casu dentibus ad-
haerentes, etiam si ex proposito degluciantur, non
impediunt communionem. Quia illarum sumptio
non est moraliter distincta à Caena praecedenti.
Henr. l. 8. c. 49. Suar. d. 68. sect. 4. Coninch 9. 80. a. 8.

Saccarum ori imponis praecedenti nocte, ut
paulatim liquefactum raucedine liniat, qua fau-
ces afficiuntur: impedit planè communionem, si
aliqua eius particula post mediam noctem traici-
atur. Quia illius traiectione ad traiectiones pra-
ecedentes non potest reduci, cum ex intentione
fumentis aequè singulae traiectiones respiciantur,
velitque saecari sumptionem durare quoque
sit absumptum. Coninch 9. 80. a. 8. n. 49.

Postquam sumperis Eucharistiam, nullum est
ieiunandi praepceptum, sed illico potes fumere ci-
bum. Quia licet textus in cap. tribus gradibus de
consecrat. dist. 2. praecipiat sumpta mane Eucharis-
tiae, seruari ieiunium vsque ad horam sextam: &
sumpta hora tertia, vel quarta, seruari vsque ad
vesperam: consuetudine praepceptum illud est ab-
rogatum. Valsq. d. 211. c. 1. n. 10. Suar. d. 68. sect. 4.
Laym. l. 5. ar. 4. c. 6. Tamen est decens, à cibo ab-
stinere, quoque credantur species Sacramenta-
les esse absumptas, nè cibus caelestis materiali
misceatur. Sicut oportet, nè statim post Eucharis-
tiam sumptam expuas, praecipue si spatium è pe-
ctore profluat. Quod si coactus necessitate id ges-
seris praestat fieri in linteis, vel in loco à concul-
catione remoto. Quia ineffabilis etiam reueren-
tia tanto cibo debetur. Henr. lib. 8. c. 49. Sotus
dist. 12. q. 1. a. 8. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 2.

Si probabilis timor adsit de periculo mortis, &
commodè Eucharistiam fumere ieiunius non pos-
sit, sume post cibum, aut medicamentum. Quia
diuinum praepceptum de fumenda Eucharistia,
quo satis probabile est, eo tempore vrgere pra-
ponendum est Ecclesiastico de seruando ieiunio
ante communionem. Neque pietatem Ecclesiae
deceret suo praepcepto fideles tanto bono priuare
causa necessitate constitutos. De huiusmodi ne-
cessitate

Seccio I. De Euchar. Recept. Sententia. 41

cessitate indicare, Medicorum iudicio relinquitur. Suar. d. 68. sect. 5. Coninch q. 80. a. 8. n. 5. 1.

104
Et si in
caliditate

Quod dictum est de periculo mortis naturalis, dixerim etiam de violenta. Si enim Eucharistiam sumere ieiunus non vales, quia Iudex non permittit executionem sententiae tibi non ieiunio intimatam in alium diem differri: poteris eodem die Eucharistiam sumere. Quia necessitas huius viatici ad caelestem vitam eadem, ac forte maior existit. Vafq. d. 21. c. 4. Laym. l. 5. tr. 4. c. 6. q. 6. n. 20. Sa. V. Euchar. n. 2. Suar. d. 68. sect. 5.

105
Et cum pro
habetur et
non reue-

Cum probabilis timor periculi alicuius imminens irreuerentiae, vel quia Sacramentum in manus infidelium est aduenturum, vel ab igne absumendum, vel ab aliquo alio irreuerenter tractandum: poterit non solum Sacerdos, sed, eo deficiente, laicus non ieiunus sibi propriis manibus ministrare. Quia quod in reuerentiam Sacramenti est statum, non debet in maiorem ipsius irreuerentiam cedere. Fag. de Euchar. l. 3. c. 5. Suar. d. 68. sect. 5. Coninch q. 80. a. 8. Vafq. d. 21. c. 5. n. 57.

106
Et cum in
Corporali, aut
Patena, aut
aliqua re
sacra-

Cum post peractum sacrificium, & ablutionem sumptam, in Corporali aut Patena aliquam particulam reperis consecratam, illam potes absumere etiam si grandisculi sit. Quia ad idem sacrificium illa sumptio pertinet. Suar. d. 68. c. 6. Henriq. lib. 8. cap. 50. n. 2. Laym. lib. 5. tract. 4. q. 6. Coninch q. 80. a. 8. n. 65.

107
Et cum per
sacramen-

Si per inaduerentiam loco vini aquam infuderis, illamque sumperis: si facta consecratione, recordaris, te non esse ieiunum: debes non ieiunus communicare, ne sacrificium imperfectum relinquantur. Lex enim conficiendi sacrificium perfectum, legi de praemittendo ieiunio praeualet. Ob eandem rationem si Sacerdos facta consecratione absumere hostiam non potest, vel quia sensibus destitutus est, vel quia decessit, debet alius non ieiunus, si ieiunus non facile adduci possit, communicare. Vafq. d. 21. c. 5. n. 57. Laym. lib. 5. tract. 4. c. 6. Coninch q. 80. a. 8.

108
Et si graui
notia Sacra-

Si grauis nota Sacerdoti imminet, nisi non ieiunus celebret, ut si incepta Missa recorderetur, velique ab altari recedere, populus tamen, etiam causa manifestata, non acquiescit, quinimo aliquod malum suspicatur, & scandalo afficitur: potest Sacerdos non ieiunus celebrare. Quia praeccepta Ecclesiae eo rigore non obligant. Vafq. d. 21. c. 5. n. 57. Suar. d. 68. sect. 6. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 2. n. 14.

109
Et cum hostia
habetur in
labro Calicis

Cum hostia haeret labro Calicis, nec facile digitis dimoueri potest, & sumi: vinum infundere, & simul cum illo absumere expedit. Quia in his casibus violatio ieiunij morale communionem praecessisse non censetur. Coninch q. 80. a. 8. n. 67. & mox dati Doctores.

CAPVT IX.

De Eucharistiae Effectibus.

110
Et cum pro
habetur et
non reue-

PRIMARIUS Eucharistiae effectus est gratiae augmentum, quod conferretur Domini in gratia recipienti. Quia si reliqua Sacramenta nouae legis non ponentibus obicem conferunt gratiam: omnium praestantissimum abundantiorum exhibebit. cap. Firmiter, de fide cathol. cap. sum. Marius de celebr. Missar. Trident. sess. 13. c. 2.

111
Et cum pro
habetur et
non reue-

Hunc effectum communicat Eucharistia, cum primum Sacramentum ex ore ad stomachum traicitur. Quia in huiusmodi traiectione manduca-

tio consistit, & manducanti gratia a Christo promissa est. Io. 6. Qui manducat me, uiuet propter me.

Dum autem Sacramentum in stomacho perseverat, non auget gratiam ex opere operato (iuxta uerorem sententiam, quam sect. 2. expendam) licet dispositio actualis increseat. Quia Christus gratiam promisit ipsum manducanti: non ipsum manducas, cum in stomacho retines, sed cum ex ore in stomachum traicis. Et quia sequeretur uelut tibi esse grandiori hostia hoc Sacramentum recipere: erit enim occasio, ut aucta dispositione non solum ex opere operantis, sed ex opere operato gratia augeatur; quae tamen non augetur, si in minimam quantitatem hoc Sacramentum recipies. Et quia sequeretur, te peccatum mortaliter eo tempore, quo uerofimiliter credis, Christum in stomacho assistere: speciale peccatum sacrilegij committere, sicut si in mortali recepisses; obicem enim ponis Sacramento, ne suum operetur effectum. Castro Pal. tom. 4. tr. 21. punct. 9. §. 2. n. 10.

Effectus gratiae, qui communicari debebat suscipienti Eucharistiam, nec tamen communicatur ob indispositionem, sublata indispositione, consumptis speciebus, non communicatur, sicut vidimus communicari suscipienti Baptismum, vel penitentiam indebitam, sublata indispositione. Quia nulum inuenio firmum fundamentum, unde colligere possim huiusmodi abundantem communicationem, quae quidem non est necessaria, cum iterari saepius possit hoc Sacramentum, & illius debita susceptione fructus amissus reparari, quod in Baptismo ac Penitentia non procedit. Coninch q. 62. a. 1. dub. 5. n. 78. Suar. d. 63. sect. 10. Henriq. lib. 1. c. 25. n. 7. lit. T.

Verum praeter augmentum gratiae habitualis, alij effectus ex Eucharistia profluunt. Nam mediis auxiliis a Deo ob eius debitam sumptionem acceptis, antidotum, eam experimur, quo a mortalibus praeseruamur. Trid. sess. 21. c. 2. Quenam, ais, auxilia ex vi huius Sacramenti debite suscipienti conceduntur? Certe sufficientia abundantiora, quam Eucharistia non accepta, concederentur: & saepe iuxta diuinum placitum efficacia. Saepem inquam, non semper, aliis ritibus communicans delinquere mortaliter non posset, & in gratia confirmaretur.

Peccata venialia remittit, quorum non habes complacentiam. Quia licet nullum peccatum remittatur absque illius detestatione saltem uirtutis: ipso quo vis Eucharistiam suscipere, xis charitatem augere, & intimius Christo coniungi, & haec voluntas est quaedam peccatorum venialium virtualis detestatio; quae licet ex se non sufficiat ad venialium remissionem, medio tamen Sacramento suscepto sufficit. D. Th. q. 79. a. 4. Coninch ibi. n. 54. & 55. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 6. §. 3.

Remittit penam temporalem pro peccatis debitam, non directam & immediatam, sed indirectam & mediatam: tum excitando actus charitatis, quibus satisfacimus, tum remittendo venialia, & consequenter aliquam penam eis debitam. D. Thom. q. 79. art. 5. quem omnes sequuntur.

Speciali suauitate animam recreat, iuxta illud, Pinguis panis eius, & praebebit delicias. Vnde in Clement. de reliquiis, & venerat. sancti. Pontifex, in hoc Sacramento omne delectamentum esse, & omnis saporis suauitatem, ipsamque dulcedinem Domini degustari. Consistit autem haec suauitas, ac spiritualis dulcedo praecipue in quadam animi promptitudine ad quascunque res diuini obsequij hilari animo peragens.

D. 3

Specia

neat, cum pri-
mum ad sto-
machum ex
ore traiecitur.

112

Dum in sto-
macho perse-
uerat, gratia
non auget.

113

Sublata dispositio-
ne, effectus
gratiae, qui
communica-
ri digno debe-
bat, non com-
municatur.

114

Eucharistia
antidoto ad
peccata pra-
seruatur.

115

Peccata ven-
ialia Eucha-
ristia remis-
sit.

116

Et tempora-
lem penam
pro peccatis
debitam.

117

Speciali sua-
uitate ani-
mam re-
st.

ELSCOBAR
Theos. Mor.
Tom. III. IV
E. IV

118

Specialissimam
cum Christo
ac fidei per-
agit omni-
nem.

Specialissimam cum Christo & fidei peragit unionem. Ioan. 6. *In me manet, & ego in illo.* Con- sistit autem haec unio non solum in gratia habi- tuali: remissione venialium, & praeuentione à mortalibus vi Sacramenti concessis: sed praecipue in vinculo charitatis, & mutuà beneuolentià, qua Christus hominem suo corpore ac sanguine sa- ginatum prosequitur: & homo ipsum Christum, reliquosque fideles de eodem corpore ac sangui- ne Dominico participantes.

119

Fomitem con-
cupiscentia
moderatur.

Fomitem concupiscentiae moderari quis du- bitet? Quia hoc Sacramentum est institutum ad praeuentionem. suscipientes à peccatis mortali- bus: at huius praeuentionis medium est, ardorem concupiscentiae mitigare. Non autem id pro om- nibus conceditur occasionibus, sed iuxta Domi- ni beneplacitum, ne cogamur affirmare, semel suscipientem digne Eucharistiam, nulla carnis posse pari tentamina; & quia hic effectus saepe

impeditur ob aliquod peccatum postea commis- sum, aut ob aliquam irreuerentiam Sacramento factam. Suar. d. 64. §. 1. Con. q. 79. a. 8. dub. vn. n. 62.

Promittitur denique accipientibus digne Eu- charistiam resurrectio, ac vita aeterna. Profecto li- cèt hic effectus sint omnibus de decedentibus in gra- tià promissi, specialiter communicantibus pro- mittuntur, vtpotè, qui sunt Christi per commu- nionem specialia membra. Omnibus igitur rite communicantibus, & in gratia de decedentibus con- cedatur resurrectio & vita aeterna non solum ob gratiam habitalem, in qua decessere, sed etiam ob Eucharistiam digne susceptam: idè què re- surrectio, ac vita aeterna effectus est tum gratia habitualis, tum Sacramenti. Suar. d. 64. sect. 2. Co- ninch q. 79. art. 8. dub. vn. Plura ex praefatis sen- tentiis, quas inter receptores à cunctis Docto- ribus annuero, speciali Problemate discuti- entur.

120

Digne com-
municantibus
per resur-
rectionem ad
viam aet-
ernam.

SECTIO SECVNDA.

De Eucharistià Sacramento Problemata.

CAPVT X.

Circa Eucharistiae Sacramenti Naturam.

PROBL. I.

De necessitate Sacrificij est, & non est Pa-
nis simul, ac Vini Consecratio.

121

Suppono, du-
plicem esse ne-
cessitatem, Sa-
cramenti, &
praecepti.

UPPLICEM esse necessitatem, vnam Sacramenti, vel Sacrificij, qua sic ali- quid exigitur, vt eo praetermisso vali- de non fiat Sacramentum, vel Sacrifi- cium; alteram praecepti, qua sic aliquid petitur, vt eo omisso Sacramentum aut sacrificium vali- de, sed non licitè conficiatur, suppono. Certè de necessitate Sacramenti, aut sacrificij non est, con- secratio simul, utramque materiam Panis & Vini. Quia verba consecrationis Panis statim habent suum effectum ante Vini consecrationem. An verò de necessitate sacrificij sit, Panis ac Vini consecratio ambigitur.

122

De necessitate
sacrificij est.

Vtriusque materiae consecratio non pertinet ad essentiam sacrificij, sed ad eius integritatem, cum sacrificium Christi cruentum possit per al- teram tantum speciem representari. Quia hoc ipso, quod solus Panis, aut solum Vinum conse- cretur, ex vi verborum fit corpus exangue, vel Sanguis vt separatus corpore, vnde per singulas consecrationes mors Christi indicatur: quamuis per utramque expressius representetur. Sic Nu- gnus 3. p. q. 83. art. 1. concl. 4. Bonac. d. 4. quest. ult. punct. 2. num. 7. Hentiq. lib. 9. cap. 9. n. 10. Cassali. lib. 2. de sacrific. cap. 2. §.

123

De necessitate
sacrificij est.

Vtriusque materiae consecratio pertinet ad sacrificij necessitatem essentiali. Quia consecratio

habet rationem incurrenti sacrificij sub ratione mysticae maculationis, quatenus ex vi verborum

Corpus & sanguis Sacramentaliter separantur. At id non fit nisi per vtriusque speciei consecra- tionem, quae separationem exprimit Corporis ac Sanguinis, & ita representat expressè sacrifi- cium cruentum. Ergo consecratio vtriusque materiae simul constituit essentialiter rationem incurrenti sacrificij, quod expressè sacrificium cruentum representet. Ita Fagund. praecept. 1. lib. 3. cap. 5. num. 4. Valq. d. 2. 2. 3. c. 3. 4. & 5. Suar. d. 75. sect. 6. Coninch quest. 74. num. 3. Merati. de Euchar. d. 36. sect. 7.

Hoc probabilius puto quoad significationem mysticam, nam quoad significationem mora- lem quaelibet species habet essentialiter sacrifi- cij rationem, quamvis partialem. Verum circa praesentem institutionem non potest offerri Mis- sae sacrificium, quin habeat utramque signi- ficationem, nempe mysticam, & moralem simul. Lege Auerlam de Eucharist. quest. 11. sect. 5.

124

Hoc quoad si-
gnificationem
mysticam pro-
babilius reor.

PROBL. II.

Panem & Vinum simul consecrari, est, &
non est praeceptum diuinum.

Præceptum diuinum non est, sed humanum, & Canonicum. Quia licet integritas Sacra- menti, vel sacrificij requirat utramque materiam, essentia tamen Sacramenti saluatur in qualibet, & etiam sacrificij essentiali, iuxta probabilem praefatam Problemate proximo sententiam. Imò quatenus sacrificium essentialiter utramque re- quirat, non tamen constat præceptum diuinum sacrificandi, quoties hoc Sacramentum confici- tur. Sic Maior. in 4. dist. 9. quest. 3. ad 5. Palati. dist. 11. d. 3. Angel. & Tabignà V. Eucharistia 1. n. 20. Antonin. 3. p. tit. 1. §. 6. §. 2.

125

Præceptum
diuinum non

Non

126
EJ. 1700
12. 1700

127
W. aff. v.

PROBL. III.

*Potest, & non potest Pontifex dispen-
sare, ut aliquandò liceat in altera
solummodò consecrari specie.*

121
Incl. P.
for sign

11
Dfiro/
Maf.

1
Doc p

lines & cor.

PROBL. IV.

*Potest, & non potest materia consecranda
coram Sacerdote non existere,
sed à tergo statui.*

131
Nō pote ma-
ria à tergo
existere.

~ I 32
Potest quidē.

I 33
Primam s...
tentiã sector.

PROBL. V.

*Sufficit, & non sufficit, materiam esse prae-
sentem secundum aliquam partem,
ut tota possit consecrari.*

34
Sufficit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

44 Theologiae Moralis Lib. XX.

quantitatem, satis erit videri secundum aliquam sui partem, ut tota materia sit moraliter consecranti praesens. Sic Vasq. d. 171. n. 25.

135 Non sufficit. Quia proprie non est mihi praesens tota maris aqua, quamvis aliquam eius partem videam; licet enim in se corpus illud continuum sit, nihil tamen hoc refert ad humanam praesentiam. Vnde partes omnes aquae longe distantes sic absunt, ac si per se separatim confisterent. Debet ergo tota materia secundum omnes partes consecrabiles aliquo modo praesentia, seu moraliter esse praesens. Ita Suar. d. 43. sect. 5.

136 Ego existimo, praesentiam vnius partis non reddere simpliciter praesentes omnes alias partes in quacumque distantia positas, ut possint per pronomen *Hoc* simpliciter dictum designari, quod probat Suarii fundamentum. Atramen si tota quantitas panis, aut vini contineatur iuxta debitam substantiam, etsi singulae partes non videantur, nec aliquo sensu per se, vel immediate percipi possint, omnes simul consecrari posse, quod probat P. Vasquez fundamentum: valentque pariter in cumulo panum, vel hostiarum; sufficit enim, ut pars cumuli sit sensibilis a consecrante hic & nunc, verita totus cumulus designetur per pronomen *Hoc*. Deservit practice haec doctrina, si quando quaedam pars hostiarum tempore consecrationis aliquo corpore interposito, nempe candelabro, vel Calice tegatur, ut valide omnes consecrentur. Annoravit apte Lugo Card. d. 4. n. 128.

PROBL. VI.

Materia Panis, & Vini est, & non est consecrabilis in qualibet maxima sine termino quantitate.

137 Non potest Sacerdos valide quamlibet quantitatem consecrare, sed illam duntaxat quae sit ad fidelium usum accommodata. Quia cum Christus Dominus in sacramentis, & in Eucharistico praecipue sapienter omnia disposuerit, non est verisimile potestatem Sacerdotibus reliquisse, ut quamlibet quantitatem consecrare possent, nisi propter exigentiam usus fidelium, in quorum utilitatem hoc Sacramentum est institutum: alioquin non esset in aedificationem potestas. Sic Bonau. in 4. dist. 10. part. 2. artic. 1. quest. 4. Alens. 4. p. q. 10. memb. 4. art. 2. §. 6. Angel. Euchar. 1. n. 25.

138 Sacerdos ex parte suae potestatis, dummodo consecrabilis materia maneat intra debitam ipsius praesentiam valet quamlibet quantitatem sine termino consecrare. Quia in quavis maxima quantitate reperitur vera substantia Panis, & Vini, quam Fides docet, esse materiam consecrabilem per potestatem Sacerdotibus concessam; nec aliunde constat vlla traditione, vel autoritate, vel ratione, Christum Dominum potestatem huiusmodi ad certum terminum limitasse. Ita Vasq. d. 171. cap. 2. n. 6. Suar. dist. 43. sect. 8. Cardin. de Lugo d. 4. p. 120. Fagund. praec. 3. l. 2. c. 5. n. 3.

139 Primam sententiam facile refello secundae haerescens. Quia licet ad hunc finem collata fuerit haec potestas, non tamen sic limitata fuit, ne redderetur incertus consecrationis valor, dum usus

fidelium non potest facile definiri. Quare licet Sacerdos consecrare velit in malum vltum, valet consecratio iuxta communem Ecclesiae sensum; & hoc prudentissime fuit institutum. Cum enim ex consecratione sine debito fine facta, nihil damni Christo proveniat, & magni referat, potestatem ministri certam esse, rationi valde consentaneum fuit, ut semper effectum haberet, quoties rite verba consecrationis proficerentur. Delinqueret vero lethaler Sacerdos, qui consecraret tantam quantitatem, quanta non posset opportuno tempore consumi. Vasq. legatur ibi.

PROBL. VII.

Sacerdos verè consecrat, & non consecrat hostias coram se positas in pyxide, vel in altari, quas initio Missae consecrandas suscepit: postea verò consecrationis tempore prorsus suis oblitus.

140 Vidimus sect. 1. materiam consecrandam aliquo modo futuram esse certam & determinatam in particulari per consecrantis intentionem, nec aliter consecrationem valere. Quia non poterit demonstrari per pronomen *Hoc*, vel *Hic*, quam demonstrationem essentialiter exigit consecrationis forma. In casu igitur posito Sacerdos non consecrat. Quia non habet actu voluntatem explicitam consecrandi formas illas ob inadvertentiam: nec virtualem, nam haec procedere deberet ex actuali voluntate praeterita, consecrandi huiusmodi hostias; quod tamen in praesenti non contingit, nam prolatio consecrationis solum procedit ex voluntate celebrandi sacrum, cui sufficit consecratio vnius hostiae praemanibus habitae. Sic quidam Doctores apud Coninch. q. 74. n. 40.

141 Consecrat planè. Quia illa voluntas praecedens consecrandi illas hostias virtualiter perseverat, quatenus Sacerdos inchoavit Missam ex intentione consecrandi (imo tali concepta intentione ad altare processit) & Missam profectus est sine interruptione usque ad consecrationem. Quapropter omnes actiones sequentes illam intentionem, ipsa quoque consecratio virtualiter ex illa intentione procedunt. Ita Henric. lib. 8. c. 14. n. 5. Reginald. l. 29. n. 25. Coninch. q. 74. n. 41. Navar. c. 25. n. 92.

142 Idem assero, quando haec hostiae super aram existunt quia tunc habent illam praesentiam, quam iuxta morem Ecclesiae ad debitam ministri intentionem debent habere. Vnde abnegarim secundam fundamenti contrarij partem; licet enim actiones externae celebrandi Missam eodem modo procedere possent ex voluntate consecrandi tantum vnam hostiam quoad esse materiale: non verò quoad esse morale, siue quatenus sunt actus humani liberi.

PROBL.

Seçtio II. De Eucharistiâ, Problemata. 45

PROBL. VIII.

Consecrat, & non consecrat Sacerdos hostias, quas consecrandas accepit, cum non sunt in corporali super aram, si consecrationis tempore tradidit oblationi.

143 *Non consecrat.* Quia illa volitio præcedens, cuius virtute consecrandæ forent, dum oppositum manifeste non constat, præsumitur fuisse gerendi consecrationem legitimam: sed hæc petis, ut hostiæ consecrandæ sint in Corporali super aram: Ergo non extenditur ad hostias extra aram existentes, quæ non possunt ritè, ac legitime consecrari. Sic Suar. d. 43. sect. 6. Gauant. in Rubr. Missal. tom. 1. p. 3. tract. 7. n. 4. Dian. p. 3. tr. 6. res. 103.

144 *Consecrat quidem, si in altari extra Aram existant.* Quia licet per se non sit voluntas Ecclesiæ, nec celebrantis, hostias extra Corporale, vel Aram positas consecrare: tamen supposito, quod hæc hostiæ fuerint consecrationi destinatae, & volitio non fuit retractata, sed per inadvertentiam locatae fuerit extra corporale vel aram: rationabiliter præsumitur, eam Ecclesiæ, quam Sacerdotem velle consecrari. Ità Tanner. 3. p. d. 5. q. 2. dub. 2. n. 7. 6. aliter sententiæ probabilis hanc sententiam existere.

145 *Ego quidem parti neganti adhareo, quam longe securiorem existimo; nam in secunda sententiâ saltem valde dubiam reor fore consecrationem.*

PROBL. IX.

Sacerdote prorsus inscio, quadam hostia consecranda super aram collocantur, quas celebrans non advertit antè consecrationem, sed post illam: Hæc quidem manent, & non manent consecrate.

146 *Manent consecrate.* Quia recta Sacerdotis intentio, dum opposita non exprimitur, tendere præsumitur ad omnem materiam præsentem, quamvis sibi ignotam. Sic Nuñus 3. p. 97. art. 2.

147 *Consecrate non manent.* Quia voluntas consecrati in incognitum non refertur, & per consequens intentio, vel actualis, vel virtualis, quæ concurrat ad illam consecrationem, non potuit in hostias nondum cognitæ ferri. Ità Coninch. q. 74. n. 39. Diana p. 2. tr. 17. res. 19. Bonac. d. 4. q. 2. punct. 5. n. 8. & alij apud ipsos.

148 *Hoc mihi videtur probabilius.* Imò existimari Nuñum loqui in casu, quo Sacerdos posuit hostiam consecrandam, & alius eius loco apposuit aliam: tunc enim Sacerdos verè vult illam consecrare, quam habet præsentem.

PROBL. X.

Multis hostiis consecratis una non consecrata admiscetur: Potest, & non potest illam Sacerdos consecrare.

149 *Potest consecrare.* Quia cum certò sciat, illam hostiam non consecratam in pyxide adesse, potest intendere consecrare quicquid est inibi panis non consecratum. Sic recentiores quidam apud Magistrum meum sapientissimum Franciscum de Lugo. tom. 1. de Sacram. in partic. l. 4. c. 1. q. 5. n. 44.

150 *Consecrare non potest.* Quia illa Hostia secundum talem statum designari non potest, ac proinde nec significari per pronomen demonstrativum *Hoc*. Vnde colligitur pro praxi, talem consecrationem fore dubiam, ac per consequens illicitam. Ità Card. de Lugo d. 4. n. 136. quem sequitur alter Lugo ex sanguine, ex Religione, ex sapientiâ Cardinalis verè germanus.

151 *Fateor cum Cardinali valde consecrari talem Hostiam, si Sacerdos intendat consecrare totum quod est in pyxide, sub conditione, si non est consecratum; tunc enim per illa verba loquitur de cunctis Hostiis ibi positis, licet solum sub conditione velit eas consecrare.* Verum addit non licere talem consecrationem, quia non subest illius necessitas, dum facilius vitetur inconueniens, dando singulis in communione duas ex illis particulis: sic enim certum esset, accipere singulos aliquam Hostiam consecratam. Attamen si plures Hostiæ non consecrate cum vnâ, vel cum multis consecratis misceantur, nec possent discerni: debent omnes sub conditione consecrari; quia tunc sufficiens necessitas subest: sicut quando gutta consecrata amphoræ vini non consecrati misceretur, feruari deberet totum, ut paulatim consecraretur. Monet sic Suar. d. 57. sect. 4. & Lugo citatus n. 39.

PROBL. XI.

Eucharistia est, & non est vnum specie atoma Sacramentum.

152 *Non est vnum atoma specie Sacramentum Eucharistia.* Quia Sacramentum ex speciebus Panis & Corpore Christi specie differt à Sacramento ex speciebus Vini, & Dominico Sanguine. Sic Gloss. in capite Comperimus. de consecration. distinct. 2. Auzer. apud Capreol. distinct. 8. qu. 1. Gabriel. distinct. 8. quest. 2. artic. 2. Maior distinct. 8. quest. omni. Hæserunt esse duas Eucharistias specie distinctas.

153 *Vnum est specie atoma Sacramentum.* Quia vel non differt specie Sacramentum ex speciebus Panis, & Corpore Christi à Sacramento ex speciebus Vini & sanguine, ut aliqui volunt: vel si differt, est specie incompleta, & partiali. Ità Card. de Lugo d. 2. num. 1. Filiuc. tom. 1. tr. 4. n. 25. Bonac. d. 4. q. 1. punct. 4. Dicastil. tr. 4. de Euchar. d. 1. dub. 3. n. 54.

154 *Existimo differre quidem specie incompleta & partiali, sed ex hisce duabus speciebus partialibus*

FRANCISCO BAR
Theol. Mor.
Tom. II. IV.
F. IV.

46 Theologiae Moralis Lib. X X.

ualibus non vnam speciem subalternam refultare; sed vnam speciem integram & totalem in finem, quemadmodum homo ex materia & forma refultat.

PROBL. XII.

Eucharistia Sacramentum fuit, & non fuit Mense Martio institutum.

155 *Non fuit institutum Mense Martio.* **N**on fuit institutum Mense Martio, sed primo vel secundo die Aprilis. Quia Mensis, in quo Christus est passus fuit Aprilis secundâ, aut tertiâ die. Ergo si pridie quàm pateretur Eucharistia institutioni Christus nauauit operam, id primâ, aut secundâ Mensis Aprilis die gessit. Sic Doctores non infirmæ notæ apud Hugoli. *l. de anno integro restit. cap. 13.* Roger. Bacon. Paul. de Muris, Abul. Lucidi. Pontac. & alij, quos refert Francolin. *de horis Canon. cap. 74. num. 21. & 22.*

156 *Fuit Mense Martio institutum.* Eucharistia fuit instituta Martij Mense. Quia Christus Dominus fuit suffusus Mense hoc, die septima, aut decima octaua, aut vigesima, aut vigesima secunda, aut vigesima tertia, aut vigesima sexta, aut trigesima, iuxta varias Doctorum computationes. Ergo non fuit institutum Mense Aprilis, sed Martio. Ita Suar. *d. 4. i. initio.* Francol. citatus *cap. 74. à num. 8. & cap. 73. per totum.*

157 *Hoc mense v. rosimilim.* Longè probabilius existimo, Christum Dominum die vigesima quinta Martij obiisse, vnde necessariò Eucharistiam die vigesima quarta instituisse quis dubitet, si quidem pridie quàm pateretur fuit instituta?

CAPVT XI.

Circa remotam Eucharistia materiam.

PROBL. XIII.

Blatrâ seu Centeno potest, & non potest esse sufficiens Eucharistia materia.

158 *Potest in blatrâ consecrari.* **P**OTEST in Blatrâ consecrari. Quia triticeum essentialiter est, licet accidentaliter imperfectum. Sic D. Thomas *q. 74. art. 3.* Henric. *lib. 8. c. 9. num. 1. littera D.* Nunus in *3. p. quest. 74. art. 3. dub. 1.*

159 *Non potest.* Haud potest consecrari in Blatrâ. Quia licet ex tritico per degenerationem generetur, semper tamen in aliam speciem degenerat. Ita Palati. Angel. Rosel. quos sequitur Suarez *dist. 44. sect. 1.*

160 *Mens auctoris.* Ego autem existimo, grauius delicturum, qui talem panem consecraret, quia saltem dubia materia vteretur. Non ignoro Nunum *q. 72. art. 3.* asseruisse, licere eiusmodi consecrationem, si sit

grauis necessitas, v. gr. ne quis suæ viatico moriatur, vel ne populus festo die sine Missa decedat. At ego pro sola Missæ auditione consecrare in Blatrâ minimè auderem: nec si moribundus aliud posset Sacramentum excipere; si tamen non posset, non improbarem consecrationem illam propter quasi extremam necessitatem.

PROBL. XIV.

Farina triticea aquâ rosaceâ, vel aliâ non naturali si subigatur: erit, & non erit apta consecrationi.

161 *Erit apta consecrationi.* **E**rit quidem. Quia Panis ita subactus est eiusdem speciei cum pane communi; nam aqua vel per coctionem exhalatur, vel si quid manet, non obest: porissima namque substantia Panis est Farina, quæ trahit illum liquorem ad suam naturam. Sic Caiet. *3. part. quest. 74. art. 7. Sa ver. Missa. num. 4. & alij.* Qui ingenuè fatentur, grauissimè delicturum, qui talem panem consecrare auderet.

162 *Apta non erit.* Minimè erit. Quia materia consecrationis est panis communis, & vsualis; sed panis communis, & vsualis, quem homines absolūtè panem vocitant, & communiter quasi comitem aliorum ciborum adhibent, sit ex farina triticea solum aqua naturali subacta. Ergo iste solus, non ille, erit consecrationis materia. Ita Henric. *l. 8. c. 9. n. 3.* Suar. *d. 44. sect. 2.* Coninch. *q. 74. n. 48.* Fagund. *præc. 3. l. 2. c. 1.* Layman. *Perfic. Viueri.* quos sequitur Diana *p. 6. ar. 7. resol. 18.*

163 *Cum hi: apti non.* Existimo, illum panem aqua rosacea, vel simili confectum forsam essentialiter differe à pane communi; nam alterum miscibilem diuersum est essentialiter, & æquè cõcurrit ad mixtum: nec ita exhalatur, quin multum illius materia maneat in pane, diuersum odorem ac saporem sensibus offerens. Carterùm si demus panem esse eiusdem speciei cum communi: tamen non est panis vsualis, qui communiter in alimentum sumatur. Et in hac materia non tam attendi debet vnitas, vel diuersitas ipsius specifica, quàm si iuxta communem vsum reputatur pro pane talis materia, necne. Disertè id docuit Cardinal. de Lugo *d. 4. sect. 1. num. 6. & Auerfa de Eucharist. question. 2. sect. 3.*

PROBL. XV.

Virgente necessitate potest, & non potest Panis aliquantulum corruptus consecrari.

164 *Potest in necessitate consecrari.* **S**CIO, Panem biscoctum, aut ita durum, ut mandari non possit, adhuc præbere consecrationi materiam, quia verè panis est. Quæsierim num panis aliquantulum ex antiqua duritie corruptum, aut alia ex causa sit materia consecrationis? Est quidem, si virgeat necessitas, v. gr. si morietur viaticum sit exhibendum. Quia extrema necessitas virget, sub materia consecrare indecens, vt proximi saluti prouideatur. Sic Coninch. *q. 74. n. 49.* Henric. *l. 8. c. 9. n. 2.*

Non

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 47

165 Non est consecrationis materia. Quia panem ad corruptionem tendentem consecrare, in gravem Eucharistiæ irreuerentiam cederet. Ita Fagund. præ. 3. lib. 2. cap. 1. Franc. de Lugo de Sacram. in particul. lib. 4. cap. 5. quæst. 2. n. 13. & alij.

166 Generatim assero, in materiâ dubiâ nunquam moraliter, ac practicè licere Sacramentum Eucharistiæ perficere. Quia huic sacramento Summa reuerentia debetur. Vnde nec præceptum Ecclesiasticum, neque etiam diuinum communionis obligare censetur, nisi quantum reuerenter, ac decenter consecrari, sumique potest; quod non fiet, si materia dubia, vel aliquo modo corrupta consecratur.

PROBL. XVI.

Panis ex Amydo, Hispanè Almídon, confectus est, & non est consecrationis materia.

167 SI Amydum extricatum, vel tostum in farinam redigatur, & compactum aquâ coquatur igne, materia est consecrationis. Quia erit panis triticeus; cum Amydum ex tritici substantia coalescat. Sic Palud. in 4. dist. 1. q. 1. art. 4. Bonac. dist. 4. quæst. 2. pun. 1. num. 6. Henric. l. 8. cap. 9. num. 1.

168 Amydum in farinam adactum aqua immixtum, & coctum igne, non dat consecrationi materiam. Quia panis sic confectus diuersa rationis ac virtutis est vsuali: nec dicitur panis simpliciter, nec retinet saporem communem panis, sed valde diuersum. Ita D. Thom. 3. part. quæst. 74. art. 3. ad 4. Thomistæ communiter Vasquez d. 170. c. 4. Fagund. præ. 3. lib. 2. c. 1. Card. de Lugo d. 4. sect. 1. n. 6.

169 Siue panis ex Amydo differat essentialiter ab vsuali, siue non differat: in praxi quidem nunquam licet teoralem materiam consecrare, cum saltem dubia sit ut ferè omnes ingenuè faterentur.

PROBL. XVII.

Peccat, & non peccat Sacerdos Græcus in azymo consecrans.

170 VIdimus sect. 1. Ecclesiastici præcepti necessitate teneri Græcos in fermentato, Latinos vero in azymo consecrare suæ iuxta morem Ecclesiæ. Vnde grauiter delinquit Sacerdos Latinus, qui fermentatum consecrat, quia facit contra morem & præceptum Ecclesiæ in re gravi, ut colligitur ex cap. Litterar. de celebr. Missar. ubi puniuntur grauiter quidam Sacerdos, ob consecrationem in fermentato. Quæserim autem, an delinquit Græcus in azymo consecrans? Non delinquit. Quia licet potestricum Ecclesiæ particularis postponere mori capitalis Ecclesiæ qualis est Romanæ. Sic Paludan. in 4. dist. 1. q. 1. art. 4. & alij.

171 Delinquit planè. Quia facit in re gravi contra morem Ecclesiæ suæ per summos Pontifices approbatum Leonem Nonum, & Eugenium

Quartum. Ita Sanchez de Marim. l. 3. dist. 18. Bellar. de Eucharist. lib. 4. cap. 8. Suar. d. 44. sect. 3.

Scio Nummum asseruisse, delinquere quidem Græcum consecrantem in azymo, sed venialiter tantum; quia cum Latina consuetudo sit melior non videtur res obnoxia grauitati, quod Græcus suæ Ecclesiæ morem non sequatur. At ego grauem esse cum Prælati auctoribus puto transgressionem, addens, posse Latinum in Ecclesiâ Græcâ consecrare fermentatum, & è contrâ Græcum in Ecclesiâ Latinâ posse azymum consecrare. De quo sect. 1. quidquid Vasquez d. 174. n. 28. in contrarium asserat.

PROBL. XVIII.

Gravi necessitate obuiente, potest, & non potest Sacerdos Latinus in fermentato consecrare.

173 Poteest quidem, ne populus (v.gr.) diu sacrificio priuetur, vel moribundus sine viatico decedat. Quia verosimile non est, Deum velle cum tanto proximi incommodo. Ecclesiasticum præceptum asseruari, cum diuinum de recipiendâ in articulo mortis Eucharistiâ instet. Sic Maior in 4. dist. 9. q. 3. ad 5. docens in hoc euentu, non peccare Sacerdotem, qui etiam sine vestibus sacris, & non ieiunus secretè fructum panis fermentati accipiat, consecret, & communicet agrotum.

Nec ob grauem necessitatem potest, quâuis idèò populus diu sacrificio priuetur, vel moribundus sine viatico decedat. Quia licet præceptum recipiendi communionem in articulo mortis, sit diuinum, & præceptum impositum Latinis de consecrandis azymis, sit humanum: illud diuinum est affirmatiuum, quod non obligat pro semper, sed quando debito modo fieri potest. At in nostro casu diuinum illud præceptum pugnat cum Ecclesiæ consuetudine, quæ præfert generalem Eucharistiæ cultum particulari cuiusdam necessitati. Ita Suar. d. 44. sect. 3. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 1. n. 11. Henric. l. 8. c. 11. n. 7. lit. R, qui citant alios.

Hoc mihi longè probabilius, quia posito præcepto humano de consecratione azymi apud Latinos, iam expectat ad summam reuerentiâ huic Sacramento debitam, ut vniuersalis Latinæ Ecclesiæ consuetudo circa ipsius administrationem seruetur. Ergo præferri debet cultus huius Sacramenti necessitati proximi, cui potest per alia media Confessionis, vel Contritionis, vel alterius Sacramenti subueniri. Equidem vix audeo Maioris sententiam vocitare probabilem.

PROBL. XIX.

Mustum est, & non est consecrationis materia.

176 Quidcūque vinum album, aut rubrum, aut nigrum, siue differant specie siue non differant, sufficiens sunt consecrationis materia, quia sunt simpliciter vinum ex viuis procedens, & vni

ELSCOBAR
Theod. More
Tom. III. IV
E. IV

48 Theologiae Moralis Lib. XX.

visui communi politicae gentis accommodatum. Dubitarum de Musto recens expresso. Materia sufficiens non est. Quia nec videtur simpliciter vinum, nec habere vini proprietates. Sic recentiores quidam apud Franc. de Lugo de Sacram. in partic. l. 4. c. 2. g. 4. n. 22.

177 Est materia sufficiens. Quia Mustum solum est materia. accidentaliter differt à vino, quatenus minus perfectum, & defecatum est: & interdum bibitur & inebriare solet. Ita Iulius Pontifex in cap. cum omne crimen, de consecrat. dist. 2. fatetur, si necesse sit posse botrum exprimi, & aqua misceri, sanguinemque Domini confici. Vasq. d. 175. cap. 1. num. 7. Suar. d. 45. sect. 1. Coninch. g. 74. art. 5. n. 124. Laym. l. 5. tr. 4. c. 2. assert. 5. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. n. 3.

178 Scio, adeo hoc certum esse, ut mos sit quorundam Cathedralium Ecclesiarum in Festo Transfigurationis, ad significandam innovationem Dominicae Resurrectionis, admisceri vino Calicis expressionem recentem vuarum. Crediderim quidem nullibi fieri totam consecrationem in musto, talēque consuetudinem, si alibi sit, corrigendam esse propter indecentiam: ob quam, & ob receptum Ecclesiae morem contrarium puto esse peccatum lethale multum extra necessitatem consecrare.

PROBL. XX.

Lora, seu Acinaceum, Hispanice
Aqua pie potest, & non potest consecrari.

179 Consecrari non potest. Quia non est vinum, sed aqua recens expressa, vel acinis infusa. Sic Card. de Lugo d. 4. sect. 1. n. 9. Sylvest. Euchar. l. n. 4. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. num. 7.

180 Potest in Lora consecrari. Quia cum magna copia vini maneat in acinis compressis aqua proportionaliter infusa facile in vinum conuertitur, licet hoc non nihil debile existat. Ita Suar. d. 45. sect. 1. Henriq. cum aliis l. 8. c. 12. n. 2. lit. L. Valquez dist. 175. numer. 8. Filliuc. tractat. 4. num. 87.

181 Certè si bene compressis vuis additur multum aquae, ut Lugo Card. supponit, non erit consecrationis materia; tunc enim non habebit Lora vini substantiam, sed aliquam eius similitudinem, aut qualitatem. Attamen si vuis parum compressis parum aquae infundatur, sufficiens erit consecrationis materia. Semper autem erit graue sacrilegium consecrare Loram ob dubium, & irreuerentiam. Scio Vasquez asseruisse, licere consecrari Loram, dum parum aquae multo musto acinis incluso superinfunditur. At ex circumstantiis, & mixtionibus considerandum est, an valeat, & liceat consecratio. Ego vix unquam auderem Loram consecrare. Sub eadem distinctione asseruerim, succum elicitum ex vuis passis madefactis consecrationis esse materiam, nisi nimium aquae misceatur. Porro Fagund. prac. 3. lib. 2. c. 3. n. 6. refert, in Aethyopia Catholicos & Patres Societatis nostrae ob vini defectum assumere vvas non ita passas, ut non habeant succum, & eas superinfundunt aqua donec lentescant, ex quibus postmodum expressis fiat vinum generosum consecrationi deferuius.

PROBL. XXI.

Vinum congelatum est, & non est consecrationis materia.

182 Non quidem. Quia in eo statu non est potabile, quale debet esse consecrabile materia. Sic Armil. V. Eucharistia. n. 16. Alan. l. 1. r. de Eucharist. cap. 11. Henriq. lib. 8. cap. 12. n. 3. Moure part. 3. c. 4. §. 3. num. 7. & Fagund. prac. 3. l. 2. capit. 3. numer. 10. ait, hoc esse probabile.

183 Est planè consecrationis materia. Quia vinum congelatum retinet vini substantiam, & est materia. secundum se potabile quidem est, licet per accidens sub illa dispositione potari non possit, nisi prius liquefiat. Ita Suar. d. 45. sect. 1. Coninch. quest. 74. num. 126. Vasq. d. 175. n. 16. Bonac. d. 4. quest. 2. punct. 2. n. 10.

184 Cum his opinor. Nam constat aperte, per se vinum esse; si quidem sumptum ore, paulatim, & per se deglutitum verè potari, nec ieiunium Ecclesiasticum solvere, quamvis magna in quantitate absumatur; quia semper habetur ut porus. Adde, magis certum esse, vinum consecratum, si congeletur, retinere consecrationem, & Christi sanguinem, quod ipsi Henr. & Fagund. fatentur, & valde confirmat Missalis Rubrica in defectibus Missae praescribens, species vini congelatas post consecrationem liquefieri debere sumique ut consecratas. Quia re vera vinum per congelationem non amittit vini formam, siquidem post liquefactionem manet vinum uti antea.

PROBL. XXII.

In Vino congelato potest, & non potest licite consecratio fieri in necessitate.

185 Esto valide fiat, non autem licite fieri potest vel in necessitate, nisi ante consecrationem liquefiat. Quia & adest dubium an tunc erit. vini retineat essentiam, & propter indecentiam non levis Eucharistico Sacramento inferri iniuria. Suar. d. 45. sect. 1. Fagund. prac. 3. lib. 2. c. 3. n. 10. Coninch. g. 74. n. 126.

186 Potest in necessitate vinum congelatum sine crimine consecrari. Quia potest ad proximam salutem dari casus, in quo Missam celebrari oporteat, ad consecrandas formas, & communio sit ei vnica spiritus medicina. Ita nonnulli, quos Filliuc. tr. 4. n. 87. videtur morem gerere, asserens extra necessitatem id non licere, quasi in necessitate liceat.

187 Primam sententiam longè probabiliorē esse reor, addens, si post oblationem vinum congeletur, & ante consecrationem liquefiat, adhuc optimū esse consummā, aliud asserere vinum, & iterum offerre, posteaque consecrare. legendus Suarius vbi supra.

PRO

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 49

PROBL. XXIII.

Acetum est, & non est consecrationis materia.

188 **E**st materia consecrationis. Quia Acetum non videtur substantialiter, sed accidentaliter so-
 lum à vino differre. Sic Innocent. III. l. 4. de Sa-
 cris. Missae. 30. Alenf. 3. p. 9. 2. membr. 8. Gloss.
 in cap. 2. de consecr. dist. 2. Faut D. Idor. lib. 8.
 Erymol. c. 3. dum inter species vini Acetum an-
 numerat.

189 Non est consecrationis materia. Quia Acetum,
 quod verè iam Acetum est, specie differt à vino,
 quippe per corruptionem in aliam transmeauit
 speciem, vt eis qualitatib. & effectibus, odo-
 re nimirum, sapore, ac frigidityte Doctores colli-
 gunt. Ità Suar. d. 45. sect. 1. Vafq. d. 175. n. 10. Hen-
 ric. l. 8. c. 12. n. 2. ex D. Thomà 3. p. 9. 74. a. 3. ad 2.
 Profecto priorem sententiam de Aceto proprio

190 Profecto priorem sententiam de Aceto proprio
 intellectam omninò falsam, ac improbabilem ef-
 ficie iudico. Nam quamvis Acetum à vino specie
 non differat, haud erit sufficiens consecrationis
 materia ex eo solum, quod nec est, nec dicitur
 simpliciter vinum, quod potui communiter de-
 feruiat. Idèò Missalis Rubrica iubet materiam re-
 peti, si Acetum reperitur. Vnde benignè capiens
 Innocent. Idor. & Alenf. crediderim locutos ef-
 se de vino accedente, in quo valide existimo con-
 sectari, sed non licitè. Nam valde indecens est
 consecrare materiam, quæ cepit corrumpi, præ-
 fertim quando vinum notabiliter esset Acidum,
 ratione dubij, vel irreuerentia. Caterum mihi pro-
 babile satis videtur, etiam si vinum sic notabiliter
 acidum, si aliud haberi non possit, & subit aliqua
 grauis celebrandi necessitas, licitè posse consecra-
 ri. Vt annotauit Coninch. q. 74. n. 122. & Fagund.
 præc. 3. l. 2. c. 3. n. 3.

PROBL. XXIV.

Aqua gutta vino Calicis mixta conuertitur, & non conuertitur immediatè in Dominicum Sanguinem.

191 **A**qua prius in vinum conuertitur, deinde
 per consecrationem in Sanguinem. Si tamè
 consecrationis tempore non fuerit in vinum con-
 uersa tunc non conuertitur in sanguinem Christi.
 Quia alioquin materia consecrationis Calicis
 non esset solum vinum, sed etià aqua contra Flo-
 rentinum dicens, materiam Calicis esse vinum de
 vite, & Trident. sess. 13. can. 2. docens, conuertit vi-
 num in sanguinem, nulla facta aquæ mentione.
 Sic Filluc. tr. 4. n. 92. Suar. d. 45. sect. 4. Vafq. d.
 178. c. 2. Martinon tom. 4. d. 29. n. 53.

192 Aqua mixta vino Calicis in Christi sanguinè
 immediatè conuertitur. Quia in vinum vel nun-
 quam, vel non tam cito conuertitur potest, & totus
 ille potus in Christi sanguinem transmutatur, vt
 tradit Trident. sess. 13. can. 13. diffiniens, eorum
 Christum sub singulis partibus speciei vtriùsque
 contineri. Ità Coninch. q. 74. a. 8. n. 143. Dian. p. 3.
 tr. 44. resol. 49. Card. de Lugo latè d. 4. sect. 4. & 5.
 & plurimi apud ipsos.

Esch. & Mend. Theol. Moral. T. III.

193 **V**trâque sententiam probabilem aequè cre-
 diderim. Sed quia quæstio est speculatiua, pro
 praxi, (quam nos attendimus) certum est, si Aqua
 conuersa est in vinum, quando forma profertur, in
 sanguinem Christi conuerti, cum iam sit vinum,
 ac proinde certissima consecrationis materia.
 Certum est deinde, debere Sacerdotem, aquam
 sic infundere Calici, vt verissimile sit, fore in vi-
 num conuertendam, (si conuertibilis sit) nam id
 erit securius. Idèò D. Thom. q. 74. a. 8. dicit, medi-
 cissimam aquam esse immiscendam.

PROBL. XXV.

Massa cruda est, & non est consecrationis materia.

194 **E**st quidem. Quia Massa cruda tantum differt
 accidentaliter à coctâ. Sic Maior in 4. d. 11. Est materia
 q. 1. Henric. l. 8. c. 9. §. 2. lit. X, ait, hoc ipsum al-
 teruisse Scot. d. 11. q. 6. & Gabr. thes. 3. & Da-
 mascen. l. 4. c. 5.

195 Minime est consecrationis materia. Quia Mas-
 sa cruda, siue sit eiusdem speciei cum coctâ, siue
 non, non est cibus comestibilis ab homine, ergo
 nec materia Sacramenti. Ità D. Thom. q. 74. art. 3.
 ad 3. Suar. d. 44. sect. 2. Hurt. d. 3. affic. 3. Coninch.
 q. 84. n. 47. Dicañtil. d. 2. dub. 2. n. 26. & alij com-
 munitè.

196 Hoc certissimum censeo, primamque senten-
 tiam omninò improbabilem. Fallitur quidem
 Henric. asserens Damascen. Scot. & Gabriel. illud
 tenuisse. Nâ Damascenus nihil de hoc loco citato
 disserit: Scotus verò & Gabriel oppositum om-
 ninò docuere. Solummodo asserunt, esse probabi-
 le, quod Massa non differat specie essentialiter à
 pane, quod quid diuersum est.

PROBL. XXVI.

*Mica Panis madefacta, & digitis com-
 pressa, vt velut Massa fiat, est, & non
 est sufficiens consecrationis materia.*

197 **N**on est. Quia tanta potest esse compressio, vt
 panis visualis non sit, sed fiat Massa, quæ non
 est materia consecrationis. Sic Trul. de Sacram.
 l. 3. c. 2. dub. 1. Fagund. præc. 3. l. 2. c. 1. n. 12.

198 Materia consecrationis est. Quia per talem
 mutationem nullatenus coctionem amittit, nec
 esse panis desit: alioquin cum Hostia consecra-
 ta sumitur & madefit in ore, amitteret accidentia
 panis, & consequenter deficeret inibi Christi cor-
 pus adesse. Ità Card. de Lugo. d. 4. n. 5. Suar. d. 44.
 sect. 2. Scotus dist. 9. q. 11. a. 3. Sotus dist. 11. q. 6.
 Diana p. 9. tr. 9. resol. 58. Oñigau. tr. 1. de Euch.
 q. 5. n. 15. Dicañtil. d. 2. dub. 2. n. 26.

199 Hanc sententiam longe probabiliorem pu-
 to, ponderoque illam sequelam, quòd Hostia
 consecrata madefacta in ore amitteret accidentia
 panis, & dissingeret inibi Christi corpus adesse,
 quod quidem falsum omnino est, vt colligitur
 ex Trident. sess. 13. can. 4. asserente, antè, & post
 sumptionem manere Sacramentum.

E PRO

PROBL. XXVII.

Vinum imbibitum in Offa, seu micâ Panis; potest, & non potest consecrationis materiam ministrare.

200 **P**otest quidem casu, quo vinum intra panis cavitates receptum, sensibile maneat. Quia sic potest per pronomen *Hic* designari. Sic Dicastil. *tr. 4. d. 2. dnb. 5. n. 92.*

201 **M**inimè potest absolute loquendo. Quia dum vinum continetur intra micam Panis haud potest consecrationis tempore per pronomen *Hic* designari: illud enim non solum est vinum, sed & panis. Ità Card. de Lugo *d. 4. n. 12.* Amic. Aucta Molan. apud Dian. *conferentem p. 3. tr. 8. resol. 65.* Cornejo in *3. p. 974. a. 5.*

202 **C**um his sentiens, assero, non posse consecrari vinum quo panis madefit, quam vini speciem, & naturam retineat; quia non est in formâ potabili.

PROBL. XXVIII.

Immixtio Aquæ in Calice est, & non est de iure diuino.

203 **E**st de iure diuino. Quia Christus D. consecrationem Calicis peregit consecrando vinum aquâ mixtum per modum vini; ergo huiusmodi mixtio sub diuino præcepto cadit. Sic Alenf. *qu. 32. a. 2. memb. 5. & 6.* Henr. *l. 8. c. 11. §. 4.* Granad. *tr. 2. de Euch. d. 3. n. 9.* Oñus in *confess. cathol. c. 40.*

204 **D**e iure diuino non est. Quia id quod est de iure diuino pertinet ad materiam Sacramenti, etiam est de necessitate Sacramenti, ut inductione patet: At mixtio aquæ non est de necessitate Sacramenti, ut vidimus *sect. 1.* Ergo nec de iure diuino. Ità Scot. in *4. dist. 11. q. 6.* Suar. *d. 45. sect. 2.* Valq. *d. 177. c. 2.* Coninch. *q. 74. a. 7.* Fagund. *prac. 3. l. 2. c. 4. n. 11.* Card. de Lugo *d. 4. n. 22.*

205 **H**oc probabilis reor. Quia non tenemur necessariò Christum quoad omnia, quæ pertinent ad consecrationem Sacramentorum imitari, sed tantum quoad substantialia, quale non est, vino consecrando aquam immiscere. Est ergo non de iure diuino, sed solummodo de Ecclesiastico huiusmodi immixtio.

PROBL. XXIX.

Potest, & non potest determinari, quanta debeatur esse illa paruitas Aquæ vino admiscenda.

206 **D**eterminari non potest. Quia hoc penderet à maiori, vel minori meri fortitudine. Ideoque quantitas immiscenda, Sacerdotis iudicio relinquitur debet. Sic Suar. *d. 45. sect. 3.* Duran. *l. 4. c. 30.* Fagund. *prac. 3. l. 2. c. 4. n. 15.* Ochagau. *tr. 1. de Euch. q. 10. n. 13.* & alij.

207 **P**otest determinari. Quia potest generatim; & in particulari natura, ac efficacia vini percipiente; & ea Aquæ quantitas infundendi, quæ merum infirmare

non credatur. Ità Laym. *l. 5. tr. 4. c. 2. n. 9.* Diana *3. p. tr. 4. resol. 49.* Lugo *Card. d. 4. n. 38.*

Ego quidem generatim de vinolocus, existimo cum Suar. & aliis primæ sententiæ assertoribus posse determinari aquæ quantitatem sitamen centis. 208
illa modicissima sit; quia aliquod vinum tam infirmum occurrer, quod maiori aquæ quantitate deficiat. Scio in Concil. Triburiensi *can. 19.* dictari, ita aquam miscendam esse vino, ut *duæ partes vini sint, tertia aquæ.* Quod pro conditione vini potuit esse licitum. Alia tamen est communis Ecclesiæ praxis, ut scilicet minimum octies, vel decies plus vini ponatur in Calice, quàm aquæ. Card. de Lugo, affirmat quintam, vel sextam aquæ partem si Calicis mero apponas, non habendum scriptulum; quia non est credibile, vinum esse adeo debile, ut tam modicâ aquâ corrumpatur.

PROBL. XXX.

Gutta que intra Calicis latera separatè à vino quod in fundo adest, assolent detineri, debent, & non debent censeri consecrata.

209 **D**ebent consecrata censeri. Quia Sacerdos intendit consecrare totum illud vinum, quod in Calice includitur; ergo guttula hærentes lateribus Calicis manent consecrata. Sic Bonac. *d. 4. q. 2. punct. 5. n. 7.* citans pro hac sententiâ Coninch. Tolerum, Rodrig & Chamerotam.

210 **N**on debent censeri consecrata. Quia consecrans quando aliud non expresse intendit, tantum censetur, velle consecrare præcipuam vini quantitatem in fundo Calicis existentem. Ità Reginald. Ochagau. quos citat, & sequitur Huit. *d. 2. diff. 16.* Suar. *d. 43. sect. 6.* Gauant. *3. p. tit. 7. n. 4.* Diana *p. 2. tr. 17. resol. 16. & 3. p. tr. 4. resol. 32.*

211 **R**em valde incertam arbitror, idè quæ cautius geretur, si hæc guttulas ante consecrationem vino in fundo existentem coniungere coneris, aut Purificatorio imbibere. Ego quidem in consecratione Calicis solummodo intendo consecrare vinum, quod in profundo Calicis est continuum, non guttulas, si quæ extra vel intra Calicem separatæ maneant. Quod si hanc intentionem de more non gererem, & absumpturus sanguinem guttas hæc viderem; curarem, prius sanguinem haurire, & & deinde cum ablutione absumere guttulas.

PROBL. XXXI.

Potest, & non potest consecrari qualibet minutissima particula Panis, & Vini, quæ ob sui paruitatem sentiri nequeat.

212 **P**otest consecrari. Quia sub quacumque admodum exigua quantitate potest consecrari substantia veri panis separata, ut in minimo naturali, (si forte datur) aut in quadam parte aliis coniuncta, ut in hac medietate minimi naturalis, si modo determinatè designetur, puta ea pars media, quæ est versus dexteram meam: sic enim oportet designari, nam actiones sunt singularium, & circa singularem materiam. Quamvis enim ea pars minimi oculo mortali communiter non sentitur,

Seccio II. De Eucharistiâ, Problemata. 51

tiatur, est tamen signum de se sensibile oculo beato, cum habeat colorem, & quantitatem, aut tactu tenetur, vel certe intellectu demonstrari prædictu tenetur, & videtur potest. Adest enim Christi corpus indivisibiliter totum sub qualibet particula specierum panis, aut vini. Sic Henric. lib. 8. c. 14. n. 4. Sotus in 4. dist. 9. q. vni. a. 1. Valent. d. 6. q. 2. punct. 2.

213 Consecrari non potest, si ob sui parvitatem sensibilis non sit. Quia sola illa materia, quæ aliquo sensu, siue visu, siue tactu, siue odoratu percipi valet, potest per pronomen *Hoc*, vel *Hic* demonstrari. Ergo sola illa demonstrabilis consecrabilis est. Ita Suarez. d. 43. sect. 8. Vasq. d. 17. Hurtad. d. 2. diff. 18. Card. de Lugo d. 4. n. 120. Granad. tr. 2. d. 7. m. 1.

214 Cum his opinor, asserens omnem quantumvis minutissimam particulam panis, aut vini quæ præsentia possit, consecrabilis esse: quæ autem nequit præsentia materia consecrationi minime exhibere. Sententia verò P. Henrici non improbo, sed nimium metaphysicâ, & in praxi impossibilē reor.

CAPVT XII.

Circa Consecrationis formam.

PROBL. XXXII.

Verba consecrationis dicuntur, & non dicuntur recitatiue tantum & materialiter.

215 **R**ECITATIVE seu materialiter dicitur, quod refertur tanquam ab alio dictum, ut contingit, quando aliorum verba refertimus. Enunciatiue seu formaliter aliquid dictum, quando per verba, quæ proferimus, aliquid intendimus affirmare, vel negare. Quæritur igitur num Sacros verba consecrationis proferat recitandos, an enunciandos? Prædicta verba Sacros recitatiue tantum, seu materialiter profert, non enunciatiue. Vnde nulla alia in illis querenda veritas, nisi, quod Christus talia verba protulerit. Quia Sacros non posset enunciatiue verè dicere, *Hoc est corpus meum: Hic est Calix Sanguinis mei*. Cum nullatenus sit corpus Sacerdotis, nec sanguis profundendus sed Christi. Sic Innocent. III. l. 4. de Missa, c. 17. Durand. Maior, Catherin. quos refert, & sequitur Salmeron. ro. 9. r. 13.

216 Sacros consecrationis verba non recitando sed enunciando profert, etsi priora verba Canonis visque ad illud verbum, *Dicens*, materialiter, & narratiue protulerit. Quia Florentinum dicit Sacerdotem in persona Christi loquentem consecrare Sacramentum istud. Et quia si verba capiantur recitatiue solum, sequeretur, per illa verba solum *Hoc est corpus meum* non consecrari panem, nam ut sic non dicuntur recitatiue, nisi addatur Christum illa dixisse. Consequens autem licet quidam admittant, durissimum videtur nam inde fieri, illa verba non esse totam formam, sed illa cum antecedentibus, ita ut verba priora sint etiam pars formæ, quod non est admittendum. Ita Bonau. Mar. Gab. & alij quos sequitur Vasq. d. 200. c. 2.

217 Ego quidem affirmo, recitatiue simul, & enunciatiue consecrationis verba proferri. Quia forma *Esco. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

ma Sacramentorum iuxta præsentem institutionem significant, quod efficiunt: & efficiunt, quod significant. Ut ergo forma consecrationis efficiat quod significat, scilicet conuersionem panis in corpus Christi, debet non solum recitando, sed etiam enunciando proferri. Patet consequentia, quia si verba consecrationis recitatiue solum proferrentur, Sacerdos consecrans solum affirmaret, Christum illa verba dixisse, quod verum esset, etsi per impossibile nunquam fuisset Christus sub speciebus. Confirmo, quia Trident. sess. 13. cap. 2. dicit, sub singulis speciebus esse quædam ex vi verborum, quæ scilicet per verba formæ præcisè significantur ibi realiter adesse, quod tamen esset falsum, si forma solum recitatiue diceretur; nihil enim circa præsentem materiam affirmaret, ideoque vera foret, etsi nulla fieret conuersio, quod est absurdum. Sentio cum Bellarmino, Nuño, Valentia, quos sequitur Bonacin. d. 4. q. 3. m. 3. Suarez. d. 58. sect. 4. Henric. lib. 8. c. 18. n. 1. Coninch. q. 78. num. 21. Card. de Lugo dist. 11. sect. 5. Martinon d. 33. num. 28.

PROBL. XXXIII.

Verba præcedentia formam consecrationis Panis ab illâ particulâ, Qui pridie quam pateretur, necessario prærequiruntur ad formæ valorem.

218 **S**UPpono, requiri quatuor has voces: (de quo sect. 1.) *Hoc est corpus meum*, ad essentialiam consecrationis & per consequens ad essentialiam formæ Sacramenti. Quapropter ab omnibus Evangelistis, & à Paulo 1. Cor. 11. dum institutionem huius Sacramenti commemorant, sunt diligenter obseruata. Quæritur an præter hæc requirantur essentialiter ad consecrationem alia verba? Verba præcedentia formam panis ab illo loco: *Qui pridie, quam pateretur, &c.* quamvis non sint essentialia formæ, necessario tamen ad valorem formæ prærequiruntur. Quia illis non præmissis, non significaretur sufficienter verba sequentia in Christi persona proferri: nec illud pronomen *Meum* ad corpus Christi, sed ad corpus ipsius Sacerdotis loquentis referretur. Igitur ut constet sermonem esse de corpore Christi, necessarium est, ut id per verba præcedentia manifestetur. Sic Sotus in 4. dist. 8. q. 2. §. de secundo. & alij.

219 Verba præcedentia pronomen *Hoc* non sunt de huius Sacramenti, aut consecrationis necessitate. Quia Concilium Florent. & Patres asserunt, formam huius Sacramenti esse illa Christi verba: *Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus, &c.* Vbi satis indicant hæc verba sufficere sine præcedentibus; nam si requirerentur alia pertinerent ad formam, siquidem concurrerent ut aliquid significans, vel significans clarius præsentiam corporis Christi, sine quibus sequentia non significarent sufficienter Christi præsentiam in hac sententiâ, & per consequens illa quatuor verba duntaxat non essent forma contra Concilia, & Patres. Ita Vasquez distinct. 198. capit. 1. Suarez dist. 59. sect. 2. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 1. Cardin. de Lugo d. 11. sect. 3.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
F. IV.

52 Theologiae Moralis Lib. XX.

220 Merito quidem ferè omnes auctores contra totum insurgunt, cuius fundamentum manifestè laborat infirmitate. Nam ut minister in personâ Christi loquatur, sufficit intentione taliter proferētis verba consecrationis, quæ ut vera sint enunciatiue debent in personâ Christi proferri. Sicut in Tragediâ non est opus, ut qui Regem repræsentat, in actu signato dicat: *Ego loquar in personâ Regis*, vel *Rex ita dixit*; sed absolute loquitur in actu exercito verba Regis, & ab omnib. percipitur, quod illa dicitur nō in suâ sed Regis personâ.

PROBL. XXXIV.

Si loco illius forme: Hoc est corpus meum, diceret: Hæc est caro mea, valida esset, & valida non esset consecratio.

221 Consecratio in hoc casu esset illicita quidem sed valida. Quia Cyprian. *ser. de Can. Dom.* dicit, Dominum his verbis consecrasse: *Hæc est caro mea.* Christus etiam Ioan. 6. inquit, *Caro mea verè est cibus*, & Ecclesia canit, *verbo carnem efficit.* Denum scriptura per eam vocem significat vel totum hominem, ut Ioan. 1. *Et verbum caro factum est*: vel totum corpus hominis, Psal. 139. *Caro mea requiescet in spe.* Sic Henr. Bonac. Valq. Fag quos refert, & sequitur Dian. p. 5. tr. 14. ref. 76. Consecratio in hoc casu illicita & invalida esset. Quia in rigore caro minus significat, quàm corpus, quod etiam ossa complectitur: ergo sensus substantialiter variatur. Ità Suar. d. 59. sect. 2. Coninch. q. 78. n. 38. Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 3. q. 4. n. 25.

222 Cum his opinor, asserens non sufficere, carnem interdum per Synecdochem pro homine, vel pro corpore sumi; in hac enim formâ vis, ac proprietates verborum debet asseruari. Christus Ioan. 6. nō tradebat formam huius Sacramenti, sed eius vsu, quem aptè carnis nomine explicauit quoniam homines carne vesci solent. Cyprianus verò ibi nō consecrationis verba, sed sensum Christi refert, ubi potuit figuratè loqui, cum antea dixisset apertè, Christum consecrasse per hæc verba: *Hoc est corpus meum.* Vnde colligo, hanc formam esse valdè dubiam, & per consequens, grauius delicturum, qui talem gereret mutatione.

PROBL. XXXV.

Verba illa consecrationis Calicis: Noui, & æterni testamenti, usque ad, Remissionem peccatorum, sunt, & non sunt essentialia.

224 Essentialia sunt. Quia ex Ecclesiæ more Sacerdos eodem ritu tenens in manibus Calicem hæc omnia verba profert, & ideo maiusculis caracteribus omnia in Missali annotantur. Et quia in Concil. Colonien. p. 7. c. 14. in Florent. decreto de Sacram. in cap. Cum Martha, de celebr. Missæ. Et in Catechismo Romano, illa omnia verba pro forma ponuntur. Et quia verba illa non sunt necessaria, non apparet, cur magis in consecratione Calicis explicetur sanguinis profusio, quàm in corporis consecratione. Sic D. Thomas q. 78. art. 7. & communiter Thomistæ præferunt antiquiores, quos refert Suar. d. 60. sect. 1. Valq. d. 198. c. 2.

Essentialia non sunt. Quia cum Paulus, & tres Euangelistæ dogmaticè referant institutionem & consecrationem huius Sacramenti, non est credendum, illos non retulisse formam sufficientem ad illud perficiendum: sed diuersi diuersa omittunt ex prædictis verbis, & quædam omnes: Ergo non sunt omnia de formæ substantiâ. Ità Bonau. Duran. Alenf. & alij, quos sequuntur Suar. & Valq. citati Fagund. præc. 3. l. 2. c. 7. n. 3. Coninch. q. 78. n. 3. Card. de Lugo d. 11. sect. 4. Reginald. l. 29. n. 61.

Hoc mihi probabilius legenti plures antiquorum liturgias per sanctissimos viros dispositas, quæ habentur in Bibliot. Patrum, & sunt in usu magnæ partis Ecclesiæ, nimirum Grecorum, Æthyopum Mozarabum Moranitarum per sedè Apostolicam tolerato. Hæc quidem non habent pro formâ consecrationis Calicis omnia verba, quæ nos proferimus, sed quædam omittunt, ferè singule diuersa, solumque constanter retinent, *Hic est Calix Sanguinis mei*, vel *Hic est Sanguis meus*. Quis autem audeat dicere, sanctissimos Ecclesiæ Patres essentialia consecrationis formam ignorasse, tam multâque Provincias vero sacrificio per tot sæcula, & nunc etiam caruisse.

PROBL. XXXVI.

Christus in consecratione Panis vsus fuit, & non fuit vsus particulâ, Enim.

Christus Dominus vsus non fuit particulâ, Enim. Quia creditur ex Patrum traditione, illam fuisse ab Apostolo Petro appositam. Sic Fagund. præc. 3. d. 2. num. 17. Henric. lib. 8. cap. 16. Bonac. d. 4. q. 3. pun. 1. n. 9. Villalob. tr. 7. diff. 12. n. 3. Gauant. in Rubr. Missal. p. 2. tit. 8. n. 5.

Christus Dominus vsus fuit particulâ Enim in consecratione Panis. Quia hæc particula expressè apposita fuit ab Euangelistâ Mattheo in formâ Calicis: ergo colligitur dictam etiam fuisse à Christo Domino in formâ Panis. Patet; nam Christus Dominus vsus est hæc particulâ ad continuandum sermonem, & verba formæ cum verbis præcedentibus; dixerat enim: *Accipite, & bibite ex eo omnes: Hic est enim Calix Sanguinis mei.* At ante consecrationem panis dixit: *Accipite, & comedite.* Ergo ad continuandum sermonem, & verba formæ debuit similiter uti illo verbo: Enim, fatus: *Hoc est enim corpus meum.* Ità Suar. d. 59. sect. 1. Granad. tr. 8. d. 3. n. 4. & 6. Montefin. in manuscr. d. 12. q. 4. Laynt. l. 5. tract. 4. c. 3. n. 2.

Hanc sententiam probabiliorē admodum esse reor, dum Canonem Missæ recolo, in quo nil falsi continetur, ut Trident. sess. 22. cap. 4. can. 6. affirmat. Dicitur autem in Canone Missæ: *Benedixit, fregit, deditque Discipulis suis dicens: Accipite, & manducate, Hoc est enim corpus meum.*

PROBL. XXXVII.

Peccatum mortale est, & peccatum mortale non est, particulam Enim, cum consecratur Panis, vel Vinum, omittente.

Est peccatum mortale. Quia licet illud Enim non sit de essentiâ consecrationis, tamen in re graui violatur Ecclesiæ consuetudo Christum Domini

Seccio II. De Eucharistiâ, Problemata. 53

Dominum hac particulâ in consecratione vsum. Sic Gabr. in 4. d. 8. q. 3. concl. 2. & lect. 38. in Can. Fagund. præc. 3. l. 2. c. 6. n. 2. & 17. Valq. d. 199. c. 4. n. 29. Holcot. in 4. q. 3. Ioan. de la Cruz de Euchar. 7. q. 8. concl. 2. dub. 1. Suar. d. 59. sect. 3.

Peccatum mortale non est, sed tantum veniale. Quia omisso particulâ. Enim est quidam leue; ergo leue erit piaculum, illam omittente. Ita Castr. Pal. in 4. d. 2. p. 7. n. 1. Dicastil. d. 3. dub. 5. & dub. 7. n. 14. Diana p. 10. r. 16. resol. 3. 1. Hurt. d. 3. diff. 7. Henric. l. 8. c. 16. n. 4.

Sub distinctione respondeo. Si particula Enim ex contemptu formaliter est se directè oppo- nens Superiori præcepto, quod lethale est. Si ve- rò omittatur ex contemptu materiali, nepe quia non est lethale crimen, aliquid præceptum leue omittente ex contemptu, ratione cuius non vult quis seruare legem in materiâ leui, quia leuis est.

PROBL. XXXVIII.

Valet, & non valet consecratio his verbis facta: Hic est Calix, nouum testa- mentum in meo sanguine.

Non valet consecratio. Quia profus est con- taminatus à Christo D. in Calicis consecratione ex- pressam. Sic nonnulli, quos pressio nomine refert Suar. d. 60. sect. 2. quorum sententiam ipse inuit esse probabilem.

Valet equidem. Quia hanc formam verborum D. Lucas c. 22. & Paulus 1. Cor. 1. 1. expressere. Ita Henric. l. 8. c. 17. n. 3. Suar. citat. Fagund. præc. 3. l. 2. c. 7. n. 7. Hurtad. d. 3. diff. 3.

Hoc certissimum esse reos, sciens, Hispaniâ hac diu vltimâ fuisse consecrati Calicis ratione in Mis- sali Mozarabo edito à D. Isidoro Hispal. Archie- piscopo. Vnde si quis hodie præfatis verbis vte- retur, consecraretur quidem, sed grauiter delinque- ret, quia talis consecrandi ratio iam est omnino expuncta.

CAPVT XIII.

Circa suscipientes Eucharistiâ.

PROBL. XXXIX.

Infantes sunt, & non sunt suscipienda Eucharistiâ capaces.

Quor de Paruulis, qui nondum rationis vsum attigerunt. Hi quidem capaces non sunt. Nam ad hoc Sa- cramentum cum fructu recipiendum requiritur, vt homo probet se ipsum, & sic de pane illo edat. Quod Infans præstare non potest. Et quia cum Eucharistiâ fructus instat nutritionis ad instaurandas partes actione caloris naturalis deperditas, ordinetur, non potest paruulus conue- nire, quia nihil spirituale post baptismi regenera- tionem amittere, quod per nutritionem spiritua- lem debeat instaurari. Sic Palud. Alenf. Caietan. & alij, quos refert Vasq. d. 2. l. 2. c. 2.

Capaces planè sunt. Quia Paruuli capaces alio- rum Sacramentorum existunt, ad quorum effe- ctum magis videbatur requiri rationis vsum, quam ad Eucharistiâ. Matrimonium quidem recipere non possunt, quia eius materia est contractus humanus qui sine rationis vfu geri non potest. Penitentiam, & Extremam vñtionem recipere non valent, quia nondum potuerunt peccata com- mittere, quorum maculis, vel reliquiis tollendis hæc Sacramenta destinantur. Alia verò Sacramen- ta, nempe Ordinis Confirmationis, que possunt valide recipere. Ergo & hoc, quod ad nutritio- nem, & augmentum gratiæ: quod præsupponit duntaxat generationem & vitam spiritualement per baptismum acceptam, ordinatur. Ita Vasq. citat. Suar. d. 62. sect. 4. Filliuc. r. 4. n. 185. Coninch. q. 80. n. 77. Card. Lugo d. 13. sect. 2. Henr. l. 8. c. 42.

Hanc sententiam magis approbo, quam à pos- teriori confirmo. Vfus Ecclesiæ antiquus dandi paruulis Eucharistiâ, satis apertè testatur, ex in- stitutione diuinâ capaces esse Paruulos Eucharis- tici fructus: alioquin enim talis vsum extitisset illicitus, sicut illicitum est Eucharistiâ præbere Cathecumeno, vel homini mortuo, vel bruto; quia Sacramentum effectu suo defraudatur. Sup- ponebant ergo Patres antiqui paruulos esse fructus huius Sacramenti capaces. Porro fuisse ta- lem in Ecclesiâ morem testatur Concil. Toletan. 11. can. 11. Cathecism. Roman. p. 2. de Euchar. §. 62. Trident. sess. 21. c. 4. dicens, sanctissimos illos Pa- tres sui facti probabilem causam temporis ratione habuisse, nimirum, quia cum numerus fidelium esset minor, & deuotio maior: poruerunt vitari facilius incommoda, quæ nunc præponderant vtilitati Paruulorum, quando numerus fidelium est maior, ac deuotio minor.

PROBL. XL.

Neophyti, Energumeni, & Neophyti mox post conuersionem, sunt, & non sunt Eucharistiâ recipienda capaces.

Vidimus sect. 1. cœleste alimentum dandum rusticis Æthiopibus, & similibus semisatuis petentibus, quando citra periculum irreuerentiæ postulant communionem, ex quâ censentur vti- litatem percipere. Ministranda Religiosis, qui præ senio delirare ceperunt, sed adhuc retinent reuerentiam erga Sacramentum venerabile, & aliquem vsum rationis. Quæserim, tunc eadem Ecclesiæ pietate Neophytis, & Energumenis sit ministranda? Minimè. Quia olim conegabatur communio Energumenis, quod quasi publici peccatores reputarentur: & Neophytis, ne non satis instructi in rebus fidei; aliqua irreuerentiâ cibum sacramentum violarent. Sic Dionys. de Ec- cles. Hierarch. c. 3. p. 2. Conc. Eluenc. c. 29. Pa- lud. in 4. dist. 8. Syluest. Euchar. 3. q. 5. casu 10.

Ministranda est eis Eucharistiâ, Energumenis quidem Quia hominem à dæmone possideri non est culpa, sed pœna, quæ non reddit illum Eucha- ristia incapax: immò nec indignum communio- ne nec tales alicubi simpliciter illa prohibentur. Ita Prosp. l. 4. de prædict. c. 6. & Conc. Arausica. 1. can. 14. D. Thom. Sotus, Bonacin. apud Franc. de Lug. de Sacram. l. 4. c. 4. n. 22. Suar. d. 69. sect. 2. Vasq. d. 212. c. 4. Neophytis verò. Quia sufficienter vi- detur esse ad communionem præparatus, qui per Baptismum recepit remissionem omnium pecca- torum.

Capaces sunt.

238

Hanc senten- tiam eligo, & illustro.

239

Non est eis ministranda Eucharistiâ.

240

Ministranda est eis.

ELSCOBAR
Theod. Mor.
Tom. II. IV
E. IV

torum, & ab Eucharistia recipiet augmentum gratiae, robur contra tentamina initio conversionis insurgentia, & auxilia ad perseverandum, nec tenentur meliorem dispositionem expectare, qui credunt sibi sufficientem adesse, etsi minorem. Sanch. d. 49.

241
Auctoris placitum.

Profecto si ob publica peccata traditus quis Sacerdos fuerit, nec poenitentiam ostendat: sicut alij publici peccatores remouendus est à mensa Eucharistica: & forsam de his Dionysius, & Concil. Eliocritan. loquuntur, scio quidem aliquos Neophytos praesertim in Indiis Occidentalibus reputari à Parochis incapaces ob innatam gentibus stoliditatem, quapropter eos, consentientibus Praelatis, à sacra mensa remouent. Attamen ob praesentem recentem conversionem communionem non prohibentur. Quare si quis Adultus baptizetur, & satis sit in mysteriis fidei instructus, quam toto corde praesumatur amplecti, potest mox post Baptismum Eucharistiam accipere. Si verò Neoph. ob minorem rationis usum, vel ob infirmorem affectum honestatis inepti communioni videantur, ex hoc capite cum pueris sunt reputandi.

PROBL. XLI.

Pueri, qui sufficientem habent usum rationis ad peccandum, & recipiendum Sacramentum Poenitentiae, possunt, ac debent: non possunt, nec debent, communicare.

242
Non debent nec possunt.

Non debent, nec possunt. Quia Eucharistia licite dari non potest illis, qui non sunt capaces dignè communicandi: sed pueri licet habeant sufficientem rationis usum ad ritè suscipiendum Sacramentum poenitentiae, non ideo sunt statim capaces dignè communicandi. Ergo non debent, neque possunt licite communicare, donec crescent rationis usu digni coelesti pabulo reperiantur. Minorem probo, nam usus rationis non circa materias omnes aequalis, ut Doctores communiter tradunt 1. 2. q. 89. cum difficilius cognitum sit una materia quam altera: difficiliusque deducantur quaedam conclusiones, quam aliae, vel quia remotiores sunt à principiis per se notis, vel quia supponunt principia supernaturalia magis praeter rationem. Sed maior usus rationis maiorem discursum requirit ad discernendum cibum spirituale à corporali, quod supponit principia fidei valde sensibus abdita, quin etiam opposita, quam ad discernendum inter bonum, & malum morale, quod est maxime connatum naturali luminis. Quamvis igitur Pueri post septennium disceant inter bonum & malum morale, ac proinde peccent, & egeant Poenitentiae Sacramento, non statim habebunt sufficientem rationis usum ad dignè communicandum: & per consequens non erunt ad communionem admittendi. Sic Hurt. de Euch. d. 1. c. diff. 4. Praepos. 3. p. 9. 80. d. 1. 1. n. 6. Merat. 3. tr. de Euch. d. 35. s. 4. n. 5. Granad. 3. p. contr. tr. 1. o. d. 3. c. 4. Valq. d. 14. c. 4.

243
Possunt, & debent.

Omnes Pueri, qui sufficientem usum rationis habent ad peccandum & recipiendum poenitentiae Sacramentum, possunt, ac debent (tempore praepri) communicare. Quia non requiritur

minor discursus ad praepceptum Confessionis, quam ad Communionis praepceptum. Debet enim poenitens perpendere peccati malitiam, ut eius detestationem concipiat, & eliciat dolorem cum vero proposito in eadem piacula non relabendi, nec commitrendi alia; debet confessionis necessitatem & integritatem callere, satisfactionem acceptare, reuerentiam ac deuotionem erga poenitentiam sacramentalem praese ferre. Qui capit haec omnia, cur etiam Christi Domini praesentiam in Eucharistia, reuerentiam erga tantum Hospitem, & dispositionem praemittendam non capiat? Ita D. Antoni. 10. 3. tit. 14. c. 12. §. 5. Palud. in 4. dist. dist. 1. 2. q. 1. d. 5. m. 25. Cast. Pal. 1. tr. 3. d. 1. p. 1. 2. q. 5. 2. n. 7. Sanch. d. 26. per totam. Philip. de la Cruz in Theaur. tr. 1. §. 1. 1. n. 3. & Dian. p. 3. tr. 6. resol. 70. probabilem hanc sententiam proficitur.

244

Ponderi addictis vniuersae sententiae fundamentis, cenfeo nullum esse praepceptum, quod sub mortali obliget, ad denegandam Eucharistiam Pueris, qui sufficientem habent rationis usum ad recipiendum Poenitentiae Sacramentum, quod mihi persuadet praxis Ecclesiae, quae tales Pueros obligat ad audiendam Missam festis diebus. Vnde supponit, illos dignoscere, quid sit Missa, quoniam ibi repraesentetur, & offeratur: alioquin non possent, humano modo illam audire: nec illas consecratas species adorarent, nisi discernent illum epulum à communi, cui talem cultum non adhibent. Ergo sciendum est, regulariter cum usu rationis sufficiente ad peccandum adesse sufficientem discretionis lumen Pueris Catholicis, praesertim diligenter instructis, quo nouerint, discernere cibum hunc à reliquis, & latentem in eo reuereri maiestatem. Vnde colligo, Pueros, qui sunt capaces Sacramenti Poenitentiae, teneri praepcepto diuino communionis in mortis articulo. Non verò statim ac habent rationis usum, quo sint lethali piaculi capaces, & obligationis confitendi, teneri praepcepto annuae Communionis, sed per aliquod tempus prius ad confessionem obligari, donec iudicio Confessarii vel parentum Communioni destinentur.

CAPVT. XIV.

Circa dispositionem susceptorum Eucharistiam, quoad animam attinet.

PROBL. XLII.

Communicare cum peccato Veniali est, & non est Veniale peccatum.

SUPPONO, committi peccatum Veniale, quando communio fit ob finem venialem, vel contra praepceptum obligans sub veniali. Quaestio procedit, quando peccatum est habituale solum, vel actuale concomitans, v. gr. si quis, dum recipit Eucharistiam actu de mentiendo cogitaret. Igitur veniale peccatum est cum veniali peccato communicare, quando veniale concomitans habet aliquam oppositionem cum sufficiente ad communionem dispositione. Quia hic indignè aliquo

245

Veniale peccatum est.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 55

aliquomodo communicat, quatenus ponit obicem aliquibus secundariis Eucharistiæ effectibus, scilicet remissioni talium venialium, & fervori charitatis, quod quidem aliquam continet irreuerentiam. Sic Suar. Fagund. quos refert Franc. de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 8. Filiuc. tract. 4. num. 206. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 6. n. 3. Cardin. de Lugo d. 14. sect. 2.

246 Veniale non est, cum veniali peccato Eucharistiâ accipere. Quia veniale peccatum, quamvis in ipsa communione committatur, non impedit huius Sacramenti effectum primum, im-
pedire verò secundarium aliquem effectum, scilicet remissionem illius venialis, nec continet irreuerentiam aliquam, nec malitiam etiam venialem, quia nulli præcepto repugnat. Ità Adrian. Maior. Richard. Sotus, quos sequitur Vasquez d. 207. cap. 2. Reginald. lib. 29. n. 101. Ioan. Sanch. d. 23. n. 21. & 32. Sa V. Eucharistiâ, n. 22. Vivald. de Euchar. n. 108.

247 Ego autem sic questioni respondeo. Si veniale concomitans impediat debitam præparationem, attentionem, vel deuotionem communio-
nis, iam inde participat malitiam sacrilegij venialis, quando prævidetur, & voluntariè illud impedimentum apponitur: & in hoc sensu primæ sententiæ cum auctoribus sentio; quia ibi satis irreuerentia apparet. Ast si debitam communi-
cantis dispositionem non impediat directè, aut indirectè (quod tunc forsan eueniet) probabilius reor, non participare malitiam contra Religio-
nem; quia licet in actu sacratissimo misceatur, adhuc potius ad consilium, quam ad præceptum reor pertinere. Quare quoad peccata merè ha-
bitualia secundæ sententiæ propter eius funda-
mentum adhareo.

PROBL. XLIII.

Ad Eucharistiæ effectum requiritur, & non requiritur actualis deuotio suscipientis.

248 Actualis deuotio requiritur. Quia hoc Sa-
cramentum confert gratiam per modum nutrimenti nutrimentum autem non proficit, ni-
si absorbens cibum actu vitali concurrat. Et quia
alii qui sapienter existentes in gratiâ etsi repidè
communicarent, perciperent magnæ charitatis
augmentum; quod est contra experientiam; nam
in his hominibus, & in Sacerdotibus repidis quo-
tidie celebrantibus, haud aspiciamus magnæ cha-
ritatis indicamenta. Sic D. Antonin. Syluester,
Alenis, Palud. apud Vasquium d. 206. cap. 1. in-
dicat D. Thom. in 4. distinct. 12. quest. 2. artic. 1.
quest. nunc. 3.

249 Non requiritur actualis deuotio. Quia cum
Sacramenta conferant gratiam ex opere opera-
to, vim habent, illam conferendi cunctis non po-
nentibus obicem; sed fidelis iustus etsi actualem
deuotionem non habeat, non ponit obicem pri-
mario communionis effectui; ergo illum recipit.
Maior est certa, Minor probatur, quoniam Trid.
sess. 13. 27. ex Paulo 1. Cor. 11. solum exigit tan-
quam dispositionem necessariam ad Eucharistiæ
fructum recipiendum, probationem, qua fidelis
se satis perspicuum inuenit sine peccati mortalis
conscientiâ, quod confessione debeat abolere. Et

go non prærequiritur alia dispositio; nam alio-
quin insufficiens, & manca fuisset doctrina tam
Apostoli, quam Concilij, siquidem aliam neces-
sariam dispositionem omittebant. Ità D. Thom.
(explicatâ, aut mutatâ priori sententiâ) 3. p. q. 79.
art. 8. Suar. Vasq. & Coninch. ibi. Valent. tom. 4.
d. 6. q. 5. punct. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 4. cap. 3.
num. 7. Bonac. d. 4. q. 4. punct. 1. n. 3. Card. de Lugo
d. 14. sect. 3.

Hanc sententiam longè probabiliorem, imò
mihi certam existimo. Quia si deuotionis actua-
lis defectus primum Eucharistiæ effectum impe-
diret, sequeretur, debere fidelem sub mortali, sine
actuali deuotione non accedere; debemus enim
sub mortali procurare, ne Sacramenta suo pri-
mario effectui priuentur. Vnde nisi per inuinci-
bilem inaduertentiam excusamur, delinquere-
mus lethaliter, Eucharistiâ cum impedimento
recipiendi fructum ipsius recipientes; quale pro-
fecto esset in opposita sententiâ actualis deuo-
tionis defectus; sed consequens est contra com-
munem fidelium ac Doctorum sensum, ergo &
antecedens.

PROBL. XLIV.

*Sacerdos post consecrationem aut lethaliter peccat, aut lethalis non confessi re-
cordatur, cuius contritionem non ha-
buerit, nec modò potest habere: Hic po-
test, & non potest sine nouo peccato, non
elicitâ contritione, communicare.*

251 Non potest sine nouo peccato Eucharistiâ
recipere. Quia semper potest contritio-
nem cum diuinâ gratiâ elicere, superareque dif-
ficultatem vnde cumque proveniente. Licet
enim ardeat temporis angustia, & necessariis
sacrificij ministerijs distrahat; haud est ita dif-
ficile mentem ad contritionem eleuare, vt excu-
sari valeat. Sic D. Thom. quest. 83. art. 6. ad 2.
Rubrica Missalis de defect. §. 8. n. 3. quæ genera-
liter contritionem requirit, dum non suppetit
Confessarius. Suar. d. 66. sect. 1. & 5. Diana p. 4.
tract. 4. resol. 98. Ochagau. de Euchar. tract. 2.
quest. 8. num. 4. Coninch quest. 80. num. 26. ad-
dit, debere tunc potius sacrificium interrompi.
Quia nullo modo potest aliquis communicare,
nisi vel prius confiteatur, vel probabiliter se con-
tritum reputet.

252 Sacerdos qui conscius sibi peccati mortalis,
cuius contritionem in altari non potest morali-
ter elicere, nisi cesset à celebratione saltem per
notabile tempus cum scandalo populi, vel sui
nominis nota: potest sine nouo peccato, non
elicitâ contritione communicare. Quia præcep-
tum communicandi sine peccati mortalis con-
scientiâ, non obligat cum tanto dispendio, vt de-
beat homo grauem notam incurtere potius,
quam cum mortali piculo communicare. Ità
Vasq. d. 207. cap. 1. Cardin. de Lugo d. 14. sect. 1.
Matrimon. tom. 4. d. 3. sect. 1. num. 4. Hurtad. de
Euchar. d. 8. diff. 1.

253 Quamuis casus rarus aderit, quo Eucharistiâ
recepturus Sacerdos, vel aliud Sacramentum vi-
uorum recipere, vel elicere contritionem, cum
diuinâ gratiâ si velit conari; possibilis tamen est,
& aliquando euenit. Quare si Sacerdos post
E 4 conse

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
E IV.

consecrationem in eas adducatur angustias, ut vel sacrificium imperfectum sit relicturus, vel communicaturus in mortali, sentio cum posterioris Doctoribus communicare posse, sine nouo piaculo imò & debere. Nam ut dixit D. Thom. *supra*, maxime periculosum est, quod est contra perfectionem huius Sacramenti; quoniam hoc est immane sacrilegium; minus autem est illud quod pertinet ad sumentis qualitatem. Quare sicut præceptum ieiunij, vel censura cedit præcepto perficiendi sacrificium, sic existimo, præceptum non communicandi cum peccato mortali, cedere præcepto non relinquendi sacrificium imperfectum: quando moraliter nequit utrumque seruari. Unde consequenter assero, tam Clericis quam laicis licere vel Eucharistiam sumere, vel aliud quodlibet Sacramentum viuorum accipere in mortali scienter, quoties nec conteri moraliter possunt, ante receptionem, nec illud sine ipsius notabili irreuerentia dimittere. Ex. gr. in subita paganorum irruptione, si periculum esset, fore ut Eucharistia conculceretur, vel comburatur, & Catholicus existens in peccato, non posset præ temporis angustias conteri, vel occultare Sacramentum: posset, me auctore, talis sine nouo piaculo Eucharistiam sumere, ad euitandam inferendam ei irreuerentiam. Similiter in aliis Sacramentis viuorum (et si rarius) tales circumstantie confluere possunt, ut peccator non potens hic & nunc conteri, vel debeat, in peccato recipere Sacramentum, vel illud contemnere seu detestari censetur.

PROBL. XLV.

Qui prohibitus per censuram à receptione Sacramentorum, communicat cum peccato mortali conscientia: committit, & non committit duo peccata contra duo illa præcepta, diuinum, & humanum, quæ debeant Confessario aperiri.

254
Non committit duo peccata.

Non committit, Quia præceptum humanum Censuræ respicit idem motiuium, ac præceptum diuinum, scilicet, impedire indignam communionem. Quando autem peccatum, prohibetur pluribus præceptis ex eodem motiuium, non in eo multiplicantur peccata, nec additur circumstantia varians speciem, quæ subinde debeat in confessione manifestari. Sic Vasq. d. 207. c. 1. n. 5. Alterius l. 1. d. 6. c. 3.

255
Perpetrat duplex peccatum.

Perpetrat quidem duplex peccatum. Quia præceptum Censuræ diuersum habet motiuium. Item præceptum diuinum prohibet indignam communionem Religionis intuiuat præceptum Censuræ potius imponi assolet ob motiuium obedientiæ, scilicet ad contumaciam subditorum retundendam: vel ob motiuium virtutis, ad quam actus præceptus spectat. Ita Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 34. Henric. lib. 5. c. 7. n. 2.

256
Vnicuique peccatum fit esse duobus æquiualens.

Ego existimo, vnicuique esse peccatum, sed æquiualens duobus propter duplicem illam malitiam: & per consequens illam Censuram circumstantiam Confessatio aperiendam; quia peccati variat speciem.

PROBL. XLVI.

Debere præmitti Confessionem ad Eucharistiam recipiendam, si communicaturus sit lethalis piaculi reus, fuit, & non fuit ante Concilium Tridentinum obligatio.

Constat ex *scilicet*, i. iam nunc necessariam esse confessionem habenti conscientiam lethalis criminis ad Eucharistiam recipiendam. Trid. sess. 3. cap. 7. Ecclesiastica consuetudo declarat, eam probationem iuxta Paulum. *Probet autem se ipsum homo necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quamvis sibi constitutus videatur in contritione, absque præmissa Sacramentali confessione, ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* Quæritur, num fuerit ante Tridentinum huiusmodi præmittendi Confessionem obligatio, an per ipsum sic inducta?

Non erat ante Tridentinum hæc obligatio, sed ab ipso fuit inducta. Quia ad satisfaciendum iuri diuino naturali sufficit, si quis accedat in gratia, sicut ad cætera Sacramenta viuorum recipienda, quod per contritionem præstari potest. Ius autem positium diuinum vel humanum nullibi reperitur ante Tridentinum, nec antiqui Patres, licet penitentiam requirant ante communionem, confessionis necessariam præmittende meminerunt. Sic Abbas cap. de homine, de celebr. Miss. Armil. V. Communio, n. 1. Caiet. 1. Cor. 11. c. 3. part. quæst. 8. art. 4. & in summ. V. Communio. addens, esse tamen peccatum veniale graue, dum adest confitendi commoditas, & peccati lethalis conscientia, sine confessione communicare, cum sola contritione; quia talis homo minus dignè voluntarius accedit.

Erat ante Tridentinum huiusmodi præceptum. Quia Tridentinum probat obligationem istam ex verbis Apostoli simul cum Ecclesiastica consuetudine, quæ tot sæculis inuolabiliter obseruata, vim præcepti declarat. Consuetudinis autem antiquissimæ præmittendi confessionem Communioni. Euseb. lib. 6. cap. 24. & 25. Sozome. lib. 9. Tripart. cap. 35. Niceph. lib. 11. cap. 34. meminere. Ita D. Thom. in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 1. Sotus, Gabr. Duran. Maior, Bonauen. Syluest. Antonin. quos sequitur Suar. d. 66. sect. 3. Vasq. d. 207. cap. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 3. cap. 8. Henric. lib. 8. cap. 45. n. 3. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 10. Card. Lugo d. 14. sect. 4. n. 56.

Porro horum Doctorum aliqui putant, iam hoc esse de fide certum. Ego cum aliis opinor, saltem primam sententiam sine nota sustineri non posse. Cuius quidem fundamentum existimo infirmum. Nam Apostolus solam requirit probationem, ne quis indignè recipiat Eucharistiam: qualis autem futura sit hæc probatio, accipiendum ex Ecclesiæ sententia, seu praxi, quæ semper talis fuit, ut probatio ab ipso communicante volente fiat. Cæterum ita se probare debet, ut si se reperiat impurum, sistat se Sacerdoti non tam probandum, quam mundandum Sacramentali absolutione.

PROBL.

PROBL. XLVII.

Præceptum præmittendi confessionem antè communionem; est, & non est diuinum naturale: est, & non est positium Ecclesiasticum.

161 **E**Se quidem præceptum diuinum naturale, eorum ex ipsamet Sacramentorum institutione: non positium Ecclesiasticum. Quia cum hoc Sacramentum sit omnium Sanctissimum, exigit ab homine summam diligentiam, ut cum morali certitudine sanctitatis accedat. Ad hoc autem maxime Sacramentalis confessio conducit. Sic Syluest. v. Eucharistia 2. q. 2. Bonau. in 4. dist. 13. dub. 1. & dist. 16. dub. 12.

162 Non est præceptum naturale diuinum, sed positium Ecclesiasticum Apostolica traditione latum, & Ecclesie firmatum consuetudine. Quia Christus non est solitus, dare præcepta circa modum recipiendi Sacramenta, nisi quæ cum ipsorum institutione connexa sunt, ut constat ex aliis ritibus ad Sacramentorum administrationem requiritis, quorum determinationem Christus Ecclesie reliquit. Sed quod peccator contritus debeat ante communionem confiteri, non sequitur ex communionis institutione; sufficeret enim moralis certitudo contritionis, ut in aliorum receptione Sacramentorum: sic enim Sancta sanctè tractantur, quantum patitur humana fragilitas: Ergo præceptum præmittendi confessionem, non est diuinum, sed humanum. Ita Nauar. de penit. dist. 5. num. 31. & 32. Ioan. de Medic. Codice de penit. quest. 17. Palac. in 4. dist. 9. quest. 10. Probabilem hanc sententiam esse, assensit Coninch 9. 80. num. 13. & Less. 3. p. quest. 80. num. 7.

163 Ego autem affirmo, hoc esse præceptum diuinum positium. Quia iuxta regulam Augustini lib. 4. de Baptismo. cap. 24. signum diuini iuris est, quoties aliquid ab vniuersali seruatur Ecclesia, quod nec ab aliquo Pontifice, nec à Concilio præceptum est, sed eius initium igitur. Talis autem est ista lex ut indicat Tridentinum: ergo est præceptum diuinum positium. Minor ostenditur, quia Tridentinum non dixit, hoc præceptum per Ecclesiasticam consuetudinem introductum esse, sed declarari. Et quidem si præceptum esset humanum, non deberet Concilium excommunicare quoscunque negantes eius obligationem; nam omnis humana lex frustrari potest obligationis effectu, vel quia non sit alicubi recepta, vel quia per contrariam consuetudinem fuerit abrogata. Didici ex Henriquez lib. 8. cap. 45. n. 3. Suar. d. 66. sect. 3. Vafq. d. 207. cap. 4. Card. de Lugo d. 14. num. 73. Diana p. 8. tract. 1. resol. 51.

PROBL. XLVIII.

Dubitatur quis, an lethaliter deliquerit: vel an confessus fuerit lethale commissum: Tenetur, hic & non tenetur, id antè communionem confiteri.

Non tenetur. Quia Tridentinum dicit, præmittendam esse confessionem, quando quis communicaturus conscius sibi est peccati mortalis. Sed dubitans non est sibi conscius: ergo huiusmodi præcepto non tenetur. Sic Henricus lib. 8. cap. 45. num. 3. lit. P. citans aliquos antiquiores. Granad. 3. part. controu. 6. tract. 10. d. 7. n. 13. Reginald. lib. 29. n. 99.

Tenetur quidem in dubio negatiuo. Quia quoties fit confessio Sacramentalis, habere debet integritatem formalem sibi præscriptam; sed ad hanc pertinet, ut peccata mortalia, de quibus dubitamus negatiue confiteamur sub tali dubio; ergo dum iubemur confessionem communioni præmittere, iubemur peccata mortalia dubia confiteri. Ita Suar. tom. 4. d. 22. sect. 9. Diana cum aliis part. 5. tract. 14. resol. 44. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. num. 12. qui male tribuit oppositum Suarez, nam hic loquitur, quando datur probabilis assensus de negatione peccati, aut de confessione illius, quod ipse Bonacina proficitur.

Idem opinor. Tridentinum enim intendit, communicaturum, qui sibi conscius est peccati mortalis certi, illud ut certum prius confiteri; qui verò conscientiam habet mortalis dubij, confiteri illud ut dubium.

PROBL. XLIX.

Religiosus peccati lethalis reus, potest, & non potest (licet adsit secularis Confessarius) sine praua confessione, eliciens contritionis actum communicare, si breui sperat Ordinis sui Sacerdotem.

Vidimus sect. 1. præceptum præmittendi confessionem communioni esse affirmatiuum, quod obligat semper, sed non pro semper; unde licitum erit interdum cum conscientia peccati mortalis sine praua Confessione, dum adsit contritio, communicare, si desit Confessarius, & necessitas urgeat. Trident. sess. 13. cap. 7. Verum ut ad rutinam afferam qualis debeat esse Confessarij defectio, qualisque necessitatis instantia, nonnulla Problemata prælibabo.

Quæserim in primis, si quis Religiosus habeat præsentem Sacerdotem, cui possit legitime confiteri, breui tamen speret, se habiturum alium proprio ex Ordine, cui deuotius ac securius confiteatur: possit prætermittere confessionem, & contritus communicare? Potest quidem. Quia magni ponderis est, peccata grauius nulli extia Religionem propalari. Sic Richard. in 4. dist. 17. art. 3. quest. 6. Adrian. ibi. quest. 3. de Confess. Syluest. v. Eucharistia, 3. q. 14. Angel. Euchar. 2. num. 5. Rosel. v. Communicare, n. 4. & v. Eucharistia 3. num. 27.

Minimè

264
Non tenetur
confiteri.

265
Confiteri tenetur.

266
Idem opinor.

267
Rerodo sect. 1.
sententiam.

268
Potest communicare, si ne praua confessione.

ELISCOBAR
Theos Mor
TOM II. IV
F. IV.

269 Minimè potest. Quia tunc absolutè datur Confessarij copia, nec maior deuotio tollit præcepti obligationem, nec Religio simpliciter infamiam patitur, eo quod Religiosus Sacerdoti laico graua crimina fateatur. Ita Suar. d. 66. sect. 4. Vasq. d. 208. cap. 1. Fagund. præcept. 3. l. 3. c. 9. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 27. Henriq. lib. 8. cap. 47. n. 1. Coninch q. 80. n. 22.

270 Existimo, primam sententiam haud esse practice probabilem, præcipue post Tridentinum. Vnde merito à Doctoribus communiter reicitur.

PROBL. L.

Cum quis iustam habet causam, ut Confessario, quem unicum habet, graua crimina non confiteatur, communicaturus; debet, & non debet prius venialia fateri peccata.

271 Quamuis nullum habeas mortale, cuius huic, quem vnice habes Confessarium Confessio periculosa non sit: debes ei confiteri venialia, vel mortalia iam remissa Sacramentaliter, vt indirectè saltem à mortalibus, quæ licet taces indirectè saltem absoluaris, & securius ad communionem accedas. Imò si non addit Sacerdos approbatus adhuc habens mortalia debet Sacerdoti simplici venialia ante communionem confiteri. Quia certum est, communicaturum debere se à mortalibus repurgare qua securiori ratione poterit. Sic Magister ac propinquus meus Petrus Hurtado de Mendoza de Fide d. 84. numero 182.

272 Non debet sciri venialia, aut mortalia rutsum in confessione expressa. Quia præceptum non communicandi nisi præmissa confessione, solum obligat ad præmittendam communioni confessionem mortaliū. Sed in hoc casu non teneris confiteri mortalia, quorum conscientiam habes, vt suppono; ergo absolutè confiteri venialia, aut mortalia remissa non teneris. Ita Suar. d. 66. sect. 4. & tom. 4. d. 23. sect. 2. Coninch q. 80. n. 20. Filliuc. tract. 4. n. 212. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. num. 24. & 29.

273 His hæreo tanti viri venia. Nec enim quis obligatur ad maiorem certitudinem suæ dispositionis procurandam, quam ipsa lex exigit. Hæc autem solum requirit, vt mortalia sua penitens clauibus subiiciat, & ab illis directè absoluarur, nec præcipit venialium confessionem. Abnegarim similiter, posse peccati mortalis reum simplici Sacerdoti fateri venialia, vt indirectè à mortalibus absoluarur. Nam si ipse non habet iurisdictionem ad peccata mortalia non confessa absolueda, quomodo indirecta supra illa cader absoluo.

PROBL. LI.

Necessitas communicandi sine praua confessione est, & necessitas sufficiens non est, quando vel ex confessione, vel ex omissione Communionis sequetur scandalum.

274 Futuram esse grauem communicandi necessitatem quæ licitam reddat communionem sine praua confessione sect. 1. ostendimus. Quæ si fieris, nùm sit reputanda ad hoc sufficiens necessitas, quando vel ex confessione, vel ex communionis omissione sequetur scandalum? Ad cuius elucidationem præmitto, scandalum huiusmodi oriri, seu excitari posse, vel quando datur occasio detrahendi, vel temere iudicandi. Vel quoties aliis datur occasio peccandi, aut non communicando tempore præcepti, vel detrahendo non communicanti. Itaque nisi per scandalum intelligamus infamiam, & notam vt vulgus intelligere solet minus propriè, non potest hoc solo titulo omitti confessio praua communioni. Quia nullum præceptum est violandum ob vitandum scandalum etiam pusillorum. Nam vnam continget, vt alij sumant peccandi occasionem, ex eo quod ego non communicem absque confessione præmissa; non enim alij temere iudicabunt, illum mortaliter deliquisse, qui non audet communicare sine praua confessione: nec erit grauis detractio peccati quod per illud indicium redditur publicum. Sic Vasq. d. 208. n. 14. Card. de Lugo d. 14. n. 118.

275 Scandalum etiam præsum ab infamia à præmittenda confessione Communioni excusat. Quia scandalum ex obligatione charitatis vitandum est, cum afferat magnum spirituale nocumentum. Vnde sufficit admiratio quædam inde secuta; nam cum hac moraliter coniungitur periculum temere iudicandi, vel detrahendi, quod excusat à præmittenda confessione. Ita Suar. d. 66. sect. 4. Filliuc. tract. 4. num. 214. Coninch q. 80. n. 15. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 18. Fagund. præcept. 3. lib. 3. c. 9.

276 Ego existimo, nec illam admirationem vulgi, nec occasionem temere iudicandi, vel detrahendi esse propriè scandalum actiū, nec excusare per se à præcepto præmittendæ confessionis implendo. Si quando tamen proprium scandalum actiū sequeretur, nempe quod alios inducat ad peccandum (rarissime continget) à præmittenda confessione excusabit.

PROBL. LII.

Laicus accessit ad locum communionis, & ibi recordatur grauis piaculi non confessi: Hic potest, & non potest, sine praua confessione communicare, quando communio fit secretè.

277 Communiter censent Doctores, quando Communio fit publicè, non debere recedere à loco communionis; quia regulariter sequetur infamia; nec expedire, vt ibi à Confessario audiat; sed potius oportere, vt communicet contra

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 59

contritione præmissa, vel etiam non præmissa, si iam confessus est alia peccata cum vniuersali cunctorum desolatione. Quæstio autem, num cum communio sit secretæ adeo, vt nullum adit infamie periculum, vel scandali possit quis memor gravis peccati sine præuia confessione synaxim accipere; Potest quidem. Quia iam est iustus vel per contritionem, vel per confessionem aliorum peccatorum: & aliunde cum iam actio sacra communicandi quodammodo sit inchoata, non deest recedere, donec perficiatur. Sic Bonac. cum multis d. 4. quæst. 6. punct. 1. n. 17. Filliuc. tract. 4. num. 215. Cardin. de Lugo d. 14. num. 112. Henric. lib. 8. c. 46. num. 3. Reginald. l. 29. n. 105. Victor. sum. n. 79.

Si communio fiat ita secretè, vt nullum sit infamie periculum, relinquenda, vt differenda communio, donec confessio præmittatur. Quia tunc magis urget confessionis præceptum, quam perficiendi sacram illam actionem. Etenim indecentia recedendi vel est nulla, vel tam parua moraliter, vt propter tam graue præceptum continentia videatur. Ita Vasq. d. 208. num. 10. Suar. d. 66. sect. 4. Fagund. præcept. 3. lib. 3. cap. 9. num. 14. Franc. de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 48.

Primam sententiam satis probabilem esse reor, præsertim si iam Sacerdos sacram incepit actionem; v. gr. si consecrauit formulam ad hunc effectum, vel pyxidem è sacro eduxit. Tunc enim apparet aliquis indecentia. Probabilius autem & securius cum secunda sententia reor; vbi non in stat scandalum, vel infamie periculum, communionem in hoc casu deferri, donec confessio præmittatur.

PROBL. LIH.

Quando populus non audiet Sacrum in die festo nisi celebret Sacerdos lethalis reus criminis, confessione non præmissa: secluso periculo nota, vel scandali, potest, & non potest, non præmissa confessione celebrare.

Conueniunt Doctores, concurrente notâ, vel scandalo celebrare posse confessionem non præmissa. Quæstio, num excluso periculo notâ, vel scandali possit: Non potest. Quia populus non peccat, etsi sacrum non audiat in festo, quando per ipsum non stat; & Sacerdos quamuis sit Parochus non tenetur coram populo celebrare, nisi quando ritè potest. Confirmatur, nam si Parochus in die festo manifestum crimen perpetrasset, aut publicè denunciaretur excommunicatus, non posset licitè celebrare non confessus, vt Populus Missam audiret. Ergo sola necessitas faciendi sacrum, quod populus exaudiat in festo, Sacerdotem à præmittenda confessione non excusat. Sic Vasq. q. 208. n. 8. Card. de Lugo d. 14. n. 14.

Potest planè Missam celebrare, confessione non præmissa. Quia licet populus non deinquat, tunc Missam non audiens: at priuatur spiritali fructu quem ex eius auditione perciperet, pluribus forsitan necessarium, ad fouendas, seu reparandas animæ vires. Et quia spiritualis necessitas proximorum reputari debet quasi pro-

pria: sed Sacerdos in die festo, si non potest audire Missam, nisi celebret, potest non confessus celebrare; ergo pariter potest, vt alij exaudiant. Ita Fagund. præcept. 3. lib. 3. cap. 9. num. 13. Diana part. 2. tract. 14. resol. 64. Minorem huius proximi syllogismi docent Henric. lib. 8. cap. 46. n. 5. & Diana citatus resol. 63. Quia tunc potest Sacerdos implere commodè præceptum Ecclesiæ, quod obligat eo tempore, nec aliunde violat præceptum confessionis ob confitendi impotentiam.

Profecto Sacerdos siue Parochus siue non Parochus rarissimè relinquet populum sine Missa in die festo, quin aliquam notam incurrat, vnde possit Confessionem omittere. Si tamen aliquando contingat posse sine nota populum sine Missa relinquere, existimo, posse Parochum sine præuia confessione celebrare. Quia obligatio Parochi ergà subditos videtur strictior, quam obligatio præmittendi communioni confessionem. Quod indicat Trident. sess. 13. cap. 7. dum ait, etiam Sacerdotes, quibus ex officio incumbit celebrare, confessionem præmissuros, modo non desit illis copia confessarij.

PROBL. LIV.

Quando fidelis in Paschate potest communicare, non verò confiteri, quia adest Sacerdos, sed non approbatus: est, & non est sufficiens causa, vt sine præuia confessione communicet.

Est casus, vt fidelis quidam possit communicare in Paschate, vt impleat præceptum annuæ communionis, non autem valeat confiteri, quia vel ipsemet est Sacerdos, & adest Diaconus vel Sacerdos non approbatus, qui tamen potest Eucharistiam ministrare. Quæritur, an possit tunc fidelis vt impleat Eucharistiæ sumendæ præceptum, sine præuia confessione communicare? Non est causa sufficiens ad communicandum sine præuia confessione. Quia præceptum præmittendæ confessionis communioni, cum sit diuinum, præualet Ecclesiastico communicandi tempore Paschatis, quod non obligat, nisi quando ritè communicari possit. Sic Suar. d. 66. sect. 6. Bonac. cum aliis d. 4. quæst. 6. punct. 1. num. 25. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 31. q. 4.

Sufficiens est causa, vt possit tunc cum sola contritione Eucharistiam recipere. Quia præceptum communionis Paschalis non est prius Ecclesiasticum, sed est præceptum diuinum determinatum ab Ecclesia quoad tempus, ne diu cibo celesti ad animæ robur admodum necessario careamus. Igitur inducit sufficientem necessitatem ad communicandum sine præuia confessione, ne sine cibo deficiamus in via. Ita Coninch. q. 80. n. 17. Card. de Lugo d. 14. n. 16. Henric. lib. 8. cap. 46. n. 4.

Hanc magis probo sententiam. Moneo tamen, in his casibus optionem dari, v. fidelis vel prudenter se reputet excusatum ab Ecclesiastico præcepto propter confessionem communioni præmittendam, quam gerere non potest, vel à præcepto præmittendæ confessionis propter Ecclesiastici præcepti obseruantiam: cum vtrique sint rationes probabiles, Doctoresque vnum & alterum asserentes.

PROBL.

ESCOBAR
Theod. Mor.
Tom. II. IV.
F. IV.

PROBL. LV.

Quando Parochus celebrare solet pro defuncto praesente, & non suppetit Confessarius: tunc potest, & non potest, sine praevia confessione celebrare.

286
Potest quidem.

Potest planè. Quia Missae fructus est communis, & prodest tam vivis, quam defunctis, & forsan defunctus praesens valde indiget tali subsidio. Ergo datur causa sufficiens ad omitte-
tendam licite confessionem antè communionem. Sic Sylvest. *Eucharistia* 2. num. 9. Fagund. *prae*. 3. lib. 3. cap. 9. num. 8. quos refert, nec refellit Henric. lib. 8. c. 46. n. 5. lit. T.

287
Non potest.

Non potest, seclusa nota, & scandalo. Quia Tridentinum requirit necessitatem simpliciter. Ergo non sufficit commoditas, aut utilitas maioris fructus etiam spiritualis proprii, vel alieni, qualis à Missae celebratione provenit. Ita Suar. d. 66. sect. 4. Bonacin. d. 4. quest. 6. punct. 1. numero 25.

288
Hanc magis probo mentem.

Hanc magis probo mentem. Similiter quando Sacerdos pauper vivit stipe Missae, vel tenetur facere sacrum ex Capellania, vel pro benedictione nuptiali non excusatur à confessione praemittenda. Nec sufficit magna devotio, aut celebritas festi, quo quis solet communicare, quia non datur simpliciter necessitas. Vnde asserit Henricus citat. num. 6. in his cauendam esse nimiam licentiam, & querendum Confessarium etiam per leucam. Quia Tridentinum expressit, ut virgeat necessitas, & Confessarii copia desit.

PROBL. LVI.

Dum aliquis prius confessus, postea recordatur peccati mortalis obliti, quod iam confiteri non potest, debet & non debet antè communionem, novam illius contritionem elicere.

289
Debet novam contritionem elicere.

Constat ex sect. 1. per se requiri gratiam in communicante. Vnde fit, cum virget necessitas communicandi, nec potest communicare confessionem praemittere sibi conscius peccati mortalis, illum per se teneri, ad eliciendam contritionem, nisi vel invincibilis ignorantia, vel talis necessitas excuset gravissima, de qua superius. Quaestioni igitur committo, verum qui prius confessus, postmodum recordatur peccati mortalis obliti, quod iam ob absentiam unici Confessarii, vel alia ex causa accidenti fateri non potest, debeat elicere ante communionem novam contritionis actum? Debet quidem. Quia debet quisque peccator de cunctis mortalibus sigillatim poenitere, attritione saltem confessioni praemissa, vel contritione, si confessurus non est, antè Eucharistiae receptionem. At de illo oblito peccato nondum in particulari poenituit; ergo debet novam elicere de eo contritionem. Sic Reginald. lib. 5. cap. 5. sect. 3. num. 9. ex Medina, Suario, & Grassi. citatus à Diana part. 2. tr. 14. resol. 48. Sed certè Reginaldus lib. 5. nihil tale docuit, & lib. 29. cap. 6. quest. 4. ubi tangit hoc punctum, solum requirit illius peccati confes-

sionem, si fieri possit, ante receptionem Eucharistiae. Vbi autem Suarius Mutina, & Grassius talem sententiam insinuant, non inveni.

Non debet in tali casu novum elicere contritionis actum. Quia cum illud peccatum fuerit iam indirectè remissum per antecedentem confessionem, cessat obligatio naturalis contendendi, quae solum ordinatur ad obtinendam peccati remissionem. Ita Praeposit. 3. part. quest. 80. art. 5. dub. 3. num. 13. Granad. 3. part. contr. 6. tract. 10. d. 7. num. 14. Card. de Lugo de Euchar. d. 14. sect. 6. num. 122.

Idem assero, quia praecceptum positivum divinum vel humanum talis novae contritionis non apparet. Nec enim Ecclesia praecipere potest actus internos, nec Deus praecipit iustificatis contritionem nisi quando confessuri sunt. Potest igitur fidelis communicare tunc sine contritione, posteaque confiteri peccatum oblitum: & tunc debet de illo conteri, vel atteri, ut debitam Sacramento materiam exhibeat.

PROBL. LVII.

Qui in Missa recordatur, quod sit in mortali, debet, & non debet statim contritionis actum elicere.

Non debet statim, recordatus, elicere: sed si memoria talis occurrat antè consecrationem, sufficit, si conteratur, antequam consecret, et si partem antecedentem Missae in mortali prosequatur: si occurrat post consecrationem, potest similiter prosequi Missam, donec ante summptionem conteratur. Quia status gratiae per contritionem acquirendus requiritur, ex praeccepto, solum in conficiente, vel recipiente Sacramentum: non in exercente alias actiones etiam Ordinis sacri. Ergo defectus contritionis in aliis partibus Missae non erit mortale peccatum: si tempore consecrationis, quando fit Sacramentum; & in summptione, quando recipitur, sit in gratia Sacerdos. Sic ingeniose de more Card. de Lugo d. 14. n. 134.

Statim debet conteri, graviterque peccabit Sacerdos, qui deliberatè aliquam notabilem Missae partem in mortali dicit, dum commodè potest illico per contritionem iustificari. Quia peccat mortaliter Sacerdos, qui confessionem audit, vel incipit abluere, vel vngere in peccato mortali, dum Sacramenta ministrat: nam totum illud opus ad Sacramentum administrationem pertinet, vnde in ministrante gratiam requirit. Pariter igitur tota Missa pertinet ad sacrificandi, conficiendi, recipiendique Sacramenti actionem. Quare sanctitas totius illius actionis exigit, ut Sacerdos advertens, se lethali fœdari crimine, curet, quamprimum conteri, & mundari: ut sanctissimum ministerium rectè tractetur. Ita Franc. de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 60. qui hac ratione nitens, à probabili admodum Sapientissimi fratris sententia recedit. Favet Caietan. *Opusc. tom. 2. sect. 10. de usu spiritualium*, asserens, Sacerdotem in mortali existentem, & dicentem Orationes Missae non peccare per se mortaliter, sed per accidens ratione Missae, quatenus in ratione orationis praedictae non requirant statum gratiae: bene tamen propter sunt partes Missae.

Cum

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 61

194 Cum his opinari censui cum primum legi venerabilis Patris mei Ludouici de la Puente sententiam de perfect. Christian. tom. 4. tract. 5. cap. 3. Docet enim esse mortale peccatum, inchoare Sacramentorum administrationem in mortali, quamvis Sacramentum in gratia perficiatur. Porro licet Card. de Lugo à lethali piaculo liberet sic celebrantem ante consecrationem, & ante, & post consumptionem; non tamen eum à veniali liberat.

PROBL. LVIII.

Concilij clausula, qua Sacerdotes, qui sine praviâ confessione communicarunt, monentur, quâ primum confiteri: est, & non est præceptum.

195 P Ræmitto Tridentini sess. 13. c. 7. Clausulam ut ad memoriam reuocem, quod sess. 1. tradidi. Quod, si necessitate urgente, Sacerdos absque praviâ confessione celebraverit, quâ primum confiteatur. In primis quæserim, num hac in Clausula præceptum, an consilium solummodo continetur? solum consilium continetur. Quia Concilium non adhibuit verbum præcipiendi, vel æquiuale: quod est vt plurimum signum præcepti. Sic Villalob. tom. 1. tract. 7. diff. 37. num. 6. Ludouic. de San Juan 1. p. sum. tract. de Eucharist. qu. 7. art. 6. Pet. de Ledesma. 1. p. sum. tr. de Euchar. c. 1. 1.

196 Præceptum est, non consilium. Quia communis Ecclesiæ sensus est, ibi tradi præceptum obli-gans ex genere suo sub mortali, cum materia sit secundum se grauis. Itâ Card. de Lugo d. 14. n. 135. Suar. d. 66. sect. 7. Vasq. d. 208. num. 6. Coninch. g. 80. n. 4. n. 24. Filliuc. tr. 4. n. 22. Reginald. l. 29. n. 110. Diana p. 2. tr. 14. resol. 60.

197 Consentens addiderim, sic accepisse videri Missalis Regulam, in qua pro verbis illis: Quâ primum confiteatur, ponitur hæc: Quâ primum debet confiteri, quæ clarius exprimit obligationem. Et quidem sæpe simplici verbo imperatiui modi præceptum imponitur, vt constat ex Capite Omnis viri, & que sexus, de penit. & remis. & ex multis eiusdem Tridentini decretis, de reformatione, vbi varia præcepta haud dissimili phrasi traduntur.

PROBL. LIX.

Præceptum hoc est, & non est de iure diuino.

198 D iuinum huiusmodi præceptum est. Quia præceptum ipsum præmittendi confessio-nem est diuinum, licet imponatur per modum affirmatiui, virtualiter includit negationem, ne scilicet excusatione cessante, differatur etiam post Communionem confes-sio. Sicut præceptum annuæ Confessionis iuxta probabiliorē sententiam, si suo tempore non fuit impletum, obligat ad confitendum quamprimum: & præceptum restitutionis similiter. Sic Henriquez cum aliis l. 4. cap. 3. numer. 2. & cap. 5. Sotus in 4. dist. 9. Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

quæst. 1. art. 2. Probabile dicit Filliuc. tractatu 4. num. 222.

Non est præceptum diuinum, sed humanum. Quia præceptum diuinum confitendi ante Communionem, quatenus affirmatiuum, solum præcipit confessionem, vt dispositionem ad Eucharistiam: ac per consequens, transacta Communionem cessat eius obligatio; quatenus verò negatiuum, solum obligat ad non communicandum iterum sine praviâ confessione. Sicut præceptum diuinum confitendi, dum subest periculum mortis, si vel ex impotentia, vel ex malitia non obleretur, transacta periculo, non obligat ad confitendum quamprimum quippe quatenus affirmatiuum est, solum obligat ad præmittendam confessionem ante mortem; quatenus negatiuum, obligat dumtaxat ad non omittendam confessionem in articulo, vel periculo mortis. Itâ Suarez dist. 66. sect. 7. Vasquez dist. 208. numer. 15. Coninch. dist. 88. num. 24. Bonacin. dist. 4. quæst. 6. punct. 1. num. 41. Card. de Lugo dist. 14. num. 137.

Ego quidem nec in scripturâ, vel Patrum traditionibus fundamentum inuenio præcepti diuini cogentis ad confitendum post transactum periculum mortis quamprimum. Vt autem primæ sententiæ fundamen euertam, respondeo, in præcepto confessionis sic præscribi terminum anni, vt ultra differri nequeat. Quia Ecclesia vult vt præceptum diuinum confessionis semel saltem in anno obleretur, & particula saltem apertè demonstrat, sensum esse, nè differatur ultra annum: quapropter adhuc eo transactò, manet obligatio non differendi, quod in nostro casu non habet locum.

PROBL. LX.

Præceptum hoc à Tridentino latum, obligat, & non obligat etiam Laicos.

Laicos etiam obligat. Quia eadem est ratio de Laicis, ac de Sacerdotibus: Tridentinum verò videtur per accidens locutum fuisse de Sacerdotibus, forsitan quia de ipsis proximè fuerat sermo: vel quia talis necessitas frequentius in Sacerdotibus contingit, vt defectu Confessariorum sine praviâ confessione, contriti celebrent. Sic Fagund. præc. 3. lib. 3. cap. 8. n. 9. Sa v. Euchar. n. 13. & v. Confessio, n. 5. Nauar. c. 2. n. 10. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 31. quæst. 9. Henricq. lib. 8. cap. 45. num. 4.

Hoc Tridentini præceptum confitendi quamprimum non obligat laicos, sed solummodo Sacerdotes. Quia in odiosis non fit extensio propter rationis paritatem, & Tridentinum loquitur solum de Sacerdote celebrante sine praviâ confessione, non verò de Laicis. Ergo, quando Laicus ob necessitatem sine confessione praviâ communicat, non tenetur post communionem quamprimum confiteri. Itâ Diana part. 2. tract. 14. resol. 60. cum aliis Suar. d. 66. sect. 7. Vasq. d. 208. n. 37. Card. de Lugo d. 14. n. 118.

Idem assero, quia non est par ratio Sacerdotis ac Laici: maior enim erat periculum in Sacerdotibus, qui sapius habent necessitatem communicandi.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

nicandi sine praeiudice confessione ob Confessarii defectum. Quapropter oportuit, illis imponi praeceptum, ne desides sint in praeuocanda necessitate vel illam sibi fingant ad confessionis molestiam vitandam. Laici vero raro huiusmodi grauantur necessitate praesertim cum regulariter confiteri possint illi Sacerdoti, a quo communionem sunt accepturi. Vnde affirmo, non comprehendi hoc praecepto Sacerdotem communicantem more Laicorum, quia Tridentinum loquitur de Sacerdote celebrante.

PROBL. LXI.

Sacerdos recordatur in Missa peccati mortalis, aut tunc illud committit anre sumptionem, & contritus communicat sine confessione praeiudice ob vitandam infamiam: Hic postea debet, & non debet, quamprimum confiteri.

304 *Debet quamprimum confiteri.* Scio, Sacerdotem celebrantem cum ignorans, vel obliuione peccati mortalis, cuius non meminit ante communionem, seu consumptionem Eucharistiae, non teneri, quamprimum postea confiteri. Quia Tridentinum palam loquitur de Sacerdote, qui conscius sibi peccati mortalis, vigente necessitate celebrat sine praeiudice confessione. Quod autem si Sacerdos peccati mortalis recordatur in Missa, vel tunc illud perpetrare ante sumptionem, & contritus communicet ob vitandam infamiam, debet postea, quamprimum confiteri. Quia communicat cum conscientia peccati mortalis, & sine confessione praeiudice propter urgentem necessitatem: Ergo verbis praecepti comprehenditur. At vero quod necessitas proveniat ex infamiae periculo, vel aliunde, nihil videor referre; nec censetur dari copia Confessarii, quando non possum illi confiteri. Sic Suar. d. 66. sect. 7. Bonac. d. 4. q. 6. p. 1. n. 39. Filiuc. tr. 4. n. 223.

305 *Non debet quamprimum confiteri.* Non comprehenditur verbis praecepti, & ideo non debet postea quamprimum confiteri. Quia Tridentinum loquitur de Sacerdote, qui celebrat vigente necessitate sine confessione praeiudice; quae vox significare videtur confessionem omisam ante Missam inchoatam: nam confessio inter celebrandum facta potius est concomitans, quam praeiudice celebrationi. Quapropter hic Sacerdos non omisit confessionem praeiudice ob necessitatem, sed vel propter obliuionem, vel quia nondum peccauerat: unde illo praecepto minime comprehenduntur. Ita Vasq. d. 208. n. 19. Præposit. 3. p. 9. 80. art. 5. dub. 4. Card. Lug. d. 14. n. 146. Diana p. 2. tr. 14. res. 60.

306 *Secunda magis apte basitentione.* Probabilem a quo partem reor utramque. At hanc mihi eligo propter Missalis Rubricam, quae in casibus huiusmodi magnam refert auctoritatem. Praescribit itaque Rubrica Sacerdoti, qui conscientiam habuit peccati mortalis ante Missam inchoatam, ut habeat contritionem, & postea quamprimum confiteatur. Illi vero, qui talem conscientiam in ipsa solum celebratione recognoscit, solum iubet, ut habeat contritionem cum proposito confitendi, & satisfaciendi, suo scilicet tempore.

PROBL. LXII.

Sacerdos quidam non ex necessitate, nec ob carentiam Confessarii, sed ex mera malitia in mortali sine praeiudice confessione celebravit: Hic tenetur, & non tenetur quamprimum post Missam confiteri.

Tenetur plane. Quia grauius delinquit, qui sine necessitate, quam qui cum illa confessionem celebraturus omittit. Sed hic praecepto Tridentini. Ergo multo magis ille, qui sine necessitate confessionem omisit ante Missam. Sic Sylu. 3. p. 9. 80. art. 4. dub. 2. & alij.

Non tenetur. Quia Tridentinum aperte loquitur de celebrante, dum urget necessitas, & non suppetit Confessarius. Ita Diana p. 2. tr. 4. res. 61. Nuñus 3. p. 9. 80. art. 4. diff. 4. Card. de Lugo d. 14. n. 150. Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. n. 78.

His haereo, sciens, in praeceptis positivis non valere argumentum à minori ad maius: nec arguere nos posse ex vno casu ad alium. Praesertim cum in celebrante sacrilegè praecepti humani finis deficiat, quod certe non cogeret ad confessionem postea quamprimum gerendam, illum, qui scienter violat praeceptum diuinum praemittendi confessionem communioni. Vnde potius noui peccati esset occasio.

PROBL. LXIII.

Sacerdos, qui ob defectum Confessarii sine praeiudice confessione celebravit, debet, & non debet statim finitam Missam confiteri.

Quaeritur, quanta possit esse dilatio confessionis post finitam Missam, & habitam Confessarii copiam citra praecepti violationem? Certe illa vox Tridentini, Quamprimum, moraliter est intelligenda, ut solum obliget ad confitendum, cum primum rursus celebraverit non statim post finitam Missam. Quia intentio Concilij fuit, tollere Sacerdotibus occasionem, seu periculum saepius celebrandi sine confessione praeiudice. Quod cuitari videtur, si post vnum sacrum sic factum, non celebret iterum Sacerdos nisi confessus. Sic Fagund. praec. 3. l. 3. cap. 8. n. 9. Binsfeld. in Enchirid. cap. 6. tit. de dispensat. ad sumptionem Sacramenti, cap. 6. Molles. tom. 1. summ. cap. 10. num. 28. Diana p. 2. tr. 14. res. 60. dixit, hanc sententiam saltem per extrinseca principia esse probabilem.

Debet Sacerdos statim finitam Missam, si Confessarius suppetat, confiteri. Quia illa vox, Debet statim Quamprimum, plane sonat, post Missam teneri post Missam, mox, quamprimum opportuna fuerit occasio, seu potentia moralis, adire Confessarium. Cum enim ante Missam debet Sacerdos datam Confessarii copiam confessionem praemittere, non est mirum, quod illico post Missam ad confitendum obligetur. Ita Valquez quest. 90. artic. 3. dub. 3. numero 10. Suarez dist. 66. sect. 7. Ioannes Sanchez in select. d. 32. num. 14. Henric. l. 8. c. 45. n. 4.

Quid

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 63

Quid sentiam, indicabo. Reor, primam sententiam tollere omnino præceptum illud, nam ad iterum confitendum, cum primum rursus communicaverit, diuinum præceptum obligat. Nec vltus dicit, *hæc quamprimum*, quod fit post sex, vel octo Menses si contingere potest, quod ille Sacerdos intra tot Menses non celebret iterum habens interim Confessarij copiam non ergo implebit præceptum tam diu dilata confessione. Nec ignoro, secundam sententiam nimis videri strictâ, quia cogit Sacerdotem ex altaris vestigio mox Confessarium adire. Nonne prius gratias ager? non comedet, si sit propè meridiem? Certe spatium aliquod moraliter est ei concedendum. Quantum ais? Cum huius præcepti finis sit cogere Sacerdotes ad talem confessionis frequentiam, vt ferè semper ritè parati sint ad celebrandum: si post factum sacrum sine confessione præuia subit periculum iterum celebrandi sine confessione, vel non confitendi per plures dies, nisi confitearis illico, quia tunc habes Confessarium, & postea forsam non habebis, tenens eodem die confiteri. Si verò non subit tale periculum non reor dilationem grauem esse, si confessio fiat die sequenti, vel etiam intra triduum ob auctoritatem Cardin. de Lugo *dist. 14. num. 162. Zerolæ in praxi penitent. fol. 113.* & aliorum sic accipientium Concilij sensum. Quapropter in Sacerdote quotidie celebrante, vel saltem tercio quoque die, sustineri prima sententia posset, in aliis eius praxim minime probarim.

PROBL. LXIV.

Qui peccauit mortaliter, & mox confessus est; tenetur, & non tenetur Communionem differre sub mortali.

³¹³ Tenetur profectò. Quia qui fuit in multis peccatis, vel in vno, etiam postquam confessus est redolet feces illas illas: ideoque non potest adhuc fecidus communicare, sed debet sapè prius confiteri, & orationibus, ac ieiuniis se odoriferum reddere. Grauis siquidem irreuerentia erit, post vomitum tantæ sordis illico Christi corpus contingere. D. Thom. sic 3. p. 2. q. 80. art. 7. Marfil. in 4. q. 6. art. 4. Getf. de præp. ad Missam confid. 8. Syluest. *ver. Eucharistia* 3. q. 5. Medi. in sum. c. 14. §. 42. Manricl. in sum. tom. 1. c. 6. §. 11. Couat. in Clement. si furiosus, p. 3. n. 7. Nauar. de penit. dist. 6. cap. 1. & in sum. dist. cap. 2. §. numero 50.

³¹⁴ Non tenetur, nec per se loquendo vlla est nec venialis culpa paulò post commissum lethale peccatum, communicare, confessione præmissâ. Quia nullum est præceptum humanum, vel diuinum obligans ad differendam communionem post confessionem debitam præmissam. Non, inquam, datur positium, nam reuera nec habetur scriptum, nec per traditionem: si quod autem olim vixit, communi Ecclesiæ consuetudine iam fuit abrogatum. Quoad præceptum naturale pater, quia ratio naturalis solum dicit, Sancta sanctè tractari; licet autem breue tempus post peccatum intercedat, potest tamen talis esse consuetudo peccatoris, vt non solum Sancti & Menâ. Theol. Moral. T. III.

ctus sit; sed etiam Sanctior, ac deuotior, quàm antea. Ita Palud. Adrian. Syluest. quos sequitur Suarez d. 66. sect. 4. Azor. tom. 1. l. 10. c. 3. §. 13. & 14. Ioan. Sanch. d. 23. n. 26. Diana p. 3. tract. 4. resolut. 30. Nauar. summ. Latina, cap. 21. numero 51.

Certe nec Paulus 1. Cor. 11. nec Concilium aliam probationem, aliam sanctitatem requirit, nisi vt nullus sibi conscius peccati lethalis Eucharistiam recipiat: nec certa ratione definiri posset, quanto tempore sit abstinendum. Scio tamen, per accidens posse esse graue piaculum, statim accedere ad Communionem, vel propter scandalum aliorum, si peccatum sit publicum, & ex consuetudine notâ non paucis, quinde ansam delinquendi liberius arripiunt: vel propter contemptum, si quis ideo parui pendat peccatum, & facile relabendi periculum subeat, vel etiam communicandi sine verâ, & efficaci criminis detestatione. Posset etiam esse veniale propter distractionem, vel paruam aliquam affectionem ex peccatis (præsertim carnalibus) relictam. Sed ad hoc etiam excusabit iusta causa mox communicandi propter magnam solemnitatem, aut quia non facile potest differri Communio in alium diem.

PROBL. LXV.

Sacerdos, qui ex obligatione eleemosynæ acceptæ tenetur offerre Sacrum: potest, & non potest, deficiente Confessario, sine præuia confessione celebrare.

³¹⁶ Minime potest. Quia obligatio capellanæ, v. g. aut ius stipitis ad sustentationem Sacerdotis non debet censi necessitas sufficiens excusare: alioquin summa Sacerdotibus, ad celebrandum sine confessione licentia exhiberetur. Sic Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 26. Fagund. præf. 3. lib. 3. cap. 9. num. 7. & 8. Hieron. Garcia in summ. tract. 3. dist. 5. dub. 1. punct. 5. n. 4. Diana p. 9. tr. 3. resolut. 13.

Potest quidem. Quia verè vrget necessitas celebrandi. Nam si Sacerdos laborat inopiâ, & ex eleemosynâ promissâ acceptâ victitat, verè in illo corporalis necessitas reperitur, sufficiens quidem ad celebrandum sine præuia confessione. Quod si necessitas spiritalis aliena sufficit ad celebrandum sine confessione, (vti notat Fagundez) cur propria corporalis non sufficiat? Ita Henriq. lib. 8. c. 46. n. 6. & apud illum Armilla v. Communio, n. vlt. Richar. Angel. Tabie. Rosel. Aureol. Syluest. v. Eucharistia 2. n. 9. nec dissentit Bonac. citatus.

Licet plus ad primam sententiam inclinet, (de quo superius) satis probabilem reor esse secundam facile euertens contrariæ fundamentum abnegando antecedens, quod non difficile ostendet, esse minime verum.

³¹⁵ Auctoris iudicium.

³¹⁶ Non potest.

³¹⁷ Potest quædam.

³¹⁸ Vtrumque mihi æquè probabile.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

PROBL. LXVI.

Distantia unius leuca inter Pœnitentem, & Confessarium est, & non est sufficiens, ut Pœnitens dicatur, Confessarij copiam non habere, & consequenter valeat urgente necessitate absque prœvia Confessione communicare.

319 **S**I Confessarius intra Urbem, seu Oppidum adsit, quolibet longo intervallo distet, debet Pœnitens ad ipsum accedere. Si tamen Pœnitens sit in Oppido, quod ab Urbe ubi adest Confessor, tribus milliaribus distet, copiam Confessoris huiusmodi Pœnitens habere non dicitur: unde necessitate obueniente poterit, haud confessione prœmissâ, communicare. Quia de immensâ prœcipientis pietate præsumentum, nolle tantâ exanthlatâ molestiâ obferuari praeceptum. Sic Henric. lib. 1. de pœnitentiâ, cap. 4. num. 4. & l. 8. cap. 46. Cano relect. de pœnit. part. 5. §. ad tertium. Ortiz cap. 19. §. 15. Vega v. Communio, casu 14.

320 **L**icet Confessarius à pœnitente, seu Sacerdote, seu Sacrali per leucam distet, debet Pœnitens illum adire, si per tempus, & alias causas liceat: ne absque prœvia confessione communique, aut celebret. Quia maiori admodum labore digna salus. Ita Grana. d. 10. de Euchar. d. 7. n. 13. Rodrig. 1. p. sum. cap. 65.

321 **E**go quidem cenfeo, hanc quæstionem prudentis arbitrio relinquendam, habitâ ratione circumstantiarum, personæ, temporis, difficultatis, itineris, &c. Fieri enim potest, ut respectu unius personæ unica leuca distantia sit sufficiens ad Confessarium non requirendum: respectu verò alterius personæ minimè sufficiens censetur. Legendus Coninch. quæst. 80. art. 4.

PROBL. LXVII.

Præceptum quamprimum confitendi, si Sacerdos absque prœvia Confessione contritione prœmissâ celebravit: comprehendit Sacerdotem in die Parasceves celebrantem.

322 **N**on comprehendit. Quia die illa Sacerdos Missam non dicit, nec enim consecrat, sed tantum corpus & sanguinem assumit. Sic aliqui recentiores. Cardin. de Lugo d. 14. n. 39. hanc partem probabilem esse affirmavit.

323 **C**omprehendit quidem. Quia licet ea die Sacerdos propriè Missam non agat, propriè tamen & simpliciter dicitur celebrare, & communicare communione Sacerdotali. Ità Suarez d. 66. sect. 7. Ioann. Sanctius d. 32. n. 12. Filliuc. tom. 1. tract. 4. num. 221. Card. de Lugo citat Dicastil. tract. 4. d. 9. dub. 9. n. 157. Leander apud Dianam idem asserentem p. 97. 3. resol. 29 & 30.

His hæreo, idem asserens, quando deficiente Sacerdote, post consecrationem, alius Sacerdos ad complendum illud Sacrificium assumitur.

324

His hæreo.

PROBL. LXVIII.

Licet, & non licet Sacerdoti, ministrare peccatori occulto scienti, & petenti Hostiam non consecratam; ad Sacrillegium, vel graue aliud damnum ipsius suscipientis vitandum.

Licet quidem, dummodo Sacerdos proponat consecratam Hostiam ad adorandum populo, & à tergo post illam non consecratam. Ità ut nec videri possit, nec adorari. Quia & graue proximi vitatur incommodum, & nullum subest idololatriæ periculum. Sic Albert. Mag. dist. 13. art. 20. Aluodorus in summ. lib. 4. tract. 5. cap. 5. Villalob. tract. 7. diff. 4. Ludouic. de San Iuan sum. tom. 1. quæst. 7. art. 4. diff. Iauellus tom. 1. Philosoph. Christiana p. 5. tract. 4. cap. 6. Franc. de Lugo de princ. Theolog. Moral. part. 2. cap. 6. quæst. 7.

Minimè licet. Quia moraliter loquendo, nequit exterior idololatria vitari, tam respectu ipsiusmet suscipientis, cum ipsamet sumptio tali modo facta, sit actus religionis & cultus; quam respectu aliorum adstantium, qui etiam si oculis non videant, id quod alteri datur ad communicandum adorant, & ipsum ferentem peccatore Christum reuerentur. Et quia magna est indecentia à tergo consecratæ Hostiæ non consecratam formulam ei hærentem apponere. Ità Suar. d. 67. sect. 4. Vasq. d. 209. n. 41. Valent. tom. 4. d. 8. q. 8. punct. 4. Reginald. lib. 29. n. 49. Caiet. Gabr. Duran. Angel. Armil. & alij, quos citat, & sequitur Ioan. Sanctius in select. dist. 35. num. 3. Diana 3. p. tract. 6. resol. 83. Hurtad. d. 9. diff. 9. Cast. Pal. tom. 1. tract. 2. dist. 1. punct. 13. numero 8.

Probabilem reputo sententiam primam, secundam verò longè probabiliorem. Ut autem proximi commodò provideatur, ego quidem minimè hostiolam non consecratam consecrare à tergo locare, sed simularem, me Eucharistiam in os huiusmodi peccatoris immittere. Quod licet puto modò causa legitima id simulandi adfit. Quia potest iuste sine commendacij piaculo quis æquiuocatione uti ad damnum proximi vitandum. Ergo Sacerdos etiam simulare se in os eius Hostiam immittere, legitima causa erit, casu quo maritus mortem uxori minaretur, nisi communicaret, ut sic suspicionem aduersus illam conceptam abiceret.

327

Auctoris placitum.

GAPVT

CAPVT XV.

Circa communicantium quo ad corpus dispositionem.

PROBL. LXIX.

Pollutio impedit, & non impedit, sub veniali saltem communionem.

326
ultimus
vide sub
causa

IQQVOR de Pollutione inuoluntariâ vel voluntariâ, cuius culpa iam remissa est per penitentiam Sacramentum. Impedit ne aliquis illa scditas, quam post se relinquit, ne eodem die possit quis Eucharistiam accipere? Nullatenus impedit, Quia cum iam nihil culpabile superfit, & homo possit eadem reuerentiâ, & deuotione communicare, quasi nihil tale precessisset haud impedit, quominus iste dignè communique. Nihil enim aliud Apostolus, & Tridentinum præquirunt. Itaque non solum sine veniali piaculo, imò laudabiliter ille recipit Eucharistiam. Sic Ioann. Sanctius *selekt. d. 2. 3. num. 2. 2.* Diana *part. 3. tract. 4. resol. 30.* non refellit.

327
in veniali
causa

Impedit planè aliquis illa scditas, vnde veniale peccatum est post pollutionem saltem culpabilem eodem die communicare. Quia ex pollutione mortali sic manet distracta mens, sic inordinatus affectus, ut non possit moraliter homo intra diem accedere sine irreuerentiâ, quæ sit veniale piaculum. Ità Marten *tom. 4. d. 35. sect. 5.* Nussius, Ioan. de la Cruz, Ochagau. quos sequi videtur Diana *part. 3. tract. 1. 3. resol. 65.* Favent Augul. *ser. 244. de Temp. Gregor. resp. 11. ad Augul.*

328
hinc ex
causa

Existimo, præcisè propter scditatem, seu maculam pollutionis haud esse communionem omittendam etiam ex consilio. Quia verè post tractatam pollutionem, si non maneant alij distractionis, vel commotionis effectus, nihil videtur remanere, quod impediat communionem, qui non aliter se sentiunt dispositos, & deuotos, ac si nil tale contigisset. In hoc verum continet prima sententia, & fatentur Suar. *d. 68. sect. 2.* Coninch. *q. 80. m. 42.* Card. de Lugo *d. 15. n. 9.* Quando verò pollutio relinquit distractionem mentis venientem, & turpem carnis commotionem, vnde sit homo minus aptus ad res diuinas tractandas: vel erit veniale piaculum communicare, si rapiatur animus ad voluntarias distractiones; vel si non admittat illas sponte, quamvis non sit veniale peccatum communicare, consultius erit abstinere, donec talis euagatio, seu commotio sedetur ut deuotè, ac attentè communicet. Quorum iudicium prudenter linquerem Confessario.

PROBL. LXX.

Graue peccatum est, & graue peccatum non est, post minimum cibum, aut potum, Eucharistiam accipere.

NON est graue peccatum sed leue solummodo. Quia parua materia non soluit naturale ieiunium nisi leuiter, nec opponitur notabiliter præcepto, vel fini, subtrahendi nimirum alimentum corporale fidelibus, donec spirituale accipiant. Moraliter enim adhuc censetur corpus incibatum, quatenus parum pro nihilo reputatur. Et quia paruitas materiae reddit veniale peccatum, quoribus dissonantia rationis, vel cum ratione in indiuisibili non consistit. At sic est in præfenti, quia tam ex parte ieiunij, quam ex parte irreuerentiæ consecuta ad communionem post cibum datur latitudo dissonantiæ leuis, & grauis. Ergo sicut parum cibi, vel potus esset leue peccatum contra ieiunium naturale, quando istud ex voto, aut præcepto deberetur: sic etiam irreuerentia communionis post illam leuem ieiunij violationem, leuis erit omnino. Sic quidam, quos pressio nomine Suar. *d. 68. sect. 4.* Horum autem sententiam Zacharias Pasqualigus *decis. 335.* dicit esse probabilem.

329

Non est graue peccatum.

Mortale peccatū est, communicare post quantumlibet minimum cibum, vel potum qui naturale ieiunium quomodolibet soluerit. Quia hoc præceptum non prohibet per se directè cibum, & potum: sed communionem post ieiunium solum: vnde post minimam etiam quantitatem sumptam per modum cibi, aut potus; Communio verò semper est materia grauis: Ergo semper erit mortale peccatum communicare post solum ieiunium; quia grauius Sacramenti reuerentia ladicur per hoc præceptum indicta, dum Christus sumitur post cibum aut potum corporalem siue magnum, siue paruum. Et quia Ecclesiæ praxis, & communis sensus Doctorum sic hoc præceptum interpretatur, ut post quemlibet etiam minimum cibum, aut potum etiam inaduertenter sumptum, imò inuitè, non valeat quis sine graui piaculo Eucharistiam accipere. Ità Vasq. *d. 211. n. 28.* Suar. *cit. Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 5. n. 24.* Card. de Lugo *d. 15. n. 22.* Bonac. *d. 4. q. 6. punct. 2. n. 6.* Diana *p. 5. ar. 5. resol. 12. & p. 6. ar. 8. resol. 8.*

330

Graue peccatum.

Profectò, (ut quid sentiam, exponam) aliud est, an hæc vel illa materia ob suam paruitatem, ac modum sumptionis ieiunium naturale violet, (de quo infra.) Aliud est, supposita iam violatione ieiunij naturalis per veram manducationem, aut potationem etsi minimi cibi, vel potus, an sit mortale communicare? quod nullus, quem nominatim nouerim, negauit: nec probabile reddunt Pasqualigij argumenta. Quare censeo contrariam sententiam haud esse practicè probabilem. Nam etsi paruus cibus, aut potus soluat naturale ieiunium leuiter, verè tamen soluit illud ita ut verè iam sit homo non ieiunus. Vnde si tunc communice, verè communicat non ieiunus, atque ideo grauius peccat contra Ecclesiæ præceptum.

331

Primam sententiam etiam non valeant dam puto.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

PROBL. LXXI.

Qui deglutiit aliquid non comestibile, scilicet osciculum, frustulum metalli, papyrus, cretam, ungues, vel quid simile; potest, & non potest communicare.

332
Nonnulla praemittit.

AD elucidationem Problematum sequentium praemittam, duo requiri à Doctoribus ut ieiunium naturale violetur. Primum est, ut aliquis cibus, vel potus humanus sumatur: talis autem est, qui non solum in alicuius animalis, sed in hominis stomacho naturaliter alterari potest, & ad ipsius nutritionem ordinari. Secundum est, ut talis cibus, aut potus per actionem, quae propriè sit comestio, vel potatio, sumatur, non respiratio, non traectio saluæ, non olfactio, vel similis. Propriè verò comestio, vel potatio sunt actiones, quibus cibus, aut potus extrinsecus accepti constituuntur in statu proximo, ut possint nutrire, quatenus humano modo deglutiuntur, & traiciuntur ad stomachum via naturaliter destinata nutritioni, scilicet per os, & palatum. Lege sapientissimum Cardin. de Lugo *dist. 15. sect. 2.*

333
Communio, a re non potest.

Igitur ad quaestionem. Qui praefata deglutiit, communicare non potest. Quia aqua non nutrit, & tamen impedit communionem; venenum ad nutritionem non ordinatur, & tamen impedit Eucharistiam recipere. Ergo similiter quod non est comestibile, seu nutritivum, si sumatur, impedit. Et quia foeminae comedentes terram, carbonem, argillam, vel ob gustus delectationem, vel ad minuendum colorem per modum medicinae non possunt communicare: ergo nec comedentes cretam, papyrus, & similia. Sic Henricus *lib. 8. c. 49. n. 2.* Fagundus *praec. 3. l. 3. c. 5. num. 5.* Layman *lib. 5. tract. 4. cap. 6. numer. 18.* Reginaldus *lib. 29. num. 118.* Praepositus *quæst. 80. art. 8. dub. 1.* Nunus ibi.

334
Potest communicare.

Qui praefata deglutiit, communicare potest. Quia sacri Canones solum exigunt, ut nullus cibus, vel potus ante communionem absumatur; sed quod ex sua natura non est homini comestibile, seu potabile, non est propriè cibus, aut potus humanus. Ergo licet sumatur aduerter, & in magna quantitate, nec soluit naturale ieiunium, nec impedit subinde communionem. Ità Ioan. Sanch. *d. 4. 2. n. 23.* Diana *p. 2. tract. 14. resol. 5. 2. & p. 3. tract. 4. resol. 18.* Card. de Lugo *cit. n. 29.* Vega, Ledesma, Ludou. de S. Iuan, quos Sanctius sequitur.

335
Cum his opinor, magis explicitans quaestionem.

Cum his opinor putans quidem. Aquam et si directè non nutrit, valde tamen nutritionem iuvare, esseque propriè potum humanum, quem Ecclesia directè prohibet ante communionem. Venenum alicuius Pasqualis, ieiunium non solvere naturale, nec communionem impedire, quia natura sua in cibum non ordinatur humanum. Mihi autem videtur, Venenum semper continere partes aliquas, quae sunt ex natura sua cibus humanus, & ideo solvere naturale ieiunium. Item negat, terram à foemina absumptam non violare, quoniam terra non est propriè cibus humanus, sed semper est elementum purum quod ab humano stomacho alterari non potest.

Dubito planè, quia nunquam terra sic est elementum purum, ut non habeat partes aliquas alterabiles ab humano stomacho. Vnde post talem comestionem, ego communionem prohiberem. Ioannes Sanctius concedit, avellanam integram, pineam, nucem si cum cortice deglutiuntur naturale ieiunium violare; nam illa materia comestibilis est. Dubitarim profectò: nam ea, quae degluta postmodum integra emittuntur, quia ab humano stomacho alterari non possunt, nec sunt humanus cibus, nec ieiunium naturale solvunt.

PROBL. LXXII.

Sumptio Tabachi vel in folio, vel in fumo, vel in pulvere impedit, & non impedit communionem.

Impedit quidem. Quia ad violandum naturale ieiunium, sufficit, aliquid etiam non comestibile in stomachum fuisse traectum. Et quia folium Tabachi receptum in os aliquem succum derivat in stomachum, quo naturale ieiunium violatur. Pulvis etiam si per nares sumatur aliquis decidit in stomachum. Fumus pariter ad stomachum pervenit, & aliquomodo nutrit, ut multorum experimento, qui solo fumo victitant. Et quia duo Concilia scilicet Limense *III. aet. 4. c. 20.* & Mexicanum *III. l. 3. tit. 15. §. 13.* sub grauitate ante celebrationem Missae, vel communionem Tabachi sumptionem prohibuere. Ergo dignouerunt, inibi culpam grauem ob communionem post ieiunium violatum. Sic Anton. de Leon *qq. de Chocolate p. 2. §. 4. n. 10.* & alij.

Haud impedit communionem. Quia quando folium Tabachi in ore retinetur sine deglutiendi voluntate, solum causare potest traicionem alicuius humoris ex capite ad stomachum defluentis, quae non violat naturale ieiunium; sicut nec aliquis Tabachi succus per modum saluæ traectus. Quando Tabachi pulvis per nares sumitur, non violat ieiunium naturale, quia illa sumptio non est comestio, cum non fiat per os. Fumus verò licet per os sumatur, non tamen descendit in stomachum sed per nares erigitur. Imò quamvis aliquis illius descenderet in stomachum, & nutrirer, non recipitur per veram comestionem, sed per respirationem, quae ieiunium non violat. Ità Alphonsus de Leon *de offic. Capellani q. 8. sect. 17. casu 2. n. 134.* Pasqualis *decis. 333. & 334.* Diana *p. 5. tr. 13. resol. 1.*

Mea sententia est, Tabachi Folium ore sumptum, & ex industria transmissum ad stomachum, ieiunium solvere & communionem impedire; quia huiusmodi sumptio est vera comestio. At si retineatur in ore sine traiciendi voluntate, ieiunium non solvere; quia licet attrahat aliquem humorem, cuius pars ad stomachum descendat, hic non recipitur ab extrinsecò: & quamvis aliquis succus deglutiatur, per modum saluæ traicitur. Porro si Tabachus sumatur per nares non soluit, ob secundae sententiae fundamentum. Si demum sumatur in fumo multo minus; quia Fumus non est cibus, nec potus. Itaque communem modum sumendi Tabachum in folio, in pulvere, in fumo, nec violare naturale ieiunium, nec

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 67

nec communionem impedire iudico. Monuerim tamen sumptionem eius communiter talem excitare facorem, & immundam purgationem, ut inde merito communionem impediat ob indecentiam & irreuerentiam, quæ veniale placulum sit, & aliquando ob indecentiam gravitatem possit levis culpæ metas transilire.

PROBL. LXXIII.

Reliquia cibi præcedentis diei remanentes in dentibus, aut gingivis, & traiecta ex industria post mediam noctem; impediunt, & non impediunt communionem.

339 **S**i casualiter autem certum reor non impedire, quia tales reliquæ ad comestionem diei pertinent præcedentis, quæ iam illum cibum masticant, & per accidens totum non deglutiunt. Quid si ex industria traiciantur? Violant ieiunium. Quia talis actio censetur nova comestio, cum ex vi prioris non sequatur, sed novâ voluntate fiat. Quamvis enim præceptum non obliget ad illas à dentibus extrahendas, ut expuantur: nam omittimus nos in his habere, non est comedere, sed reliquias cum salivâ traici, quod non rollit naturale ieiunium, cum sit quasi moraliter connexum cum noctis prælapsæ cœna. At quando reliquia iam à dentibus extracta sensibilibiter habentur in linguâ, v.g. granum anisij, vel quid simile, quod possit expui facile, vult aliquis ex industria deglutire, vel retinere, ut cum salivâ traiciatur: censetur sponte violare ieiunium per voluntariam comestionem. Sic Filliuc. *tract. 4. n. 226.* Reginald. *l. 29. n. 119.* Præposit. *3. p. q. 80. art. 8. dub. 1. n. 40.* Laym. *l. 5. r. 4. c. 6. n. 18.* Card. de Lugo *d. 15. n. 36.*

340 **N**on violent ieiunium. Quia cum tales reliquæ siue parvæ, siue magnæ non ab extrinseco recipiantur hodie, sed heri tanquam partes externæ comestiois sumptæ ceperint masticari: semper retinent morale comestionem cum illâ; unde licet sensibilibiter habeantur in linguâ, & ex industria deglutiantur, non constituunt novam comestionem moraliter, sed hesternam complent. Itâ Henric. *l. 8. c. 5. Quam. 4. lit. F.* Ochagau. *tr. 2. de Euchar. q. 1. n. 7.* Ioan. de la Cruz, Molfes. Picigian. quos sequitur Diana *p. 3. r. 4. resol. 37.* & *p. 4. r. 4. resol. 104.* Tabie. *v. Communicare, num. 49.*

341 **E**xistimo hæc reliquias quantum commodè fieri possit, expui debere. At si ex industria traiciantur, cum probabilitatem secundæ sententiæ abnegare non possim, iudico non solum non esse damnandum peccati mortalis illum qui hæc reliquias traiciens communicare accedit: sed nec peccati venialis. Quia si verè non violat (Dianæ amici veniâ) naturale ieiunium, ut ipse proficitur, non est cur vel venialiter communicando delinquat. Si verò circa præceptum hoc non datur veniale peccatum ex parvitate materiz, si post voluntariam reliquiarum traiectionem communicare peccatum esset, non foret veniale, sed mortale.

PROBL. LXXIV.

Quis noctu saccharum, aut quid simile in os mittit, ut paulatim liquefiat, & ex industria post mediam deglutit noctem: Hic violat, & non violat naturale ieiunium: Potest, & non potest communicare.

Ieiunium natule non violans, communicare potest. Quia ad ieiunij violationem requiritur cibus eodem die sumptus ab extrinseco: & in hoc casu nullus cibus exterior recipitur, sed qui fuerat receptus paulatim liquefit, & per modum salivæ traicitur. Sic Tabie. *v. communicare, n. 49.* Bartol. ab Angelo *dial. 4. §. 2. 14.* Probabile censet Amicus *rom. 7. d. 27. sect. 1. n. 5.*

Ieiunium naturale violans haud potest communicare. Quia id, quod post mediam noctem traicitur vel casu, vel industria planè non est cibus prælapsæ reliquæ, sed pars eius cibi, cuius comestio fit per continuam liquefactionem, & traiectionem. Etenim cum illud mittatur in os, ut paulatim deglutatur, ex intentione fumentis tandiu durat eius comestio, quandiu liquefactio, & traiectio: nec finitur, donec totum traiectum sit, aut emissum ex ore. Comedit igitur post mediam noctem, qui tunc illum liquorem deglutit. Itâ Suar. Vasq. Coninch. Reginald. Bonac. Ioan. Sanctius, & alij, quos refert, & sequitur Diana *p. 2. r. 14. resol. 51.* & *p. 7. r. 12. resol. 10.* Card. de Lugo *d. 15. n. 37.*

Profecto continuare comestionem sacchari inceptam iudico vere esse considerare. Secus est in reliquiis, quæ sumptæ sunt pro cœnâ præcedente, cuius complementum sunt ex primaria fumentis intentione. Si quis verò post mediam noctem in ore reperiat quod primâ nocte sumptus, & materia sit talis, ut liquefieri nequeat, extrahens illam manet ieiunus. Secus si liquefieri possit, & probabile sit, aliquid fuisse post mediam noctem traiectum.

PROBL. LXXV.

Neceffe est, & necesse non est, cibum esse digestum, vel dormiisse post Cœnam, ad Eucharistiam recipiendam.

Suppono, Ecclesiam Romanam diem à mediâ nocte incipere. Ea idè si post mediam noctem aliquis sumperit aliquid per modum cibi, aut potus haud potest eodem die communicare. Planè Ecclesiastica hæc consuetudo in naturâ fundatur, nam tunc incipit Sol ad nos redire. Igitur ad questionem: necessarium est cibum esse digestum, & dormiisse post Cœnam, ad Eucharistiam recipiendam. Quia hic facerimus cibum haud est cibus profanis immiscendus. Et quia textus in Cap. *Tribus gradibus* punitur Sacerdos, qui post cibum in tabernâ sumptum nocte præcedente, mox ad publicam Missam cantandam. Sic Gloss. in cap. *Nihil 7. q. 1. propter* Cap.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tomo III. IV
F. IV

68 Theologiae Moralis Lib. XX.

Cap. Tribus gradibus, de consecrat. dist. 2. & Glor. in Cap. si confiteris, de accusat.

346 *Necesso non est.* Nihil refert ad communionem, utrum post cibum, aut potum ante mediam noctem sump- tum homo dormierit, vel cibum digesserit, quan- tum ad praecepti rationem. Quia absolute dici- tur ieiunus, qui post mediam noctem nihil sum- pfit: quamvis antea cibum non digesserit. Ita communiter Doctores cum D. Thomâ 3. p. q. 80. art. 8.

347 *Hoc certum.* Hoc profus certum, quia nullo iure præci- pitur ille somnus, vel digestio: nec finis præcep- ti, scilicet apta dispositio communicantis ieiuni cadit sub præceptum, sed sola materia: nimirum nihil post mediam noctem comedis, vel bibisse. Dixi, *Quantum ad rationem præcepti*; quia quantum ad rationem decentiae pertinere quis dulcet, si quando ex carentia somni, vel digestio- nis grauem mentis perturbationem quis patia- tur. Et ideo censuerim, punitum fuisse Sacerdo- tem illum propter irreuerentiam, cum totam no- ctem in taberna bibulus transegisset.

PROBL. LXXVI.

Dubium quis habet negatiuum circa ieiunium: potest, & non potest Eucharisti- am recipere.

348 *In dubio ne- gatiuum com- municare po- test.* Libi dixi dubium esse posse vel negatiuum vel positium. Communicare potest, qui dubio negatiuo distrahitur. Quia in dubio mel- lior est possidentis conditio; sed quilibet fidelis possidet ius communicandi, dum de aliquo im- pedimento non constat. Ergo dum est dubia violatio ieiunii, communicare poterit: non enim impedit nisi comestio eiusdem diei certa. Si du- bium sit, an aliquid traiecerit, communicare etiam poterit. Quia tunc possessio stat pro li- bertate, atque prohibenti communionem incum- bit onus probandi ieiunii violationem, quæ in dubio negatiuo non probatur. Sic Laym. Luc- ius, Ioannes Sanctius quos Franc. de Lugo meus sapientissimus Magister retulit *tr. de consecr. cap. 2. q. 30. n. 175. Martinon tom. 4. d. 35. n. 65. Diana part. 3. tract. 4. resol. 29. Card. de Lugo d. 15. 43. & 44.*

349 *Non potest co- municare.* In utrobet casu communicare minime po- test. Quia ieiunium naturale requiritur ut dis- positio communioni necessaria, sicut requiritur peccati mortalis confessio. At ad recipiendum Sacramentum certum non sufficit dispositio du- bia. Sicut ergo siue sit dubium negatiuum de confessione peccati mortalis, siue de commissio- ne illius, non possum communicare, nisi certam gesserim confessionem: quia Sacramentum pos- sider ius suum non admittendi ad communionem certam sine certa dispositione: sic non potest communicare, qui de suo ieiunio negatiue dubi- tat. Semper igitur petenti communionem in- cumbit onus probandi vel suam conscientiam per examen, aut confessionem certam, vel suum ieiunium per notitiam certam illius. Ita Thom. Sanchez Villalob. Bonac. Salas, Palaus apud Franc. de Lugo citat Fagund. *prac. 3. l. 3. c. 5. n. 18.* quos ipse Lugo sequitur.

350 *Confessio.* Consciens addiderim, si scis, te comedis- se, dubitas, num fuerit post mediam noctem, mi-

nime communicare posse; quia possessio stat pro præcepto, tibi que incumbit onus probandi ieiunium certum, quod non poteris probare dum est dubium negatiuum.

PROBL. LXXVII.

Dubium quis habet positium circa ieiunium: communicare potest, & com- municare non potest.

351 *Non potest co- municare.* Probabiliter opinans circa ieiunium, commu- nicare non potest, si sit utrâque pars probabi- lis, quod suppetant probabilia partis utriusque fundamenta, nimirum diuersæ coniecturæ, vel horologia diuersa, quæ diuersimodè designant mediam noctem. Quia sicut datur Sacramen- tum certum, & non solum probabile: sic dispo- sitio certa, & non solum probabilis prærequiritur & tanti Sacramenti reuerentia postulat, ut nullus ad illud accedat probabiliter indispotus, quam- vis probabiliter dispositus sit. Quare posita spe- culatiua probabilitate utriusque partis præualere debet in praxi tunc possessio, tunc Sacramenti reuerentia. Sic Merol. *tom. 1. d. 3. cap. 3. corol. 1. t. n. 139. Manuël in sum. tom. 1. c. 105. n. 6. Salas 1. 3. ar. 8. d. 1. sect. 25. n. 264. Quorum sententiam Diana part. 4. tract. 3. resol. 19. ait esse probabilem.*

352 *Communicare potest.* Probabiliter opinans circa ieiunium commu- nicare potest. Quia sufficit assensus probabilis ad reddendam licitam operationem: & quoad obseruationem præceptorum licite sequimur conscientiam probabilem. Quare si nullum sit horologium, & aliquis ex indicis vel mensuris, vel suarum operationum mora probabiliter iudi- cauerit, se non comedis, nec bibisse post me- diam noctem, quamvis ex aliis indicis videat, oppositum esse probabile, Eucharistiam susci- pere poterit. Vbi autem plura sunt horologia mediocriter composita cum solis cursu, vnum- quodque (dum eius error non constet) facit probabilem opinionem circa designationem tempo- ris; non enim habemus signa certiora, quibus probabiliter regulemus. Nec plura horologia tollunt pauciorum probabilitatem; quia possunt pauciora, vel vnicum ex parte regulantis, vel ex aliis circumstantiis plurium auctoritatem æqua- re. Ita Fagund. *prac. 3. l. 1. cap. 10. n. 3. Villalob. tom. 1. tract. 1. diff. 2. n. 7. Ioan. Sanct. d. 2. n. 7. Trul. l. 3. decal. c. 2. dub. 4. n. 8. Thom. Sanch. l. 2. de Matr. d. 41. n. 40.*

353 *Hanc tenet sententiam.* Hanc teneo sententiam, dummodo circa vnam communionem vnicum horologium se- quamur, nec in eodem numero casu opinionem variemus. Monco, quoties est vnicum horo- logium (vel iam vnum elegi sequendum) non posse Eucharistiam accipere, si quando cepit so- nare hora duodecima, quæ designat mediam no- ctem aliquid comedam, aut bibam. Quia cum primus pulsus horæ sonat, iam hora præterita fuit expleta: reliqui vero pulsus adduntur, quo- niam hora duodecima nequit vnicò pulsu signi- ficari, sicut indicatur hora prima. Quare si quis velit die sequenti communicare, ac in ore habeat buccellam, vel aquam dum audit primum horæ pulsus duodecimæ, debet mox ex ore proicere quicquid habet cibi vel potus: nam si quid de- glutiat

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 69

gloriat, et post ultimum pulsus nihil traiciat, iam ieiunium violauit. Imò quoties ante pulsus maiores horarum sonant quatuor pulsus leuiores ad designandum iam esse finitos quatuor horæ quadrantes : à primo talium pulsus sequens incipit hora: unde quando sonat hora mediana noctis si quis deglutiat aliquid post primum pulsus quadrantium, iam ieiunus non erit, quia aliquid post mediam noctem traicit.

PROBL. LXXVIII.

Pontifex nocte Natalis Domini dispensat, & non dispensat in ieiunio cum Cardinali celebrante primam Missam post matutinum in sacello Pontificio.

354 **D**ispensat proculdubio. Quia reuera tota Missa finiri adest ante mediam noctem, ut Cardinales opportune die sequenti possint ad tertiam Missam, quam celebrat solemniter Pontifex conuenire. Sic Pasqualig. & Martinon, quos refert & sequitur Franc. de Lugo de sacram. l. 4. cap. 7. §. 6. n. 61. Fateor, raro Pontificem dispensare, sed Iulius III. cum Carolo V. dispensauit ob stomachi debilitatem, ut refert Favian. de Euchar. l. 1. de bello Belg. Et Paulus V. cum quadam Matrona Lemouicensi, ut scribit Martinon. tom. 3. d. 35. n. 64. Quenam ergo repugnancia subest, ut cum Cardinali illo non dispense? Imò Pasqualig. asserit, quotannis expeditioni Breue dispensationis particularis.

355 **N**on dispensat, cum Cardinali illo Pontifex, sed pro illo loco, & pro nocte illa non nihil sequens dici anticipari. Quia ieiunium solum esse debet intra diem illum, quando verò dies incipiat pendet ab hominum placito, quorum varij initium assignant: Ecclesia computat à mediâ nocte, & eadem potest aliquando diem ab aliâ horâ iustis de causis computare; quales vique suppetunt, ut Pontifex per duas horas illius diei pro loco illo initium anticipet. Quod autem de facto dies Natalis anticipetur, patet: Quia si Missa illa dici censetur intra Vigiliam, non satisfacere præcepto audiendi Missam in die natalis, qui Missam illam audirent: Quod contra Pontificis mentem esse videtur, qui Missam illam pro festiuitate Natalis facit celebrari. Ita Aucta de Euchar. q. 8. sect. 8. Diana p. 7. tract. 12. resol. 12. Card. de Lugo d. 15. n. 56.

356 **H**aud dubito, quin Pontifex possit in hoc casu, vel anticipare diei principium, vel dispensare cum Cardinali illo, siue ut non ieiunus celebret, & siue ut ieiunus celebret bis in vigilia & bis in die Natalis iuxta varias sententias, quas breuitati consulens prætermisi. Questionem verò de facto valde dubiam inuenio; quia nec Pontifex facis suam exprimit voluntatem, nec omnes formas Pontifices eandem habuere, nec omnes Cardinales in tali celebratione eandem seruant praxim, aut eandem sequuntur opinionem. Unde illationes inde deductæ dubiæ prorsus redduntur. Porro quod Pasqualig. de Breui quotannis expeditioni solito refert, falsum putarim. Nam officiales Curie rogati negant Breuis alicuius pro Missâ noctis Natalis expeditionem. Cum autem video Ecclesiasticam institutum in

choandi diem à mediâ nocte, sic esse ubique fixum, & vniuersaliter receptum, ut nunquam, & nusquam immutari, vel dispensari nouerim, cum tamen ieiunium ante communionem sæpè non obliget, & aliquando dispensetur: facilius mihi persuadeo dispensationem, quam talem anticipationem diei asserere.

PROBL. LXXIX.

Ad scandalum vitandum, potest quis & non potest non ieiunus communicare.

357 **V**idimus sect. 1. hanc legem, seu regulam denegantem non ieiunus communionem, aliquas exceptiones pati. Querimus in primis num ob scandalum vitandum quis possit non ieiunus Eucharistiam recipere? non potest. Quia regulariter scandalum non obicitur ex hoc quod homo ieiunus non sit cum facili occurrat excusatio: Dum me diluerem aquæ stillam traice, stomachi, aut capitis debilitate pressus cibum, aut potum sumpsi. Sic Nauar. cap. 21. num. 53. & communiter Doctores huius exceptionis non gerunt mentionem.

358 **O**b scandalum vitandum (quod quidem non raro accidere assolet) & aliter vitari non possit, cessat obligatio præmittendi ante communionem ieiunium. Quia huic animarum salus, & charitatis obligatio præfertur. Ita Card. de Lugo d. 15. n. 70. Suar. d. 68. sect. 1.

359 **I**dem assero, quia hæc exceptio vitandi verum scandalum graue actuum, locum habet in omnibus præceptis, ubi contrarium non est intrinsecè malum. Idem dixerim si sequatur infamia, ad quam vitandam Sacerdos celebrare, & laicus communicare posset. Quia communiter leges positivæ non obligant cum famæ vel honoris discrimine.

PROBL. LXXX.

Ad implendum communionis annuæ præceptum: potest, & non potest non ieiunus communicare.

360 **C**um quis aegritudine premitur debilitatis maxima, & licet lecto non addicatur nequit quotidianam omittit, nec differre refectionem sine graui damno. Potest ne hic ieiunio soluto, ad implendum Ecclesiæ præceptum communicare? Potest quidem. Quia hoc in casu communionis præceptum tam utile homini debet reuerentia, & mysterio ieiunij præualere. Sic Tolet. l. 2. c. 28. n. 3.

361 **M**inimè potest. Quia Ecclesia suo præcepto non censetur obligare illum, qui non ieiunus nequit Eucharistiam accipere. Ita Præposit. 3. p. q. 80. art. 8. dub. 2. n. 42. Diana p. 4. resol. 104.

362 **E**xistimo huiusmodi infirmum expectare debere, donec possit ieiunio præmissio communicare.

PRO

PROBL. LXXXI.

Quis Eucharistiam ager per modum viatici non ieiunus accipit: vult rursus ex deuotione communicare: Certè debet, & non debet ieiunium praeferre.

363
Minimè potest.

Minimè potest. Quia idè moribundus potest communicare haud praemisso ieiunio, quod praecipuum recipiendi viaticum praeualere praecipuo praemittendi ieiunium communioni, quando non potest utrumque simul asseruari. Sed quando semel infirmus in eo periculo mortis viaticum suum ieiunus siue non ieiunus recepit, iam praecipuum communionis pro tunc non viget, cum iam sit impletum. Ergo nihil excusat à praecipuo praemittendi ieiunium communioni, quod omnem planè communionem ex deuotione factam comprehendit. Nec vilis casus excipi per epikeiam potest, nisi sit euidens in illo rationem legis cessare contrarie: quod in nostro casu non constat. Sic Vasq. d. 2. i. n. 46. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. tractat. de Eucharistia, questio. 5. dub. 4. conc. 3.

364
Potest planè.

Potest planè. Quia ratio talis exceptionis non est sola necessitas adimplendi praecipuum diuinum Communionis, sed etiam necessitas morientis, qui tunc oppugnat vehementius, & eger auxiliis, roboreque tanti Sacramenti, quod potissimum ad conseruandam vsque ad finem gratiam ordinatur. Ità Suar. d. 6. s. sect. 5. Henric. cum multis l. 8. cap. 4. num. 1. Nuñus q. 80. art. 8. Coninch. ibi, n. 5. 3. Reginald. & Sa, quos sequitur Bonac. d. 4. sect. 6. pun. 2. n. 23. Diana p. 2. tr. 14. resolution. 75. & 77. & part. 5. tractat. 3. resolution. 37.

365
Mitem scilicet eandem.

Scio profectò, posse infirmum communicare si ieiunus sit, quoties decuerit. Certum mihi Eucharistiam deferendam aegrotis ieiunus, quoties petierint. Non me fugit, posse infirmum periculo obnoxium toties viaticum non ieiunum accipere, quoties morbus statum mutauerit, ita ut aeger, qui fuerat in periculo, conualeat aliquantulum, & inde redeat iteratum periculum; quia tunc sunt quasi diuersi morbi, noui, quae necessitatis articulus. Existimo praeterea non solum posse infirmum, sed teneri accipere viaticum si decem vel octo dies transierint, & periculum sit omnino diuersum: secus si pauciores dies intercedant. Et quidem si morbus idem & periculum idem duret pluribus diebus, non teneri moribundum, qui semel iam viaticum accepit iterum communicare, suppono. Posse autem communicare non ieiunum, si non ligatus praecipuo, velit ex deuotione cum auctoritatis secundae sententiae probabilis assero. Quod verò tempus intercedere debeat, ut aeger possit in eodem statu morbi cum sit non ieiunus communicare variè ab auctoribus definitur. Alij decem vel octo assignant dies. Alij sex. Tertio quoque die dari posse alij asserunt. Amplector Fillucij, ac Sylrij sententiam septem dierum interstitium requirementium. Nec displicet Laymani assertio, nempe ob iustam causam, nimirum si quis assuetus frequenter communicare, vel celebrare ob deuotionem, difficilè abstineat, concedi posse ei se-

quente die non ieiuno Eucharistiam, dummodo mortis periculum instare adhuc videatur.

PROBL. LXXXII.

Sacerdos non ieiunus, potest, & non potest ad communicandum moribundum, aliqui sine viatico decessurum, celebrare.

Haud quaquam potest. Quia cum hoc Sacramentum sit summae dignitatis, eius reuerentia postulat, ut nec moribundo praebatur, quando conuenienti ritu per Ecclesiam praecipuo confici non potest. Et quia Ecclesiae consuetudo sic hoc praecipuum de ieiunio praemittendo communioni, interpretatur, ut soli moribundo liceat non ieiunum communicare: nec est praxi receptum, ut Sacerdos non ieiunus celebret pro exhibendo viatico, sicut nec licet, in hoc casu sine sacris vestibus consecrare. Sic Suar. d. 68. sect. 5. Vasq. d. 2. i. n. 61. Henric. l. 8. c. 46. n. 1. Martinon. tom. 4. d. 35. n. 64. Bonac. cum alijs d. 4. q. 6. pun. 2. n. 24. Card. de Lugo d. 15. n. 68. & communiter recentiores.

Potest planè. Quia moriturus diuino praecipuo communicare tenetur. Ergo praecipuum diuinum debet humano praescribenti ieiunium, praeualere. Et quia praepcepta positiua praesertim humana non obligant cum notabili proximi detrimento. Et quia iura dispensant in hoc ieiunio, quando non potest infirmus ieiunus communicare, nè sine viatico decessat. Pariter ergo dispensare censetur cum Sacerdote, quando nisi celebret non ieiunus sine viatico aeger decessat. Ità Maior in 4. dist. 9. q. 3. ad Zambr. c. 4. dub. 6. n. 3. Heredia de Euch. d. 2. pun. 8. dub. 2. num. 8. Granad. 3. p. contr. 6. tr. 10. d. 8. n. 12. Et Filluc. tr. 4. n. 242. Card. de Lugo d. 15. n. 67. Diana p. 8. tr. 1. resol. 78. illam absolute, esse probabilem, asseruere.

Ego etiam existimo hanc sententiam satis esse probabilem, & quando moribundus non potest aliud Sacramentum accipere, consulo eius praxim ob summam morientis necessitatem, qui si sit in peccato, & attritus, alio medio saluari nequit. Absolutè verò primam sententiam probabiliorè reputo, quia est communi praxi recepta: at hac in re plurimum valet consuetudo.

PROBL. LXXXIII.

Quando Sacerdos post consecrationem deficit, debet, & non debet alius ieiunus aut non ieiunus Sacramentum perficere.

Potest quidem, sed non debet. Quia nec textus in Cap. Nihil 7. q. nec D. Thomas 3. p. q. 83. art. 6. ad 1. & 2. nec Missale praecipuum indicant: & multi Doctores dicunt posse, sed non addunt debere. Sic Henric. l. 8. c. 50. n. 3. lit. O, quod esse probabile Azor. tom. 1. lib. 10. c. 33. q. 1. affirmat.

Potest & debet. Quia licet textus id non praecipiat, & de-

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 71

præcipiat, certe sacrificij perfectio id exigit, ut
 nonit D. Thom. dicens. Debet in eo casu Missæ
 celebrari per alium suppleri. At non adest Sa-
 cerdos ieiunus: debet ergo hic sacrificium perficere.
 Cum enim ex vna parte liceat, ut ex cõ-
 muni sententia suppono: & ex aliâ parte sacrifi-
 cij complementum urgeat: non excusatur Sacer-
 dos ab obligatione perficiendi sacrificium incæ-
 ptum (nisi foras obster grauis aliqua difficul-
 tas. Ita Nauar. c. 25. n. 86. Suar. d. 68. sect. 6.
 Valq. apud Dianam p. 2. tr. 14. resol. 66. Bonac.
 d. 4. q. 6. punct. 2. n. 2. & 19. Coninch. q. 80. art. 62.
 & 63. dum aiunt, debere Sacerdotem etiam non
 ieiunum sacrificium perficere.

Hanc sententiam probabiliorē puto, quip-
 pe maior est obligatio, siue necessitas, complen-
 di sacrificium quàm seruandi ieiunium ante
 communionem. Itã iam præscribit Rubrica Mis-
 salis de defunctis. §. 10. n. 3. dicens: *In eo casu Mis-
 sa per alium Sacerdotem expleatur, & in casu ne-
 cessitatis etiam per non ieiunum.* Igitur si Sacer-
 dos ieiunus adsit, tenetur perficere sacrificium:
 si autem non adsit Sacerdos nisi non ieiunus, de-
 bet hic sacrificium perficere.

PROBL. LXXXIV.

*Reliquias sacrificij potest, & non po-
 test Sacerdos non ieiunus
 absumere.*

Non potest. Quia cum in singulis particulis
 neque ac integrum Sacramentum conti-
 neatur, non debent à non ieiuno recipi. Sic D.
 Antonin. part. 3. tit. 13. cap. 6. §. 9. Rosel. v. Eu-
 char. 3. §. 13. Fauter Matifcon. Concil. 2. cap. 6.
 iubens, hæc reliquias dare Laicis ieiun-
 is.

Potest proculdubio. Quia totius hostiæ Ca-
 licis sumptio cum ablutione subsequente
 censetur vna moralis actio pertinet ad ipsam
 communionem decenter perficiendam. Vnde
 iuxta moralem assumptionem, praxim, ac inten-
 tionem Ecclesiæ censetur totam communio-
 nem ieiunus peragere, qui ieiunus illam in-
 choavit, & deinceps nihil sumpsit, quod ex Ec-
 clesiæ ritu sumere non deberet. Itã Suar. d. 68.
 sect. 6. Valq. d. 2. 1. n. 51. Fagund. præc. 1. lib. 3.
 cap. 18. & præc. 3. l. 1. c. 5. m. 28. Card. de Lugo d. 15.
 sect. 4. Coninch. q. 80. n. 65. Azor. Reginald. &
 alij, quos sequitur Bonacin. d. 4. q. 6. punct. 2.
 num. 13.

Cum coniuiuium illud non possit conuenien-
 ter sine ablutione peragi, nec ablutio mo-
 raliter potest non præcedere sumptionem
 aliquius particulæ, quæ vel remanet in Calice,
 vel hæret dentibus, vel in Patenâ, aut Corporali
 post modum apparet: Sacerdos huiusmodi par-
 ticulas absumens post primam, aut etiam secun-
 dam ablutionem, censetur ieiunus sumere secun-
 dum intentionem Ecclesiæ, quæ præcipit, talem
 sumptionem eo modo fieri, quo fieri moraliter
 potest. Enim verò reliquias consecratæ esse pos-
 sunt vel tunc in eâ Missâ sacratæ, vel in alijs
 præcedentibus. Forsam de his loquitur prima
 sententia; nam ad sumendas particulas in alijs
 Missis consecratas, requiritur ieiunium, nisi pe-
 riculum irreuerentiæ intineat, quando reliquias

decenter non valent asseruari. Tunc certe vel
 Sacerdos, vel Laicus non ieiunus potest illas ab-
 sumere. At quando Sacerdos renouat Eucha-
 ristiam asseruari solitam, aut purificat pyxidem,
 aut quando ministrat Eucharistiam ex præcon-
 fecratis: potest reliquias in alijs Missis consecra-
 tas cum ablutione sumere, quamvis aliquid ablu-
 tionis sumatur ante Sacramentum. Quod si mi-
 nistrat Sacramentum extra Missam, potest com-
 municanti dare cum absolutione reliquias, ut
 Missale, ac Rituale præscribunt. De reliquijs
 demum consecratis in eadem Missâ secunda sen-
 tentia loquitur: & quidem quoties Ecclesiâ
 præcibit, aut permittit, aliquid cum Eucharistiâ
 sumi, vel ante illam: non violatur tali sumptione
 ieiunium ab Ecclesiâ præscriptum, licet naturale
 rigorosum violetur. Vnde probari non debet
 sententia secunda ex eo quod sufficit, ut Sacer-
 dos ieiunus illam incipiat actionem, etsi ieiunus
 non sit ante singulas eius partes. Nam inde se-
 queretur, posse Sacerdotem post sumptam Hos-
 tiam, antequam sumat sanguinem, aliquid co-
 medere sine ieiunij violatione. Itaque non suf-
 ficit per se loquendo, præmitti ieiunium ante re-
 lem actionem inchoatam: sed continuari debet
 singulas illius actionis partes. Amplicter verò
 hanc sententiam, & eius fundamentum reputo fir-
 mum, quatenus post violatum ieiunium natura-
 le, rigorosum, adhuc censetur Sacerdos ieiunus
 ad sumendas reliquias eius Missæ, qui nihil prius
 sumpserit, nisi iuxta præscriptum ritum Ec-
 clesiæ.

PROBL. LXXXV.

*Si grandiuscula sint particule absumi
 possunt, & non possunt post
 ablutionem.*

Rogas, cuius quantitatis futuræ sint reli-
 quias, ut sumi valeant post ablutionem. Cer-
 te si grandiusculæ sint, non possunt post ablu-
 tionem absumi, sed debent asseruari. Quia si ab-
 sumantur, secunda videbitur non ieiuno exhiberi
 communio. Sic Sotus in 4. distinct. 12. quæst. 1.
 art. 8.

Non est quantitas aut numerus attendendus
 sed solum an sint reliquias præsentis sacrificij, an
 præteriti. Quia vel minutissima reliquia totum
 continet saluatorem. Ita communiter Doctores
 vti asserit Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 7. q. 9.
 num. 96.

Profectò minutæ reliquias quamvis sint sacri-
 ficij præteriti, vix possunt commodè reseruari, Quid fa-
 quare sapius sumi poterunt, ut Coninch. q. 80. 4am.
 n. 68. docet. Maiores reliquias sacrificij præter-
 tis sumi poterunt, etsi consultius reseruarentur,
 quando commodè poterunt asseruari, vti Lay-
 manus lib. 5. tractatu 4. capite 6. numero 22. an-
 notauit.

PRO

ESCOBAR
 Theol. Moral.
 Tom. II. IV.
 F. IV.

PROBL. LXXXVI.

*Hæ reliquiae sumendae sunt, & sumendae
necessario non sunt in
continenti.*

378 **R**esum requireris, intra quod tempus pos-
sint hæ reliquiae sumi? In continenti su-
mendae sunt, nimirum antequam Calix in altari
reponatur. Quia si sumptio differatur, ad id
conuiuium hæ reliquiae pertinere non videbun-
tur. Sic Henric. cum multis lib. 8. cap. 50. nu-
mero 2.

379 **Q**uia quamvis ibi moratus sit Sacerdos dispen-
sando Sacramentum, nondum censetur suum
ministerium expleuisse, & adhuc vna moralis
actio sacrificandi continuatur. Ita cum aliis
Diana p. 3. tr. 4. resol. 45.

380 **S**ecundam sententiam ut probabilioram am-
plicitor. Nam dum Sacerdos ab altari non rece-
dit, actionem illam ad idem sacrificium pertinere
non dubito.

PROBL. LXXXVII.

*In Sacristia dum Sacerdos vestes retinet
sacras, potest, & non potest, reliquias
cuiusvis magnitudinis inuentas in Ca-
lice, vel in Patenâ absumere.*

381 **P**otest quidem. Quia adhuc talis sumptio
pertinet ad perfectam eiusdem sacrificij con-
summationem, quod nondum est perfecte con-
summatum ob illas reliquias inaduertenter re-
lictas. Sic Granad. 3. p. controu. 6. tract. 10. dist. 8.
num. 11. Fabris in manua. cap. 1. num. 142. Magal.
in promptuar. tom. 2. v. Eucharistiam suscipere.
num. 24.

382 **M**inimè potest. Quia iam Sacerdos suum
ministerium expleuit, & ideo non censetur ead-
em moraliter actio, sed secunda communio
contra præceptum bis eadem die non commu-
nicandi. Ita Coninch. q. 80. num. 64. Cardin. de
Iugo d. 15. num. 32. Villalob. Fagund. Ioan. de la
Cruz quos refert, & sequitur Diana part. 5.
tractat. 14. resol. 43. & part. 6. tractat. 6. reso-
lut. 17.

383 **H**oc probabilius, sed in praxi difficile, nisi
promptus sit alius Sacerdos, qui in eodem Cali-
ce celebrat, sumatque reliquias in eo, vel in Pa-
tenâ, vel in Corporali repertas. Si verò reliquiae
commode nequeant asservari (vix sæpe accider)
etiam in sacristiâ, & exutus vestibus sacris, po-
terit Sacerdos illas absumere ob maiorem irre-
uerentiam vitandam. Quod si Sacerdos particu-
las reperiat, quos dubitet esse consecratas, sume-
re potest illas post communionem, vel etiam
post abluitionem: nam eadem actio reputatur.
Quod Bonacin. d. 4. quest. 6. punct. 2. num. 16. ad-
ducit.

PROBL. LXXXVIII.

*Præfata reliquiae inuenta post abluitionem
in patenâ, Calice, aut Corporali, pos-
sunt, & non possunt laicis, qui iam tunc
communicarunt, cum abluitione mini-
strari.*

384 **P**ossunt quidem. Quia illa sumptio propter
paruum moram censetur eadem actio mora-
lis cum sumptione hostiolarum, quam ieiunus acce-
pit. Sic Sotus in 4. dist. 12. quest. 1. art. 8. Henric.
lib. 8. cap. 50. num. 2. Si laici sint ieiuni. Philibert.
Marchin. asserit posse cum abluitione ministrari.
de Sacram. Ordin. tract. 3. par. 3. cap. 3. n. 16.

385 **M**inimè possunt. Quia talis sumptio cen-
setur secunda communio, quæ licita non est: Ita
Diana cum aliis p. 6. tr. 6. resol. 23.

386 **E**go vero cum Coninch quest. 80. num. 7. &
Fillucio tract. 4. num. 241. distinguo. Si laici post
communione sumptionem abluitionem, vel si-
nietine iam communionem ante abluitionem,
haud possunt eis reliquiae exhiberi; quia harum
sumptio non pertinet ad ipsorum ministerium,
quod in ipsa communione completur, & ideo
non possunt rursus communicare. Si tamen si-
mul dentur cum priori formulæ abluitione, cen-
setur vna moralis communio, ideoque licebit.
Et Rituale Romanum præscribit, ut post datam
Eucharistiam infirmo detract abluio postquam in
aqua illa Sacerdos digitis diluit. Imò asserit si-
mul vas, in quo delatum fuit Sacramentum di-
lui. Quia nondum censetur communio finita,
donec abluio sumatur, quasi moraliter hæc ad
eamdem communionis actionem ex Ecclesiae ritu
pertineat.

CAPVT XVI.

Circa Eucharistia necessitatem.

PROBL. LXXXIX.

*Eucharistia est, & non est medium neces-
sarium ad primam iustificationem.*

387 **E**COLO ex se. duplicem distingui
necessitatem, alteram præcepti, alteram
medij. Necessitas præcepti dicitur, supponit
quæ subest, ad vitandum nouum peccatum. Sic
omnia, quæ sub graui culpa præcipiuntur, sunt
necessaria necessitate præcepti. Necessitas me-
dij, vel remedij, vel salutis, vel finis est, quæ po-
titiue conducit ad æternam salutem: quia politiue
apponit medium necessarium ultimo fini conse-
quendo: sic contritio, gratia iustificans, & ex-
citans, ac perseverantia finalis, sunt necessaria
necessitate medij; quia politiue conferunt ad re-
generationem spiritualem, & ad æternæ beati-
tudinis consecutionem. Igitur ad questionem.

388 **E**ucharistia est medium ad primam iustifica-
tionem necessarium saltem in voto. Quia per
Baptismum ordinatur homo ad Eucharistiam, &
ideo eo ipso quod pueruli sacrâ vndâ alluuntur,
per

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 73

per Ecclesiam ad Eucharistiam ordinantur: unde sicut ex Ecclesiâ fide credunt, sic ex Ecclesiâ intentione Eucharistiam desiderant & per consequens accipiunt, rem ipsius. An non Christus Dominus Ioan. 6. dixit: *Nisi manducaueritis carnem Filii hominis & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Inde colligunt Patres neminem etiam paruulum posse saluari nisi saltem voto fuerit particeps corporis ac sanguinis Christi. Lege August. *epistol. 106. C. 1. in Ioann. cap. 14. Innocent. epistol. 68. Cyprian. 1.3. ad Quirin. cap. 25.* Et quia illa verba licet generalia sint, & intelligenda iuxta communem Patrum interpretationem de communionem reali, quæ secundum fidem est in præcepto: tamen etiam capienda sunt de communionem spirituali per fidem & votum Eucharistiæ, sicut August. Cyprian. & Innocent. capiunt. Sic Suar. *distinct. 40. sect. 2. Bonac. dist. 4. quest. 1. punct. 3. num. 2.* ex D. Thom. *quæst. 79. art. 1. ad 1. profante: Nec aliquis habet gratiam ante susceptionem huius Sacramenti, vel nisi aliquo voto ipsius vel per se ipsum, sicut adulti: vel voto Ecclesiæ, sicut paruuli.*

389 Eucharistia nec paruulis nec adultis est necessaria medium in re, vel in voto, ad primam iustificationem. Non quidem paruulis, nam in re, nec in voto proprio requiritur ad eorum iustificationem; ergo non est illis necessaria. Prima antecedentis pars definitur in Tridentino *sess. 21. cap. 1. asserenti*, paruulos nullatenus obligari ad Sacramentalem Eucharistiæ communionem. Secunda pars ostenditur; nam paruuli omnino sunt voti proprii incapaces, quod est obiecti præcogniti desiderium; cum autem non præcognoscant Eucharistiam, non possunt illam desiderare: haud ergo possunt Eucharistiæ proprium votum habere. Non adultis, quia Eucharistia non est instituta per se ad primam iustificationem, seu remissionem peccati mortalis, vt docent Florent. & Trident. *sess. 13. cap. 2. & can. 5.* Ergo non potest esse medium ad illam necessarium. Nam esse medium necessarium in Sacramentis: supponit esse medium per se institutum ad talem effectum. Iam probo votum Eucharistiæ implicitum, aut explicitum haud esse medium necessarium ad primam iustificationem. Votum explicitum nemo requirit ad primam adultorum iustificationem, cum sæpe iustificentur per Baptismum, aut contritionem, aut confessionem sine cognitione, aut memoria, Eucharistiæ. Quod autem nec implicitum requiritur ex Trident. & Florent. ostendo tribuentibus remissionem peccatorum, & primam iustificationem Baptismo, & Pœnitentiæ. Sentient ergo, nullum aliud Sacramentum in re, vel in voto proprio ad hunc effectum requiri. Ita D. Thom. 3. *p. 9. do. a. 9. & q. 73. a. 3.* Henric. 1. *8. c. 3. n. 4.* Coninch. *q. 73. n. 36.* Filliuc. *tr. 4. n. 37.* Suar. cum aliis *d. 40. sect. 1.*

390 Idem arbitror credens, antiquos loqui de voto, quod est improprium, & in Baptismo, vel in primâ iustificatione continetur, & à Patribus vocatur spiritualis manducatio secundum mysticum sensum verborum Ioan. 6. qui pariter ad infantes extenditur: non tamen conuincit proprium Eucharistiæ votum esse necessarium. Sæpe quoque Patres & Concilia, dum de Eucharistiæ Sacramento agunt; transeunt ad

Esob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Christum in illo contentum, & è contra. Et quoniam vnio cum Christo simpliciter est ad iustificationem necessaria, dicere assolent, hoc Sacramentum esse necessarium, scilicet ratione rei contentæ, vel effectus ipsius.

PROBL. XC.

Eucharistia est, & non est medium necessarium ad perseverandum in gratiâ.

Non est. Quia conseruatio continua gratiæ usque ad mortem non est saluti finali necessaria; sufficit enim si quis in gratiâ moriatur, quamvis antea sæpe per culpam decidat, & per pœnitentiam astringat. Deinde talis perseverantia continua infallibiliter ab Eucharistiâ non datur: siquidem multi post communionem citissime relabuntur. At retinere gratiam per breue tempus potest homo sine speciali auxilio, quare si tunc sit finis vitæ, dabitur perseverantia finalis quin Eucharistiæ votum in illam influat. Quamvis verò ad retinendam diu gratiam Dei specialia auxilia requirantur, tamen hæc non conferuntur per solum Eucharistiæ votum: sed etiam per alia opera bona, per orationem per aliorum Sacramentorum receptionem, per virtutum exercitia. Sic Ledesma, Hosius, Caietanus, Durand. Palud. quos sequitur Suar. *distinct. 40. sect. 2.* Bonavent. Gabr. Alenf. quos sequitur Vasquez *d. 169. c. 3.* Valent. Reginald. Angl. quos sequitur Bonac. *d. 4. q. 1. punct. 3.* Filiuc. *tr. 4. n. 42.* Card. de Lugo *d. 3. sect. 2.* Diana *p. 5. r. 13. resol. 28.*

Est medium necessarium ad perseverandum in gratiâ. Quia illud Sacramentum dicitur necessarium necessitate mediæ, cuius effectus est simpliciter necessarius ad salutem æternam. Sed effectus Eucharistiæ est simpliciter necessarius ad salutem æternam. Ergo Eucharistia est Sacramentum necessarium necessitate mediæ. Minorem probo, nam effectus Eucharistiæ est conseruatio gratiæ, vt cum D. Thom. omnes Theologi fatentur. Sed conseruatio gratiæ non minus est necessaria simpliciter ad salutem, quam prima iustificatio. Sicut ergo Baptismus, & Pœnitentia censentur simpliciter necessaria, quia causant primam gratiam; sic etiam Eucharistia, quia causat gratiæ conseruationem. Ita Henric. 1. *8. c. 3. n. 2.* referens multos *lit. P.* Bellarm. *tom. 3. lib. 1. de Euchar. cap. 7.* Fagund. *præc. 3. l. 1. cap. 3. n. 4. & 6.* Zambr. *c. 3. dub. 1.* citans Catharin. Ganeî. & alios.

Quamvis prima sententia sit valde probabilis præcipue propter virorum auctoritatem, secunda mihi amplius ardet: quia magis credit Eucharistiæ in honorem. Illam autem sic explicō. Donum perseverantiæ, iuxta saniozem Theologiam, includit collectionem auxiliorum ad vincenda tentamina, ac seruanda præcepta, donec bellandi tempus, & labendi periculum mors corporis præcidat. Hæc auxilia si sint effectiua, dant infallibiliter actum finaliter perseverandi, nec esse possunt infallibilis Sacramenti effectus; sed solius prædestinationis: Quippe non omnes, qui recipiunt Eucharistiam etiam

391 Non est necessarium medium.

392 Est medium necessarium.

393 Secunda eligo sententiâ, & expono mentem.

ESCOBAR
Theol. Moral.
T. III. IV
E. IV

in fine vitae sunt praedestinati. Dico igitur, haec auxilia sufficientia necessaria prolixius adultis, ut possint conservare vitam spiritualem esse infallibilem communionis effectum, vel voti communicandi saltem impliciti. Quia Christus, sic instituit Eucharistiae Sacramentum, conservationi gratiae destinatum, ut adultis noluerit sua merita communicare quoad sufficientiam perseverandi, nisi recipiant Eucharistiam in re, vel in voto saltem implicito: quale censetur esse vel contritio peccatoris; vel voluntas recipiendi Baptismum, aut Pœnitentiam, dum non virget communionis praecipuum, vel non suppetit communicandi facultas. Sentio cum D. Thoma 3. parte quaest. 80. artic. 11. ad 2. *Hoc Sacramentum, (ait) dicitur esse necessitatis, sicut Baptismus, quantum ad pueros, quibus potest esse salus sine hoc Sacramento, non autem sine Sacramento Baptismi. Quantum vero ad adultos utrumque est necessitatis.*

CAPVT XVII.

Circa praecipuum, diuinum Communionis.

PROBL. XCI.

Exstat, & non exstat praecipuum diuinum communicandi.

394
Non exstat diuinum tale praecipuum.

NON exstat. Quia tale praecipuum nec traditione constat, nec sacris in voluminibus habetur. Nam illud Ioann. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filij hominis, &c.* De manducatione per fidem spirituali fuit dictatum. Verba vero Lucae 22. *Hoc facite in meam commemorationem*, vel ad solos ministros diriguntur, qui quidem consecrare iubentur, ut alij recipiant, si velint: vel praescribunt solummodo communicandi finem, scilicet intentionem ibi commemorandi Dominicam passionem. Sic D. Thom. in 4. distinct. 9. quaest. 1. art. 1. quaest. 1. c. 1. & distinct. 12. quaest. 3. art. 2. quaest. 1. c. 1. Carthusian. distinct. 9. quaest. 1. Alenf. 4. part. quaest. 51. membr. 4. Bonavent. Gabriel. Ferrasyluest. quos refert Vasquez distinct. 213. cap. 1.

395
Exstat omnino. Quia verba illa Ioan. 6. *Nisi manducaveritis carnem, &c.* Patres de Sacramentali manducatione unanimiter capiunt, & saltem necessitatem diuini praecipui sonare contextus ipse, modusque loquendi satis ostendunt. Non enim potest illa conditionalis esse vera, nisi talis manducatio sub diuino praecipuo sit necessaria: si quidem alias non manducans, posset simpliciter vitam habere. Ita D. Thom. mutato consilio, 3. p. q. 80. art. 11. Gabriel etiam mutauit, sequuntur Durand. Palud. Rosen. Ledesma. Caietanus, Sotus uterque. Vasquez citat. Suarez distinctione 69. section. 1. Henriquez lib. 7. cap. 3. n. 2. cum multis Card. de Lugo d. 16. num. 2.

396
Profecto iam secunda haec sententia ita inualuit, ut Valentia tom. 4. distinct. 6. quaest. 8. punct. 4. dixerit: nullum hoc tempore Catholicum docere contrarium. Nullus eorum, (quos legerim dum cap. 6. Ioannis commentariis illustrari) qui de cibo Sacramentali capiunt illa verba, haecenus praecipuum huius Sacramenti diuinum esse negauit.

PROBL. XCII.

Hoc praecipuum diuinum communicandi, obligat, & non obligat, non baptizatos, siue fideles sint, ut Catechumeni, siue sint infideles.

NON obligat. Quia sicut Baptismus est omnium ianua Sacramentorum, sic etiam est fundamentum obligationis eadem recipiendi: quare nullus ante Baptismum ad recipiendum aliquod Sacramentum obligatur praeter Baptismum ipsum: sicut nec tenetur ad ieiunia, vel obseruationem festorum immediate quamvis debeat per Baptismum ad Ecclesiam venire, ac eius praecipui subiicere. Sic Sotus in 4. d. 18. q. 1. a. 3. Sanch. l. 1. de cal. c. 12. n. 15. Pitig. Nufi. quos sequitur Bonac. d. 4. q. 1. punct. 2. n. 4.

Obligat omnino. Quia praecipua diuina generaliter prolata omnes capaces obligant, Obligat placet cum omnes diuina potestati subdantur. Sed hoc ne diuinum praecipuum generaliter fuit prolatum ad adultos, & non baptizatos capaces sunt illius saltem remotè, siquidem si velint baptizari, possunt illud implere. Ergo obligat etiam illos. Ita Vasquez d. 214. c. 4. Coninch. q. 80. n. 93. Suar. dist. 69. sect. 2. Reginald. lib. 29. num. 72. Card. de Lugo distinct. 6. num. 17. qui subinde censent, adultum non baptizatum, baptizari debere, ut communicare possit: alioquin peccare dupliciter, contra praecipuum scilicet Baptismi, & contra communionis praecipuum.

399
Censuerim ego, Christum potuisse obligare non baptizatos immediate ad Eucharistiam recipiendam, cum sic Dominus omnium: & de facto pro mortis articulo cunctos adultos obligasse ad communicandum: ita ut teneantur baptizari tunc temporis eo quoque titulo, videlicet ut sint Eucharistiae recipiendi capaces: & in hoc sensu veram esse secundam sententiam. At extra mortis articulum non improbarim sententiam primam, quia vix designati potest tempus determinatum, pro quo tale praecipuum obliget immediate non baptizatos. Quapropter extra talem articulum nunquam determinate delinquent contra praecipuum diuinum communionis.

PROBL. XCIII.

Praecipuum diuinum communicandi, obligat, & non obligat saepius in vita.

PER accidens obligamur ad communionem, quoties iudicamus illam necessariam esse simpliciter ad resistendum alicui tentationi, vel ad vitandum lethale peccatum: sicut etiam tenemur

Seçtio II. De Eucharistiâ, Problemata. 75

tenetur ad alia similia media. Quæstio autem procedit de obligatione per se. Obligatur hoc diuinum præceptum non sæpius, sed semel in viâ. Quia præceptum affirmatiuum per vnam actum sufficienter impletur. Vnde si quis iam semel in viâ communicauit, non obligatur diuino præcepto in mortis articulo. Sic Palud. Victor. Caiet. apud Suar. d. 69. ^{sub. 3.}

401 Diuinum præceptum obligat ad communicandum non solum semel, sed sæpius in viâ. Quia hoc Sacramentum institutum est per modum cibi concurrentis ad spirituales nutritionem: sed necessitas cibi materialis postulat repetitis commestiones ad reparandum id, quod actione continuati caloris deperditur. Ergo proportionaliter Eucharistiæ necessitas cum sit cibi spiritualis postulat iteratas sumptiones, ad reparandum, id quod continua hominis impugnatione debilitatur. Ita D. Thomas 3. parte quæstione 80. articulo 11. Sotus, Henriquez, Coninch. Reginaldus, & alij, quos sequitur Bonacina distinctione 4. quæstione 7. puncto 1. numero 8. Franc. de Lugo de Sacrament. lib. 4. cap. 9. qu. 3. num. 11.

402 Idem asserens, addo, Christum non determinasse tempus communioni, sed reliquisse determinandum non tam singulorum arbitrio, quam Ecclesiæ designatione, quæ proinde semper curauit, vt hoc Sacramentum sæpè à fidelibus sumeretur: & demùm præceptum communionem annuam in Paschate, qua quidem extra mortis articulum sufficienter impletur Communionis præceptum, vt facit Valquez distinctione 214. capite 3. Coninch. quæstione 80. numero 101. Cardin. de Lugo distinctione 16. numero 28. Posita ergo Ecclesiæ determinatione, iam fideles tenentur non solum ex Ecclesiastico, sed etiam ex diuino præcepto sæpè communicare, quod licet eis tempus non determinet, obligat ad talem frequentiam, qualem Ecclesiæ determinauit.

PROBL. CXIV.

Qui communicauit in Paschate, tenetur, & non tenetur præcepto diuino in mortis articulo recipere Eucharistiâ sub mortali periculo.

403 **Q**ui communicauit in Paschate, & in articulo mortis non ex contemptu, sed ex negligentia communionem omittat, non peccat mortaliter. Quia viaticum non est necessitatis Sacramentum, & Ecclesiæ consuetudo non videtur amplius quam sub veniali obligare. Sic Victor. in sum. num. 86. Chamerota. & Grassapud Bonac. dist. 4. quæst. 7. punct. 1. num. 1. Sa. v. Eucharistiâ, num. 1. fante: *Qui in Paschate communicauit, si in articulo mortis non communicet ex negligentia quâdam, sine contemptu, non peccat mortaliter.* Quod editio correctâ non abstulit.

404 Præcepto diuino tenetur communicare in articulo mortis articulo, quamvis communicauerimus in Paschate. Quia id affirmat antiquissimus Escob. & Menâ. Theol. Moral. T. III.

Ecclesiæ mos Communionem præbendi moribundis, quem in multis Conciliis commendatum, & vltimo vetustissimo receptum fuisse Tridentinum sessi. 13. c. 6. testatur, retinendumque fore decernit. Ita Suar. Vafq. Bonac. Pitigian. Hurtad. Præpos. quos sequitur Diana p. 3. tr. 4. resol. 40. Coninch. q. 80. n. 95. & q. 8. Henriq. l. 8. c. 4. Reginald. l. 29. n. 64.

Hoc mihi certum asserenti, prudenter colligi, hanc consuetudinem ab Apostolis derivatam, ex diuinâque præcepto natam fuisse. Hinc existimo, Doctores primæ sententiæ, si semel admittant vllum præceptum pro mortis articulo, vel saltem consuetudinem Ecclesiæ, quæ præcepti vim habeat, parum consequenter addere, non esse mortale, quando sine contemptu per solam negligentiam talis communicatio omittitur. Nam cum materia sit gravis, & ad animæ salutem valde conferens, gravis erit obligatio. Demùm assero, sine temeritate negari non posse præceptum communicandi pro mortis articulo. Quia sæpè Concilia præcipiunt, ne morientes sine viatico decedant.

PROBL. XCV.

Qui communicauit paulo ante periculum mortis, tenetur, & non tenetur ad diuinum præceptum implendum, rursus in periculo communicare.

Tenetur omnino. Quia non est impletum diuinum præceptum communionis obligans pro mortis articulo. Nullus enim implet præceptum antequam incipiat eius obligatio: sed obligatio huius diuini præcepti verè non incipit, donec mortis periculum imminet: Ergo non potest ante mortis periculum impleri, sicut in aliis præceptis affirmatiuis obligantibus pro determinato tempore Doctores profitentur. Ex. gr. Qui Missam audit hodie, vel Officium recitat, non implet præceptum audiendi Missam, vel Officium recitandi die crastina. Sic Valquez d. 214. cap. 2. Luis. de Torres summ. part. 1. cap. 5. dub. 2. num. 3. Hurtad. de Euchar. dist. 10. diff. 2. Breller. de consci. l. 3. c. 8. n. 100.

Non tenetur ad diuini præcepti implementationem rursus in mortis periculo communicare, qui paucis retro diebus ante mortis periculum Eucharistiâ accepit. Quia finis huius communionis est, vt homo Sacramento Eucharistiæ tanquam cœlesti Viatico se præparet ad exitum: sed sufficienter censetur se præparasse, qui paucis retro diebus ante mortem Eucharistiâ accepit etiam sanus: Ergo sufficienter hoc præceptum (quod censendum est obligare solum ad accipiendam Eucharistiâ paulo ante mortem, ne quis sine hoc Sacramento proximè recepto decedat,) impleuit. Ita Henriq. Tabie. Grassi. quos sequitur Bonac. dist. 4. q. 7. punct. 1. n. 2. Martin. tom. 4. d. 35. sect. 6. n. 68. Laym. l. 5. tom. 4. c. 5. n. 2. Fagund. præc. 3. l. 1. c. 3. Cardin. de Lugo d. 16. n. 38. Merat. tom. 3. dist. 35. sect. 2. Amic. tom. 7. d. 27. sect. 2.

Cum his opinor, quia si quis benè valens sciret ex reuelatione, de breui moriturum, vel

ESCOBAR
Theol. Moral.
T. III. IV
F. IV

occidendum esse sine Sacramenta recipiendi opportunitate: teneretur, statim communicare, nè sine viatico obiret: sicut proculdubio teneretur, qui monetur à Iudice de sententiâ mortis intra biduum exequenda. Ergo tale præceptum incipit obligare pro tempore morti proximo tam sanum, quàm infirmum: & per consequens impleri potest toto tempore morti proximo tam ab ignorante mortem proximam, quàm à cognoscente. Si quidem obligatio præceptorum pro tali, vel tali tempore pender ab intentione legislatoris sufficienter expressa: non à notitiâ, vel ignorantia subditorum, licet hæc excuset ab executione, quando est innuincibilis. Si autem petas, quot diebus ante mortem debeat præcessisse communicatio, ut præceptum communicandi censetur impletum quoad viatici sumptionem: respondeo rem esse magis arbitrio prudentis, quàm iuris decretis regulandam. Crediderim tamen, sufficere, si quindecim ante diebus quis communicauerit. *Leg. Suarium, d. 69.*

PROBL. XCVI.

Qui post sumptum viaticum mortaliter deliquit, tenetur, & non tenetur, ad præceptum diuinum implendum, iterum communicare.

409
Tenetur profecto.

Tenetur profecto. Quia moribundus, qui post receptum Eucharistiæ Sacramentum mortaliter deliquit, tenetur iterum confiteri; quoniam Sacramentum Pœnitentiæ necessarium est, necessitate mediij. Sed pariter Eucharistia est necessaria necessitate mediij. Ergo debet post mortale commissum iterum communicare, nè sine viatici necessario iuvamine in agone supremo succumbat, qui post sumptum viaticum mortaliter peccauit. *Sic Sotus in 4. distinct. 12. quæst. 1. art. 11. Tabie. v. Communicatio, numero 16. Armilla ibi, numero 11.*

410
Minimè tenetur.

Minimè tenetur. Quia non est medium necessarium, & præceptum iam impletum fuit. Et quia consuetudo fidelium ostendit, sufficere tunc Pœnitentiæ Sacramentum sine iteratâ communionem. Ita *Suar. d. 69. sect. 3. Hentiq. l. 8. cap. 5. num. 3. Coninch. quæst. 30. num. 100. Card. de Lugo distinct. 16. num. 46. Hurtad. Ochagau. & alij, quos sequitur Diana part. 5. tract. 3. resolution. 43. & parte 3. tractatu 6. resolutione 18.*

411
Idem assero.

Idem assero, & aptius probarim ab inconuenienti; nam interdum esse necessarium in eadem die communicare bis, aut sæpius, si post sumptum viaticum eadem die sæpè delinqueret moribundus mortaliter, & eadem die cessurus videretur.

PROBL. XCVII.

Si in mortis articulo Laicus deglutire non potest Eucharistiæ particulam, ministranda est ei, & non est ei ministranda Sanguinis species.

Minimè ministranda est. Quia Ecclesiastica lex Laicos prohibens vltu Calicis, videtur inibi præualere, ne detur notabilis irreuerentia occasio, si sub prætextu necessitatis sit species Sanguinis ad infirmos referenda. *Sic Suar. d. 71. sect. 3. Fagund. præc. 3. l. 3. c. 4. n. 20. Pitigian. in 4. dist. 8. q. 3. art. 6. Mercet. 3. p. q. 80. art. 12. propof. 2. Sylui. ibi quæstio 4.*

Ministranda profecto. Quia præceptum diuinum recipiendi viaticum est præferendum etiam tunc humanæ legi prohibenti Laicos Calicis vltu. Ita *Nuñus 3. p. q. 80. a. 12. concl. 3. Ochagau. tr. 2. de Eucharistia effectib. q. 18. n. 9.*

Casus quidem erit rarissimus in quo possit huiusmodi moribundo sanguinis species in fundi sine vomitionis, aut profusionis periculo. Si tamen vnquam acciderit, ut qui non potest Hostiæ particulam trahere, valeat sine irreuerentiæ periculo Sanguinis stillam absorbere, ei poterit ministrari. Viramque enim sententiam probabilem arbitror esse cum *Diana part. 5. tract. 3. resol. 34.* Ego verò tali abstinerem ministratione, credens, eum, qui non potest panis speciem recipere, satis à præcepto diuino communionis excusari.

PROBL. XCVIII.

Pestis tempore, potest, & non potest Eucharistiæ moribundo ministrari instrumento aliquo medio, ne Sacerdos manu tangat infirmum, & inficiatur.

Potest profecto. Quia tuendæ vitæ ius eam abstrahit indecentiam. Sic *Venerus in Exam. Potest quidem Episc. l. 4. c. 46. n. 47.* dicens, posse apponi Eucharistiæ super cochlear argenteum, & morienti dari. *Iacob. Mancin. de visit. infirm. præf. 8. dub. 18.* dicit, in Diocesi quadam Eucharistiæ à Sacerdote apponi super scilum albæ paginæ extensæ super scabellum ad id paratum; ut lingua sumat infirmus particulam, & mox Sacerdos accensa candela in summitate virgæ paginam comburit. Quem vsum probabile reputat *Marchant. tr. de vltimo. sect. 3.* addens, & approbat alios modos ministrandi viaticum infectis.

Minimè potest. Quia ritus ab Ecclesiâ præscriptus, & communi more receptus est, ut Sacerdos manu propria Eucharistiæ ministret, & hoc exigit tanti Sacramenti reuerentia. Ita *Bonacin. Chapeauil. Barthol. à Sancto Fausto, quos sequitur Diana part. 4. tract. 4. resol. 114. & p. 5. tr. 3. resol. 50.*

Hoc probabilius reputo, dum lego Concilium Mediolanense quindecim Episcoporum de curâ pestis. capit. 15. numer. 2. approbatum à Summo Pontifice vltum instrumenti pro humo

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 77

iustmodi administratione reprobare. Profectò potius est subeundum periculum contagionis, quam tantum Sacramentum irreuerenter ministrare.

PROBL. XCIX.

Die Veneris Sancti, licet, & non licet Laicalis Communio.

⁴¹⁸ **P**otest quis quolibet per annum die Eucharistiam accipere diem Parasceue si de-
mas, in quo nullo Laico licet communicare
nisi graui agitudine pressus sit viaticum re-
cepturus. Quia cap. *Sabbathi*, de consecra-
tione dist. 3. id verat Innocentius. Et quia
Rubrica Missalis præcibit, vt Sacerdos ferâ
quintâ aliquas particulas consecratas asseruet,
si opus fuerit pro infirmis die Veneris commu-
nicandis. Ergo duntaxat infirmis licet eo die
Eucharistiam accipere. Sic Francon. de *Horis*
Canon. cap. 30. num. 12. Gauant. in *Rubricâ*
Missal. part. 4. tit. 9. num. 23, referens rogatam
Sacram Rituum Congregationem die 19. Fe-
bruar. anno 1622. respondisse, seruandam esse
vniuersalis Ecclesiæ præsentem consuetudinem
non ministrandi tali die nisi moribundis Eucha-
ristiam.

⁴¹⁹ **L**icet die Veneris Sancti cuilibet fidei Laica-
li refici communione. Quia communio huius-
modi nullibi prohibetur. Innocentius namque
capit. *Sabbathi* solum prohibet celebratio-
nem. Rubrica Missalis communionem infirmis
non autem sanis degat, et illi non expref-
ferit; quia communiter eo die à sacro cibo as-
solent abstinere. Verum hæc consuetudo præ-
cepti necessitatem non inducit; quia non est in-
ducta cum obligationis intentione, nec est vni-
uersaliter recepta. Ita Suar. d. 80. sect. 2. Vasq.
Laym. Tanner. quos sequitur Hurtad. de *Missa*
d. 4. diff. 3. Vega, Filline. quos sequitur Diana
p. 4. tr. 4. res. 2. 37. Pelliz. de *Regular. tom. 2.*
tr. 8. cap. 1. n. 108.

⁴²⁰ **C**um his opinor, sciens Benedictinos suis in
Templis tam Religiosis, quam secularibus Eucha-
ristiam eo die ministrare solitos. Et ex anti-
quis ritibus Suarius colligit, olim viguisse mo-
rem die Sacti Veneris communicandi. Præsen-
tem vero consuetudinem non obligare cum Pel-
lizario, ac Diana iudico. Quoniam sacra Rituum
Congregationis responsiones dantur solum pro
dubis particularibus interrogantium. Ideo nec
publicantur, nec obligare videntur. Quin ipsa
met sacra Congregatio per suum decretum edi-
xit, ne sue responsiones conferrentur authenticæ,
nisi legitimis subscriptionibus, ac sigillo munitæ
proponerentur. Si qua tamen alicubi talis res-
ponsio per modum decreti ligantis reperiatur:
ibi quidem erit asseruanda non tam vi consue-
tutinis antiquæ, quam nouæ constitutio-
nis.

Esob. & Merd. Theol. Moral. T. III.

PROBL. C.

*Communio quotidiana est, & non est,
vniuersaliter omnibus existentibus
in gratia utilior: ideoque est,
& non est consulenda, seu
concedenda.*

⁴²¹ **S**cio fidelibus non habentibus peccati lethalis
conscientiam licere quotidianam commu-
nionem. Scio per se loquendo quotidianam
Eucharistiæ usum perfectiorem esse, quam ra-
torem: ac proinde cunctis eritendum esse ad
quotidianam Eucharistiæ frequentiam, si possint.
Quæstio igitur non procedi de talis frequentiæ
perfectione secundum se; sed respectu talis in-
diuidui, vel talis generis personarum. Quippe
sæpè contingit, aliquid esse secundum se perfe-
ctius, & tamen huic, vel illi vtilius non esse,
quamvis alioquin non scilicet. Dubium igitur
est: num hæc maior perfectio Communionis
quotidianæ sit vniuersaliter vtilior omnibus exi-
stentibus in gratiâ, & per consequens omnibus
consulenda, ac persuadenda?

⁴²² **M**agis vtilis est, & ideo consuli, ac persuade-
ri debet. Quia id suadet usus nascentis Ecclesiæ,
in quâ fideles omnes quotidie Eucharistiam reci-
piebant ex præcepto tam Apostolorum, quam
Pontificum. Et quia Paulus 1. Cor. 11. solum pu-
ritatem à lethali culpâ requirit, vt fidelis edat, &
bibat. Et quia passim Patres quotidianam com-
munionem suadent. Et quia panis Eucharisti-
cus quotidianus vocatur, eo quod quotidie
sit assumendus. Et quia hoc Sacramentum
conferit iustis ex opere operato gratiam, virtutum
robur, medicinam, & antidotum. Et quia Sacer-
dotes quotidie celebrant, cum tamen ad cele-
brandum eo maior puritas requiratur, quo maior
est celebrantis dignitas Sacerdotis, quam Laici
communicantis. Et quia si hodie communicare
non licet, nec post octo dies licebit, quia non
erit tunc maior puritas, aut deuotio. Et quia si
non communicare quotidie, perfectius esset,
quàm quotidie communicare: poterit fieri vo-
tum de non communicando quotidie saltem
dum non adest dispositio congrua, quamvis ad-
sit necessaria: Vnde qui post emissum tale vo-
tum communicaret, mortaliter delinqueret;
quod videretur plusquam falsum. Sic Petrus Vin-
centius de Marcilla in quodam Memoriali de
hac re cum suis adiutoribus. Maurus de Valderas in
Theolog. certam. Ioan. Sanctius d. 22. citans pro
se Modernos aliquos, & inducens alios anti-
quiores.

⁴²³ **N**on en magis aliquibus vtilis, & ideo consuli
omnibus, ac persuaderi non debet. Quia tantum
Sacramenti reuerentia postulat in recipiente
quotidie non solum munditiem à lethali bus cul-
pis, sed etiam à venialibus frequenter. & deli-
beratè commissis, quæ planè tollant cibi celestis
spiritualem famem, dum terrenis cibus & volup-
tatibus animum dedunt, & panem pinguem ha-
bentem omnem dulcedinem; ac saporem red-
dunt insipidum. Ideo D. Gregor. 1. Reg. 1. de
culpâ etiam venialibus loquitur, dum ait: *Non*
saturantur nisi famelici, qui à vitis perfecte ieu-
nantes diuina Sacramenta percipiunt in plenitudi-

G 3 me

ne virtutis; & quia sine peccato electi etiam viri esse non possunt, quid restat, nisi ut à peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non desinit, vacuari quotidie conentur; nam qui quotidie non exhauret, quod delinquit, & si minima sint peccata, quae congerit, paulatim anima repletur: atque ei merito auferunt fructum internae saturitatis. Hac repletionem nos euacuare Paulus insinuans, ait: Probat autem seipsum homo. Vbi sentit, Apostolum de probatione non solum mortalium, sed de venialium euacuatione fuisse locutum. Requirat praeterea tanti Sacramenti reuerentia rectam recipientis intentionem, & actuale feruorem, quae vix possunt quotidie à quibuscumque adhiberi: nec nisi ab illis, qui purius viuunt, meliusque sunt ad res diuinas affecti, nec adeo curis, & negotiis secularibus implicati, ut nequeant accedere quotidie cum debita dispositione: nec tantum temporis huic actioni dare, quam par esset. Vnde periculum imminet, ne communionis frequentia in meram veniat consuetudinem, ac sensum reuerentiam minuens pariter teporem, ne negligentiam, ingerat, & contemptum. Ergo non omnibus praesertim Laicis, & coniugatis quotidiana communio est consulenda, imo vix permittenda nisi sic recepturus viuatur, ut quotidie mereatur accipere, quod in paucissimis inueniatur. Porro cum effectus Eucharistiae proueniat maior, vel minor etiam ex opere operato iuxta maiorem, vel minorem fumentis dispositionem, certe qui communicaret quotidie tepidus, aut parum dispositus, exiguum ex communione fructum perciperet; si tamen interdum abstineat, ut discat reuereri, purgari, feruere, multo percipiet maiorem. Ita D. Thom. 3. part. quæst. 80. art. 10. Alensis, Albertus, Soro uterque, Caiet. Ouand. Ledesm. Medina, Tapia, Syluest. Nuñus, Angel. Tabie. Magister Auila, Suar. Henriq. Valent. Coninch, quos Card. de Lugo dist. 17. sect. 2. Gerlon, Blofi. Rusbochi, Ludouicus Granat. Ludouicus de la Puente, Franciscus Arias, Ildephonfus Rodriguez, & alij, quos sequitur Ferdinandus Quirinus de Salazar in practica communio, cap. 13. §. 13. Vasquez Manuel. Durand. Rosel. Vega, Nauar. Chaves, Villalob. Filiuc. Possel. & alij, quos refert Ioan. Sanctius citatus n. 5. Bonac. d. 4. q. 7. punct. 2. n. 16. Martinon tom. 4. d. 35. sect. 7. Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 9. q. 6. a. n. 57. & alij quamplurimi, quos breuitatis studiofus omitto.

424 Ego quidem huic communi haec labens sententia, quam reor ab omnibus fere Patribus, quae de frequentia communionis scripsere, confirmari. Neminem enim legi, qui absolute fidelibus indifferenter quotidianam suaderet communionem, sed solum eis, qui sanctitate vitae praemissa, digni tam frequentem facerent epulo redderentur. Porro cum pulchrum D. Thom. sententiam recolo, videor omnium Patrum ex ore locutum. Facit Angelicus Doctor qu. 8. art. 10. Circa usum huius Sacramenti duo possunt considerari, unum ex parte ipsius Sacramenti, cuius virtus est hominibus salutaria; & idcirco vtile est, quotidie sumere ipsum, ut homo quotidie eius fructum percipiat. Alio modo potest considerari ex parte fumentis, in quo requiritur, ut cum magna deuotione, ac reuerentia ad hoc Sacramentum accedat. Et ideo si aliquis se quotidie ad hoc paratum inueniat, laudabile est, quod quotidie sumat. Sed quia (addit) multoties in pluribus hominum multa impedimenta

huius deuotionis occurrunt propter corporis indispositionem, vel animae, non est vtile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere. Quid accommodatiue quaestio? Pro maiori autem mentis meae declaratione existimo varios esse communicandi frequentes terminos, vel raro fidelibus communes, inter quos possit medium aliquod regulariter conuenienter timoratis, audentibus scilicet vel occasione, vel voluntaria consuetudine delinquendi, vel aliquo peccato permanenti, quod sufficienter non retractauerint. Porro qui communicant semel in anno, vel etiam ter, aut quater, ad raritatem pertinent: in quibus longa dilatio difficiliorem reddit dispositionem debitam, ne dum congruentem; quia difficilior est post longam moram conscientiae discussio, minor de peccatis dolor post diuturnam in illis complacentiam, minor rerum diuinarum sensus, quibus tam diu non attenditur. Idcirco docet experientia, raro communicantes in culpas mortales labi frequententer. Qui communicant singulis mensibus etiam pertinent ad raritatem; nam experientia teste, licet non tot mortalia committant, non illa prorsus euitant: & ita tepide, ita fere difficile disponuntur acilli, de quibus nuper locuti sumus. Qui communicant decimoquinto die reduci possunt ad frequentiam; quia raro labuntur grauius, & minorem habent in discutienda conscientia difficultatem, quam raro Eucharistiam accipientes; Caterum amittit magnum fructum, quem ex maiori frequentia perciperent: & non acquirunt illam maiorem dispositionis facilitatem, quam communio simpliciter frequens tribueret. Qui communicant octauo quoque die, vel bis in hebdomada, tenent absolute frequentiam cum eius fructibus, & sine quotidiana communionis periculis. Qui communicant quotidie pertinent ad summam frequentiam, quae tam in viris, quam in feminis vitae communis habet difficultatem continuationis, & temporis periculum. Itaque medium, quod inter extrema nimiam frequentiam, vel infrequentiam nonnunquam vitiosa, vel periculosa temperatrix praescribit omnibus fidelibus vitae communis etiam perfectis, est hebdomadaria communio. Nam in tali mora nec nimia dilatio reddit difficilem dispositionem, nec nimia familiaritas reuerentiam immittit, nec nimius usus fastidium ingenerat, nec consuetudo parit inconsiderationem, vel hypochrisim singularitatis, aut inanem gloriam adsciscit. Maneat igitur certum, communionem hebdomadariam omnibus fidelibus timorata conscientia: tam perfectis, quam imperfectis esse consulendam: communionem vero quotidianam utiliore esse perfectionibus duntaxat, selectioribus, & pudioribus, qui charitatem augeant, quin minuant reuerentiam. Do Blofi in Monile c. 6. clausulam totam meam doctrinam confirmantem, quam asserit Sanctam Gertrudem à Domino didicisse. Quotquot (inquit) viri, vel feminae seculares viuunt in aliquo statu, qui à Deo & Ecclesia non discordet, siue sint in matrimonio, siue extra matrimonium: siue vendant, siue emant, siue alia licita ratione victum sibi parent: si bona voluntate praediti & Dei gratia perseuerant in bono, & à grauibz culpis se continent, vitamque suam secundum Dei praecepta, ac sanctae Ecclesiae decreta dirigere volunt: hi omnes de Dei misericordia consili, venerandus Eucharistia Sacramentum in solemnitatibus vel diebus à Patre

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 79

te spirituali ipsorum statutis percipere possunt. Licet enim rebus externis multipliciter occupati sint, & in leuioribus culpas sæpius cadant, pro vniuersis tamen iusti sunt in omnibus, ob idque Deo placent. Inueniuntur autem nonnulli, qui in se ipsos, qui habitum secularem gestant, quamvis inter eos, qui habitum secularem gestant, aliqui tam puri, & feruentes, vel sancti, ut quotidie sacram communionem percipere possint. Ad nota illud: *vel diebus à patre spirituali ipsorum statuit.* Oportet enim ad rem tanti momenti, fideles Confessarij subiacere iudicio. Vnde Vincentij de Marcella citati nunquam potui approbare sententiam asserentis non debere fideles quoad communionem quotidianam Confessarij expectare iudicium, nec eius monitis reluctantes ac consilio parere: sed obtenta semel mortalium absolutione, inuito etiam ac dissuadente Confessario, posse quotidie communicare non solum licite, sed magis perfectè. Quod asserunt quàm sit absurdum, vel cæci conspiciunt. Cum doctrina communis sit apud Sanctos, & spirituales viros, in rebus ad spirituales profectum pertinentibus debere quemlibet Patris spiritualis consilij & directioni stare, nec proprio iudicio duci. Grauius enim est spiritualis vitæ periculum cum sine fidei consilio directionisve quicquam audet procedere.

CAPVT XVIII.

Circa Eucharistiæ Ministrum.

PROBL. CI.

Si Sacerdos Pastor adsit, & inique deneget Diacono facultatem ministrandi moribundo Eucharistiæ: potest Diaconus, & non potest eam ministrare.

MIMVS *sest. 1.* dupliciter posse aliquam Eucharistiæ dispensare, primo potestatiue, scilicet per potestatem sibi competentem, quomodo Sacerdotes omnes dispensant, nam habent ordinis potestatem, & solum deest illis iurisdicchio, per quam dantur subditi, circa quos talis potestas exerceatur. Secundò autem ministerialiter, nimirum, ut merum instrumentum alterius, quomodo ministrat Eucharistiæ Diaconus. Vidimus præterea etiam nunc secundum præsentem Ecclesiæ statum posse Sacerdotem in casu necessitatis Eucharistiæ dispensationem Diacono committere, nec requiri ad hæc necessitatem extremam, sed moralem, videlicet, quod Sacerdos sit infirmus, vel debilis, vel impeditus, nec ad alij Sacerdotes, qui ministrare possint & velint. Vidimus demum posse Diaconum Sacerdote absente deferre viaticum moribundo vel ex præsumptâ voluntate Pastoris, vel ex concessione iuris. At extra mortis articulum ratio suberit necessitas sufficiens, ut Diaconus Eucharistiæ ministraret sine iussu Pastoris expresso.

His præmissis, ad questionis procedo resolutionem. Si Pastor adsit, & inique deneget Diacono facultatem in casu necessitatis ministrandi Eucharistiæ, non potest illam ministrare. Quia Diaconus discutere non debet, an Sacerdos rectè prohibeat, nec ne: sed obedire. Sic Sylui, *v. Diaconus n. 4. & alij.*

Potest Diaconus Eucharistiæ hoc in casu ministrare. Quia præsentia Pastoris abutentis suâ potestate censetur nulla proindeque recurrendum est ad præsumptam Superioris voluntatem, nempe vel Episcopi, vel Papæ, vel ad ius commune talem facultatem concedens. Ita Suar. *d. 72. sest. 1.* Zambr. *c. 3. dub. 7. n. 6.* Laym. *l. 5. tr. 4. c. 7. n. 2.* Vasq. *d. 219. sest. 1. n. 12.* Valent. *tom. 4. d. 6. q. 10. punct. 1.*

Idem asseruerim. Cauendum tamen est, ne sequatur scandalum, aut rixa: constare quæque debet denegationis iniquitas: nam in dubio parendum esse reor.

PROBL. CII.

Necessitate urgente, potest, & non potest Sacerdos administrationem Eucharistiæ Clericis inferioribus, & etiam Laicis committere.

NON potest. Quia cap. *Peruenit de consecrat. dist. 2.* carpuntur acriter Presbyteri, qui per Laicos ad infirmos Eucharistiæ impigrescant. Et quia non est tanta Eucharistiæ necessitas, ut qui non est Sacerdos, vel Diaconus, valeat ob indigentiam moribundi contra communem Ecclesiæ ritum viaticum ministrare. Habenda siquidem maior ratio reuerentiæ Sacramento debita, quàm fructus infirmorum, quibus sic impeditis spiritualis communio sufficit. An non minus est, sine planetâ celebrare? Ita plane, nec tamen id Ecclesiæ permittit ad dandum moribundo viaticum. Igitur à fortiori non permittet, quod Laicus vel Clericus inferior Diacono deferat. Sic D. Thom. Palud. Sylui. Henriq. Sa, Victor. Possuin. Viuald. quos sequitur Bonac. *d. 4. q. 5. punct. 1. n. 6.* Fagund. *prac. 3. l. 3. c. 1. & 3.* Præposit. Hurtad. Faust. Ochagau. Tanner. apud Dianamp. *5. tr. 3. resol. 47.*

Potest quidem. Quia si cui moribundo iudicaretur hic & nunc valde necessaria communio, præsertim dum aliud Sacramentum non potest recipere, nec adest Sacerdos, vel Diaconus, qui possit Eucharistiæ deferre, non est ex natura rei malum, nec contra Sacramenti reuerentiam, ut Diacono inferior Clericus, vel Laicus ministret ei viaticum, à quo forsam morientis status penderet æterna. Ita Suar. *d. 72. sest. 1.* Laym. *l. 5. tr. 4. c. 7.* Reginald. *l. 12. n. 93.* Quatanad. *tom. 1. tract. 4. singul. 8.* Granad. *3. p. controu. 6. tr. 12. d. 1. n. 4.* & merelato in *Total. Moral. tract. 7. exam. 6. c. 5. n. 62.* meus sapientissimus Magister Frangep. *de Lugo de Sacrament. lib. 4. capu. 11. mane ro 11.*

In sententiâ, quam inibi tradidi, persisto. Vel enim illud esset malum propter contactum, & hoc non; nam olim Sacerdos dabat Eucharistiæ in manus fidelium, qui domum etiam illam portabant mane sumendam, ut refert Baronius

426
Non potest ministrare.

427
Ministrare potest.

428
Hoc probabiliter.

429
Non potest.

430
Potest quidem.

431
Hoc teneo, & respondeo.

tom. 1. pag. 472. Et quamvis nunc sit prohibitum, Eucharistiam à Laicis attingi: tamen hæc prohibitio ad casum necessitatis non extenditur; aliàs non liceret Laico, lapsum Eucharistiam à terrâ leuare, vel etiam absumere, ne tractetur indignè quod ut vidimus alibi, D. Thomas, & omnes cum illo fatentur. Vel esset malum propter vsum Sacramenti, & hoc non: quia supponitur ex parte recipientis dispositio sufficiens, & ex parte dantis debita reuerentia, subestque necessitas: quia nullus adest alius, qui ministraret. Vel esset malum, quia prohibitum, & hoc non, quia nec apparet ius diuinum talem prohibens dispensationem; nec iura Canonica quæ generaliter prohibent Eucharistiæ ministrationem per Laicos, hunc casum necessitatis vel extremæ, vel admodum grauis censentur comprehendere. Ergo talis dispensatio nullo ex capite vitatur, dummodo caueatur pusillorum scandalum, si quando suberit.

PROBL. CIII.

Omnes Sacerdotes possunt, & non omnes Sacerdotes possunt Eucharistiam ministrare.

433 *Possunt omnes.* **P**ossunt omnes. Quia canit Ecclesia, *Cuius Officium committi volumus solis Presbyteris, quibus sic congruit, ut sumant, & dent ceteris.* Ergo omnes sicut habent ius sumendi, dum celebrant, habent etiam ius distribuendi ceteris Eucharistiam. Et quia Tridentinum optat, ut omnes fideles in omnibus priuatis Missis communicent. Igitur supponit, omnes Sacerdotes posse communionem ministrare: alioquin optaret Concilium, ut fideles ab eo qui dare non potest Eucharistiam acciperent. Sic Vincent. Marcella in memoria, pro frequenti comm.

433 *Non omnes possunt.* **N**on possunt omnes. Quia omnis Sacramentorum administratio iurisdictionem requirit, ut licitè fiat. Ergo quamvis omnes Sacerdotes habeant ordinis potestatem sicut ad conficiendam, sic ad dispensandam Eucharistiam: vltèrius requiritur iurisdictionis potestas, ut licitè illam ministrent; quapropter vel esse debent ordinarii Pastores, vel ab ordinario commissionem habere vel expressam, vel saltem præsumptam. Et quia in particulari de Eucharistia sic decernunt Concilium Carthagin. 1. cap. 7. & Mileuit. c. 8. quod Ecclesiæ praxis confirmat innixa iuri naturali dicante, nè quis ius alienum usurpet. Ita Henric. cum multis lib. 8. c. 55. n. 1. Suar. d. 72. sect. 2. Vasq. d. 219. c. 2. Laym. l. 3. tr. 4. n. 259. Bonac. cum aliis d. 4. q. 5. punct. 1. n. 6. Coninch. q. 82. n. 28. Filliuc. tr. 4. n. 259.

434 *Vera hæc sententia.* **C**um his primam sententiam omnino falsam esse crediderim. Quia ius est proprium Pastorum Ecclesiæ suas oues Sacramentis pascere, & hoc præcipue, quod est spirituale animarum alimentum. Sufficere autem præsumptam, vel interpretatiuam Pastoris voluntatem, vel spem probabilem consensus ab ipso præstandi, quæ prudenter habetur iuxta præsentem praxim, dum non constat contraria voluntas eiusdem, non dubito.

PROBL. CIV.

Deficiente Parocho, vel iniquè viaticum indigenti denegante, quibus Sacerdos potest, & non potest illud ministrare.

Non potest Sacerdos quilibet. Quia cum Eucharistia non sit Sacramentum simpliciter necessarium, non præsumitur Parochi voluntas circa eiusmodi commissionem. Sic Nauar. c. 21. n. 52. & c. 27. n. 102. Syluest. v. Excommunicatio 7. S. Antonin. p. 3. tit. 24. cap. 54. Toler. l. 1. c. 36. n. 2.

436 **Q**uilibet potest Sacerdos. Quia præsumitur rationabiliter consensus Pastoris saltem mediati. Assolent etiam Pontifices maioris claritatis gratia, quoties in privilegiis excipiunt viaticum, declarare, huiusmodi exceptionem non intelligi, quando propter absentiam Parochi, vel ob similem causam, necessitas vrgeret. Ita Suar. d. 72. sect. 2. Henric. l. 8. c. 55. n. 2. Coninch. d. 82. n. 32. Filliuc. tr. 4. n. 266. Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 10. Diana p. 5. tr. 3. resol. 47. & 51.

437 **E**iufdem mentis sum, quia iure naturali præscribente, tenemur fidelibus subuenire præsertim quando vrget necessitas in spiritualibus: necessitas autem huius Sacramenti licet non sit extrema, tamen est valde grauis, & interdum pendet ab illo salus morientis æternæ. Imò asseruerim, non solum posse, sed & teneri quemlibet Sacerdotem, vel secularem, vel Regularem in casu viaticum morienti ministrare, qui non possit, aliud Sacramentum recipere, nè eum damnationis periculo exponat. Addiderim, in tali casu si non adstet alius Sacerdos, posse viaticum recipi à Sacerdote excommunicato vitando, vel hæretico, si excludatur scandalum, & Religionis iniuria, vt bene Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 7. annotauit.

PROBL. CV.

Possunt, & non possunt Regulares ministrare Eucharistiam in die Paschatis materialiter sumpto, & non sumpto materialiter.

438 **V**idimus sect. 1. post Clement. Religiosi de priuilegiis, habere Religiosos plurima priuilegia Pontificum, vt Eucharistiam omnibus fidelibus in suis Ecclesiis, excepto die Paschatis, & articulo mortis, licentia Pastorum minime requisita ministrent. Quæstio, quid per Pascha, seu diem Paschatis intelligatur in præfatis privilegiis. Intelligitur dies Paschatis materialiter sumptæ. In illo non possunt Regulares Eucharistia ministrare secularibus, siue communicent ad præceptum implendum, siue solum ex deuotione. Quia licet Nicolaus V. exceperit festum Resurrectionis, ubi totum tempus Paschale videtur includi: ramentum Sixtus IV. & Leo X. diem Resurrectionis duntaxat excipiunt, & generaliter loquuntur de huiusce diei communionem. Sic Nauar. cap. 21. n. 52. Henric. lib. 8. c. 55. n. 1. Azol. tom. 1. lib. 7. c. 41. q. 7. Faurent.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 81

Faudent declarationes super Tridentino sess. 13.

can. 9.

439 ^{Insuper} ita ut mens Pontificum fuerit communionem Paschalem excipere illam, qua præcepto satisfiat, quodcumque geratur. Quia cum hæc exceptio facta fuerit in fauorem Parochorum, sine dubio respexit præceptum annuæ Communionis, cui volunt Pontifices, in Parochiâ non alibi fieri satis. Itâ Suar. d. 72. *sess. 2. & tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3.* Coninch. *quest. 82. n. 3. 1.* Valq. d. 19. *cap. 4.* Manuël *tom. 1. Regul. q. 9. § 6. art. 3.* Laym. *§ 1. 4. 7. n. 4. Bonac. d. 4. q. 5. pun. 1. num. 12.*

440 Hoc sumit defendo, quia alias sequeretur, cum, qui Dominica Palmorum in Ecclesiis Regularium communicauit, impleuisse præceptum, nec tamen die Paschatis in Parochiâ communicare, si nolito die communionem accipere, quod aduersarij non admittunt. Sequeretur etiam, cum, qui die Iouis in Parochiâ communicauit, si vellet in Paschâ rursus communicare, debere Parochiam adire, vel omittere communionem, quod est durum, & contra praxim. Ergo attendendus non est materialis verborum sonus, sed intentio Pontificum. Hanc sententiam sequuntur nostræ Societatis constitutiones p. 7. *cap. 4. lit. D.* ex illâque colligitur, posse die Paschatis in Templis nostris communicare illos, qui iam antea suis Parochiis satisfecerint, vel intenderint postea ante Dominicam in Albis satisfacere.

PROBL. CVI.

Etiâ in Paschate possunt, & non possunt Regulares, ministrare fidelibus Eucharistiam, ad præceptum annuæ confessionis implendum.

441 ^{Non possunt} Possunt planè. Quia ut habetur in *compend. privileg. S. Hieronymi. §. 2. & 6.* Nicolaus V. anno 1458. concessit, quod deputati, vel pro tempore deputandi Confessores in Monasterio B. Mariæ de Guadalupe Sacramentum Eucharistiæ quibuscumque personis ad prædictum Monasterium confluentibus, etiam in die Paschatis ministrare libere, & licite possint Diocesanorum, aut cuiuslibet alterius licentia minime requisita. Quod confirmavit Paulus III. & ut testatur Antonius Cardini viuz vocis oraculo declarauit, quod sic præcepto Ecclesiæ satisfaciunt, non obstantibus contrariis quibuscumque. Hanc autem concessionem vni Monasterio D. Hieronymi factâ Pius IV. per Bullam, quam expedituit Pius V. fecit communem omnibus eiusdem Ordinis Monasteriis, ut asserit Manuël citandus. Quapropter alijs etiam Ordinibus communicati censentur. Sic Beia in *respons. p. 4. casu 4.* Ioan. de la Cruz. *l. 2. c. 5. dub. 4.* Hier. Rodrig. in *compend. resol. l. 27. n. 5.* Sorbus in *compend. privileg. v. communicare.* Diana *p. 2. tr. 14. resol. 73.* Probabilem reputat Fagund. *prec. 3. l. 1. c. 5. n. 16.* addens, ita fuisse iudicatum in Lusitania contra Parochum de hac re cum Minoribus expostulantem.

442 Minime possunt. Quia declaratio Cardinalium *p. 4. fol. 151.* censet, seculares etiam in Regularium Monasteriis seruientes non satisfacere

huic præcepto, nisi in suâ Parochiâ communicent. Farinac. *super Trid. sess. 13. can. 9.* refert, Cardinales declarasse anno 1586. communicantes de manu Regularium Paschali tempore non satisfacere præcepto, quod equidem obligat, ut omnis fidelis à proprio Parocho annuam communionem accipiat. Et quia Pontifices mentem esse suam, ut ius Parochorum quoad communionem obligatoriam seruetur illatum, sæpè declarant. Vnde prudenter ortum ut alia Religiones ausæ non fuerint tahi uti privilegio: nec constat, reliqua D. Hieronymi Monasteria eodem uti nisi pro suis familiaribus, aut alijs ita sibi coniunctis, ut difficile possint in Parochiâ foras distante communicare. Itâ Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. l. 9. c. 3. n. 6. & 8.* Pottel. in *dub. Regul. v. Sacramentor. administr. n. 5.* Bonac. *d. 4. q. 5. punct. 1. n. 12.* Nunnus *part. 9. §. 83. art. 4. concl. 5.* Villalob. *tom. 1. tr. 7. diff. 47. n. 4.* Fagund. citatus.

Censeo, primam sententiam, etsi foras probabilis sit speculatiue, non posse prudenter ad praxim deduci propter maximam Pastorum Ecclesiæ offensionem, quæ communiter inde sequeretur. Itâ ipsiusmet Auctores profitentur. Idèò secundam sententiam præfero, & in praxi porfusus amplectendam affirmo. Idèò nostrum Compendium nullam illius privilegij gerit mentionem: imò *Regula 27. Sacerdotum.* iubentur Societatis Confessarij ut moneant pœnitentes suos, tempore Paschali debere, semel suâ in Parochiâ communicare.

PROBL. CVII.

Qui Bullam habet Cruciatæ, potest, & non potest, Eucharistiam à quolibet Sacerdote accipere.

Potest profectò. Quia Bulla concedit, ut possit quisquam Eucharistiam & alia Sacramenta, præterquam in die Paschatis, recipere. Quæ verba non restringunt concessionem ad tempus interdicti, sed potius ampliant, ut quomodo tempore possit eligi minister, à quo sine consensu Parochi Eucharistia recipiatur, quamvis sit tempus Interdicti, præterquam in die Paschatis. Et quia si concessio non esset eligendi ministrum frustra fieret exceptio diei Paschatis, siquidem tempore interdicti, si quis etiam in oratorio priuato Eucharistiam recipiat à Parocho vel cum eius licentiâ die Paschatis, proculdubio præcepto communionis annuæ satisfaciit. Igitur hæc concessio præscindit à licentiâ Parochi, & idèò communionem Paschalem excipit, sicut etiam in privilegijs Regularium excipitur. Sic Valq. *d. 219. cap. 5. num. 47.* Diana *part. 1. tract. 11. resol. 20.*

Virtute Bullæ non potest recipi communio à quolibet Sacerdote sine consensu Parochi saltem præsumpto. Quia ipsa Bulla præscribit facultatem, tempore Interdicti celebrandi, vel audiendi sacrum simul cum suis familiaribus in Ecclesiâ, Monasteriis, vel Oratorijs priuatis ab Ordinario designatis, & visitatis, & accipiendi Eucharistiam, & alia Sacramenta, dum tamen ipsi Interdicti causam non dederint. Vbi apparet, solum dari privilegium quoad circumstantiam Interdicti non

ESCOBAR
Theat. Mor.
Tom. III. IV.
F. IV.

non quoad ministri circumstantiam. Ita Suar. d. 72. sect. 2. Quintanad. tom. 1. tract. 5. singul. 3. n. 2. Card. de Lugo d. 18. n. 45. Nuius 3. p. 9. 82. art. 3. qui contrariam sententiam improbabilem vocat. Manuël in Bul. part. 1. addit ad §. 5. numero 31.

446 Hoc teneo, & expono. In primis ibi non conceditur simpliciter celebrandi facultas, vel facienda celebrare in Oratorio privato: sed solum id facienda tempore Interdicti, supposita videlicet aliunde facultate legitima talis Oratorii. Quod constat ex praxi; nam postquam Paulus V. prohibuit, ne concederent Ordinarij facultatem celebrandi Missam in Oratoriis domesticis: adhuc in Bulla ponuntur praedicta verba, nec tamen vllus, etsi Bullam habeat, vitur Oratorio privato sine Pontificis facultate. Deinde quoad caetera Sacramenta quae concedit ibi, scilicet poenitentiam, & extremam unctionem, certum videtur, non dari facultatem eligendi ministrum, à quo Sacramentaliter absoluitur, cum non requiratur Ordinarij approbationem, quam expresse requirit infra, dum talem electionem concedit. Similiter praxis ostendit, quamvis quis habeat Bullam, non posse citra necessitatem recipere Sacramentum Vnctionis nisi à suo Parocho, vel de ipsius expresso consensu. Constat igitur, facultatem ibi non concedi circa ministrum, sed circa tempus interdicti; nimirum ut concedatur ibi solum facultas recipiendi Sacramentum Eucharistiae, Poenitentiae, vel Extremae Vnctionis (scilicet à legitimo ministro) nonobstante Interdicto locali.

PROBL. CVIII.

Extra casum necessitatis potest Sacerdos, vel Diaconus aliquando, & non potest propria manu Eucharistiam accipere.

447 Nonnulla suppono. L Oquor de communione Laica, quae fit extra Missam. Constat ex sect. 1. extra casum necessitatis regulariter non licere, quoniam Ecclesiae consuetudo praescribit, ut qui non celebrans communicat, de alterius Sacerdotis manu Eucharistiam accipiat. Constat, non extare ius vllum, quod necessario requiratur distinctionem inter ministrantem & recipientem hoc Sacramentum. Constat, posse Sacerdotem in necessitate communicare seipsum, ut si iaceret moribundus, & posset ex sacratio consecratam hostiam sibi sumere, nec adesset alius, qui posset illam ministrare. Questio igitur est, num hæc facultas extra casum necessitatis extendatur.

448 Non extenditur. Quia non praesumitur concessa, nisi pro mortis articulo, ne Sacerdos, vel Diaconus sine viatico decedat, quando non potest illud ab alio recipere. Sic Caiet. in summ. v. communionis minister. Villalob. tom. 1. tract. 7. diff. 48. Filiuc. tract. 4. n. 285.

449 Extenditur plane. Quia Concil. Nicæn. can. 14. iubentur Diaconi accipere secundum ordinem post Presbyteros ab Episcopo, vel à Presbytero sacram Communionem. Quod si non fuerit in praesenti Episcopus, vel Presbyter, tunc ipsi proferant, & edant. Cum autem omnes Sacerdotes sint Diaconi, iam hinc facultatem habent, ut

in Sacerdotis absentia, qui ministrare possit, & velit, valeant seipsos communicare. At Canon Concilij minime reuocatus absolute concedit facultatem huiusmodi sine restrictione ad mortis articulum, vel ad similem necessitatem. Ita Laym. l. 5. tr. 4. c. 7. n. 4. Manuël, Viald. Posseuin. & alij, quos sequitur Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 13. Sylui. & Homobon. quos sequitur Diana part. 2. tr. 14. resol. 53. & p. 3. tr. 4. resol. 47.

Sacerdos quidem, & Diaconus in absentia Sacerdotis poterunt communionem propria manu recipere non solum in mortis articulo, ne sine viatico decedant: sed etiam extra talem articulum. Nam ille Canon Diaconis concedit facultatem communicandi seipsos, nec illam ad mortis limitat articulum: secluso tamen scandalo iuxta praescriptum iuris naturalis: & supposita necessitate, quae sufficiat, ut Diaconus in absentia Parochi possit Eucharistiam ministrare: ratioque continget.

PROBL. CIX.

Diacono praesente, potest, & non potest Sacerdos, seipsum communicare.

Non quidem potest. Quia in eo casu Diaconus est minister legitimus, & Sacerdos communicat ut Laicus: & ideo debet Eucharistiam de manu Diaconi recipere. Sic Vasquez diffin. 219. num. 17. Fagund. praec. 3. lib. 3. c. 3. num. 7.

Potest profecto. Quia in praesentia Sacerdotis non potest Diaconus ministrare. Ergo si Sacerdos agrotet, & non addit nisi Diaconus, qui Sacramentum deferat, debet Sacerdos propriis manibus Eucharistiam accipere. Ita Durand. in 4. dist. 13. q. 4. n. 7. Suar. d. 72. sect. 3. Filiuc. tr. 4. num. 285.

Ego censeo, posse Diaconum Sacerdoti moribundo propriis manibus Eucharistiam ministrare. Quia in eo casu verè minister est sufficiens, & praesentia Sacerdotis volentis Eucharistiam ministrare impedit Diaconum respectu aliorum non respectu ipsiusmet Sacerdotis communicaturi. Congruum sane est, ut Sacerdos moribundus, dum communicat more Laicorum, de manu Diaconi Eucharistiam accipiat, ne propriis manibus, quae assolent ex morbo debiles esse, & immunda sacram hostiam contrectet. Quando verò Sacerdos sanus communicare vult ex deuotione, nec adest alius Sacerdos, sed Diaconus: aptius ager, si de manu Diaconi communionem accipiat; nam hoc est magis praxi communi conforme. Verum non video, cur ad id sit obligandus, cum Canon Concilij Nicæni solam absentiam Presbyteri requiratur, similiter Diaconus, de quo Canon ille (Problemate 109. expressus) loquitur, dum adest alius Diaconus, melius ager, si accipiat ab illo communionem: quamvis possit seipsum ipse communicare.

PRO

Seccio II. De Eucharistiâ, Problemata. 83

PROBL. CX.

Clerici Diacono Inferiores, & Laici possunt aliquando, & non possunt communicare se ipsos.

⁴⁵⁴ Minime possunt. Quia cum in cap. *Præ-*
sentis, dist. 9. 3. in casu necessitatis soli Dia-
cono concedatur facultas Eucharistiam mini-
strare, videtur in eo etiam casu ceteris denega-
ri. Et quia necessitas Eucharistiæ non est tanta,
ut Clerici Diacono inferior, aut Laicus possit
in articulo mortis Eucharistiam sibi sumere,
haud communi Ecclesiæ ritui asseruato. Et quia
nemo potest Eucharistiam sibi sumere nisi de
voluntate saltem præsumpta Pastoris, vel Ec-
clesiæ. Sed hæc facultas nec habetur expresse
nec potest prudenter præsumi. Ergo nec Cle-
ricus Diacono inferior, nec Laicus potest sibi
Viaticum sumere. Sic Præposit. 3. p. 9. 8. art. 3.
dub. 1. n. 11. Valq. d. 2. 19. n. 18. Hurtad. de *Euch.*
dist. 1. 1. diff. 1. Tanner. tom. 4. d. 5. q. 8. *dub. 8.*
n. 182. Sylvest. Armil. Tabie. Ledesm. Sotus, Ca-
ther. quos sequitur Fagund. *præc. 3. l. 3. c. 3. n. 8.*

⁴⁵⁵ Possunt proculdubio. Quia nullo iure diuino
prohibetur: Canonium autem in Cap. *Perue-*
nit, de consecr. d. 1. Non solum necessitatem gra-
ue, sed quamlibet moralem sufficere decernit,
ut Diaconus à Pastore iussus Eucharistiam mi-
nistret. Ergo non est, cur Clericus Diacono in-
ferior, aut Laicus nequeat seipsum communi-
care, quoties in articulo mortis viget præceptum
diuinum Communionis: & Salus eius aeterna
foris à Communionem pender, si sit solum at-
ritus, & nequeat aliud accipere Sacramentum.
Fauet Regine Scotiæ exemplum, quæ Marty-
rium subitura prius Eucharistiam, quam apud se
habebat, propriis manibus sumplit cum omnium
laude. Ita Caiet. Mat. 26. *Suar. dist. 7. 2. sect. 3.* Va-
lent. to. 4. *dist. 6. q. 1. o. punct. 1.* Fill. *tr. 4. n. 285.* Gra-
nad. 3. p. contr. 6. tr. 1. 2. *dist. 1. n. 4.* Laym. l. 3. *tr. 4.*
c. 7. n. 4. Diana 3. p. *tr. 4. resol. 47. & p. 5. tr. 3. resol.*
47. Probabilem dicunt esse Coninch. *quest. 82.*
n. 27. & Card. de Lugo d. 18. n. 23.

⁴⁵⁶ Primam sententiam communionem esse non
abnego: sed secundam sufficientem harentem
probabilitati, & quæ tuto possit in praxim re-
ducim, mihi eligo. Reor enim, prudenter præsu-
mi hoc in casu Pastoris voluntatem vel imme-
diatam, vel saltem mediata. Cum autem id rari-
simè contingat, non mirum, si nec Ecclesiæ, nec
Pastores factum approbent, vel improbent. Et
quidem legi apud Auctores factum Regine Sco-
tiæ satis approbari, & commendari, & quodlibet
simile panter laudibus efferrem.

CAPVT XIX.

Circa Communionis Ritum.

PROBL. CXI.

Præceptum diuinum aliquando fuit, & præ-
ceptum diuinum nunquam fuit indictum
Laicis sub vtraque specie communicandi.

⁴⁵⁷ **I**tem latum fuit à Christo Do-
mino præceptum communicandi
sub vtraque specie, durauitque per
aliquod tempus: sed jam Ecclesiæ

vel declarauit cessauisse præceptum eiusmodi,
vel in illo iustis de causis dispensauit. Probatur.
Quia scripturæ verba quibus ostenditur Eucha-
ristiæ necessitas, pariter probare videntur, su-
mendi vtramque speciem, necessitatem. Si qui-
dem de vtraque dixit Dominus Ioan. 6. *Nisi*
manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis
eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Ergo
vel concedendum est præceptum vtriusque spe-
cici, vel negandum præceptum communicandi.
Sic quidam Catholici, quos suppresso nomine
memorat Franc. de Lugo de *Sacram. l. 4. c. 12. n. 2.*
Claud. de *Saintes repetit. 1. o. c. 4.*

Nullum fuit vnquam præceptum diuinum
obligans Laicos ad communicandum sub vtrâ
que specie. Quia id definitur in Concilio
Constantiensis sess. 13. & potissimum in Tri-
dentino sessione 21. capite 1. ubi probat hanc
conclusionem ex scriptura, & Ecclesiæ ex sen-
su, ac praxi. Docent D. Thomas *part. 3. que-*
stione 80. art. 1. 2. Valq. *dist. 2. 16. c. 1. & 3.* Valent.
to. 4. *dist. 6. q. 6. punct. 5.* Bellar. apud Lugo citat. n. 5.

Profecto quamvis Christus in vltimâ Cœnâ
Sacramentum hoc instituit, & Apostolis tradidit
sub duplici specie, non ideo fideles omnes ad
vtramque recipiendam adstrinxit. Vnde illa
verba, *Hoc facite in meam commemorationem*,
ad omnes fideles dirigi fateor, non tamen
eodem modo, sed iuxta munus singulorum,
videlicet, ut illam actionem prout ad singu-
los spectat, singuli præstent: Sacerdotes offe-
rendo, consecrando, sumendo speciem vtra-
que; Laici verò sumendo, vel vnâ, vel
vtramque iuxta Ecclesiæ determinationem.
Nec ex Ioan. 6. in illis vel similibus verbis
speciem vtramque complectentibus colligitur
diuinum præceptum communionis sub
vtraque specie. Cum sæpius etiam asserat de
solo pane Christus Dominus: *Siquis manduca-*
uerit ex hoc pane viuet in æternum: Panis quem
ego dabo, caro mea est pro mundi vitâ: Qui man-
ducet hunc panem, viuet in æternum. Assero igitur
hanc veram, & Catholicam esse sententiam,
aliâque posse minimè sustineri.

PROBL. CXII.

Sine Ecclesiæ dispensatione nunquam po-
test, & aliquando potest Laicus
Sanguinis speciem absumere.

⁴⁶⁰ **S**uppono Ecclesiâ iustis de causis fuisse ad-
ductam, ut communionem Laicis sub vtrâ
que specie prohiberet, quâ ipsâ annuente olim
fideles utebantur. Hæc fuerunt vitandarum hæ-
resum studium, de quo Bellarm. de *Euchar. c. 18.*
Effusionis periculum. Vfus vini difficilis in
regionibus septentrionalibus, Abstemiis mo-
rem gerere. Ut Sacerdotes in hoc Laicis ex-
cellerent, si non fructu, saltem significationis
magis expressæ Dominicæ passionis, atque. Et
quamvis aliquo gratiæ augmento priuarentur
Laici, merito potuit Ecclesiâ magis reuerentiæ
Sacramenti, quam sumentium prospicere vtili-
tati. Igitur Ecclesiâ, quæ prohibuit Laicis sub
vtraque specie communionem, potest dispen-
sare in hac prohibitione, cum sit solius iuris Ec-
clesiastici: valide quidem sine causâ, licet verò,
si causâ sublit. Hoc præmissis, quaeris, an ali-
quando Laicus possit sine Ecclesiæ dispensatio-
ne sumere sanguinis speciem?

Nun

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

461 Nunquam potest. Quia cum Ecclesia sum speciei sanguinis prohibuerit ob tot iustissimas, quas reuli causas, nefas erit, si secularis sine Ecclesiae dispensatione quacumque causa ausus fuisset Sanguinis speciem absumere. Sic Sorus in 4. distinct. 13. quaest. 2. articul. 6. ad 1. Tolet. lib. 2. cap. 9.

462 Sine dispensatione Ecclesiae potest Laicus sumere sanguinem ob euitandam Sacramenti irreuerentiam. Quia praeceptum Ecclesiasticum ob maiorem Sacramenti reuerentiam indudum non obligat cum maiori irreuerentiae periculo. Ita Suari. d. 71. sect. 1. Vasq. d. 216. c. 2. & 3. Coninch. q. 83. n. 271. Filliuc. tr. 4. n. 203. Fagund. prac. 3. l. 3. cap. 4. Diana par. 5. tract. 3. resol. 34.

463 Si Sacerdos post consecratum, & ante sump- tum Calicem deficiat, nec adsit alius Sacerdos à quo possit absumi, sed prudenter timeatur spe- cies vini consecratas in infidelium manus de- venturas, vel effundendas, vel corruptendas: quis dubitet posse Laicum illas ieiunum, aut si inister periculum non ieiunum exhaurire? si- militer si sanguis Dominicus in terram profun- datur, nec adsit Sacerdos, qui velit illum lam- bere, potest lambere Laicus, ut contra nonnul- los Suar. Filliuc. & Fagund. edocent, Monue- rim tamen esse cauendum scandalum, & curan- dum, ut reuerenter admodum Sanguis saceti- mus recipiatur.

PROBL. CXIII.

Sacerdos potest, & non potest, cum cele- brat, diuidere hostiam consecratam ad Laicum communicandum.

464 Non potest, nisi rite Viaticum exhibeat. N Vllatenus potest, nisi moribundus aliter non valeat Viaticum accipere. Quia Sa- cerdos consumere debet totum Sacrificium, quod sibi sumendum destinavit. Ergo solum ob morientis necessitatem, si alia Hostia non sit poterit Hostiae particulam communicanti prae- bere. Sic Graff. p. 1. lib. 1. c. 33. n. 31. Zambr. c. 3. dub. 6. n. 7. Zanard. p. 1. de Euchar. c. 9. n. 13.

465 Potest extra Viaticum occa- sionem. Cum non suppetit alia forma consecrata dari potest pars Hostiae principalis Laico solum ex deuotione communicare volenti. Quia sacri- ficiu non definit esse perfectum ob talis parti- culae dispensationem: nec itrogatur iniuria, vel irreuerentia sacrificio, si participes fiant adstantes fructus realis Hostiae, partem eius realem suscipiendo, sicut participant fructum ipsius spi- rituali. Ita Antonin. Syluest. Palud. Angel. quos sequitur Henric. lib. 8. cap. 46. n. 2. lit. E. Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. num. 14. Sa v. Euchar. n. 15. Possuin. Anton. de Literariis, Ochagau. Grand. Scor. 2. Tomobon. quos sequitur Diana parte 2. tractatu 14. resol. 37. & par. 5. tract. 3. resol. 54.

466 Haec mihi sententia probabilior. Licet enim cap. Relatum, de consecr. dist. 2. iubeatur Sacer- dos integra Sacramenta percipere, inibi carpun- tur Sacrificantes, qui in aliquibus Missis nihil Sacrificij recipiebant. Et quamvis Synodus To- letana celebrata anno 1622. absolute prohibeat, ex Hostia diuidi ad Laici Communionem, par- ticulam intelligo, quando possunt aliae formae consecrari. Porro quod quidam asserunt, etiam in eo casu nullam subesse culpam, cum

nullum praeceptum vetet ex Hostia particulam diuidi: falsum omnino reor. Quia Rubrica Mis- salis de defect. Missae §. 10. n. 3. praescribens, ut infirmo detur pars Hostiae, si non sit alia conse- crata: satis aperte prohibet, ne detur Hostia pars infirmo, nec à fortiori sanis, quando alia conse- crata suppetit, vel facile consecrari potest. Cul- pa erit venialis.

PROBL. CXIV.

Cum Sacerdos communicat more Lai- corum debet, & non debet stolam gestare.

467 Debet planè. Quia in cap. Ecclesiast. dist. 23. praescribitur: Cum Sacerdos ad solem- nia Missarum accedit, aut pro se Deo Sa- crificium oblaturus, aut Sacramentum corpo- ris ac sanguinis Domini nostri IESU CHRISTI sumpturus, non aliter accedat, quam oratio utroque humero circumscriptus, ita ut de uno, eodemque oratio ceruicem pariter, & utrumque humerum praeueniat, signum in suo appa- reat pectore crucis. Si quis autem aliter egerit, excommunicationi debite subiacebit. Vnde col- ligitur, obligationem esse grauem, si quidem ex- communicationis poena imponitur. Sic Ho- mobon. tract. 4. p. 1. c. 11. g. 106. Nald. v. Missa, n. 6. Angel. v. Sacerdos n. 4.

468 Non debet. Quia textus ille loquitur de Sa- cerdote communicante, dum celebrat. Quod inde colligitur. Nam loquitur de sumente cor- pus, ac sanguinem Domini: cum Sacerdos communicans laicorum more, non sumat san- guinem sub specie vini, ac proinde hoc praecep- to non comprehendatur, nec peccat sic com- municans sine Stola. Ita Syluest. v. Sacerdos n. 4. Nauar. c. 21. n. 54. Graff. l. 2. c. 40. n. 2. Fagund. prac. 3. lib. 3. c. 6. n. 1.

469 Verum textus ille loquitur de communione Sacerdotis extra celebrationem. Nam id vide- tur mihi magis consonum eius verbis sub distin- ctione referentibus Sacerdotem vel celebrantem vel communicantem. Nec obstat aduersario- rum coniectura, nam olim etiam extra sacri- ficiu fideles sub utraque specie communica- bant. Vnde iudico, teneri Sacerdotes commu- nicantes extra celebrationem Stolum praeferre; haec ceremonia dimanans ex iure, receptaque praxi communi obligationem aliquam inducit. Ita significant Suar. d. 68. sect. 1. Azo. tom. 1. d. 10. c. 28. q. 12. Reginald. l. 29. n. 112. dum grauem solum obligationem sub mortali secludunt. Obligationem itaque adesse reor, sed non gra- uem, quia res nec admodum grauis, nec vsu communi tam grauis obligatio recepta videtur: sicut nec obligatio superpellicium gerendi, seu formandi cum stola in pectore crucem, siquidem haec à viris timoratis omittuntur. Et in hoc sen- su verum erit, quod Pitigian. in 4. tom. 1. dist. 13. q. 2. a. 5. & Diana p. 2. tr. 14. resol. 20. dicunt, depreum illud iam abrogatum vsu contrario; intellige quoad excommunicationem, & quoad obligationem sub mortali.

PRO

Sectio II. De Eucharistia, Problemata. 83

CAPVT XX.

Circa Eucharistia Effectus.

PROBL. CXV.

*Eucharistia confert, & non confert habitua-
lem gratiam, cum primum est
in ore Sacramentum.*

470
Hic dicitur
Hic dicitur
E IDIVS *section. 1.* quatuor
Eucharistia recepta enumera-
ri effectus, infusionem gratia,
spiritualem refectionem, praefer-
vationem à peccatis, fomitis re-
fectionem. Et quidem infusio gratia habita-
lis communis est omnium Sacramentorum effe-
ctus: tres alij pertinent ad gratiam Sacramen-
tem Eucharistia, per quam auxilia robusta con-
feruntur ad excitandum, & augendum charita-
tis fervorem contra tentationes, ac culpas om-
nes, ut peditamus in vita gratia, qui proprius
est nutritionis effectus. Itaque circa tempus
actualis sumptionis, quaerimus, an Eucharistia
conferat gratiam habitualement, cum primum est
in ore Sacramentum?

471
Hic dicitur
Hic dicitur
Confert Eucharistia habitualement gratiam,
cum primum est Sacramentum in ore. Quia iam
tunc dicitur manducari: sed manducanti gratia
promittitur: Ergo tunc temporis gratia praesta-
tur. Sic quidam Theologi, quos pressio nomine,
memorat Franc. de Lugo *de Sacra. l. 4. c. 4. n. 6.*

472
Hic dicitur
Hic dicitur
Non confert Eucharistia gratiam habitua-
lem, cum primum in ore versatur. Quia tunc
non dicitur manducari: sed cum Hostia tradi-
tur ad stomachum secundum aliquam par-
tem continentem totum Christum. Ita Suar. *d.*
63. sect. 4. Coninch. *q. 79. a. n. 22.* Henric. *lib. 8.*
c. 43. Bonac. *d. 4. q. 4. p. 2.* Diana *p. 3. r. 6. resol.*
96. Card. de Lugo *d. 12. sect. 2.* Martinon *tom. 4.*
d. 34. sect. 2.

473
Hic dicitur
Hic dicitur
Placet Gabrieli Vsq. *d. 203. c. 2.* sententia
asserentis, ignotum esse nobis, & soli Deo cog-
nitum, quoniam tempore, vel instanti gratia per
Eucharistiam conferatur. Vnde in re lubrica iu-
dicatio probabilius, gratiam conferri, vel cum
primum Christus guttur irreuocabiler attingit,
ita ut naturaliter iam extra hi non valeat: vel
cum primum attingit stomachum. Nam hac
manducanti promittitur, *Ioan. 6.* Poreft autem
manducatio sumi vel in fieri, dum Hostia per
guttur transitor, & peruenit ad terminum, unde
nequeat ad os reuocari, vel in facto esse, quando
primum recipitur in stomacho secundum ali-
quam partem. Nam qui sic recipit Eucharis-
tiam, proprie dicitur manducare. Quare credi-
derim, si quis diu in ore retineat species, donec
inibi corumpantur, vel eliciantur, prius quam
deglutiantur, eum Sacramenti fructum non ac-
cipere: quia verè non manducauit. Secus ef-
fet, si postquam species in stomacho exceptis, il-
las euomit, quod enim euomitur, dicitur fuisse
manducatum.

PROBL. CXVI.

*Quis sacrilegè communicauit indignus in
parte primâ sumptionis, & durante
sumptione, respicit ita ut aliquam par-
tem ritè dispositus acceperit: Hic reci-
pit, & non recipit Sacramenti effe-
ctum.*

474
Hic dicitur
Minimè recipit gratiam. Quia iudicium ex
Apostoli sententia manducauit. Non est
autem æquum, ut quis per eandem refectionem
pariat sibi iudicium & gloriam. Quare Patres
huic Eucharistiam aiunt esse mortiferam, ne
dignum reputant, ut ex vi receptionis initio sa-
crilegè vllus ei gradus gratia postmodum con-
feratur. Sic Henric. *l. 8. c. 43.* Bonac. *d. 4. q. 4. p. 1.*
2. Vsq. d. 203. c. 2.

475
Hic dicitur
Recipit proculdubio gratiam. Quia adhuc Sa-
cramentum in sui manducatione reperit subie-
ctum ritè dispositum. Et quidem si prior sum-
ptio non praecessisset, sequens effectum subiecto
di sposito exhiberet. Quod autem prior praeces-
serit, non impedit: quia peccatum in illa com-
missum per poenitentiam potuit deleri. Ita Ca-
ier. Valent. Nufius, Regim. apud Bonac. citatum.
Suar. *d. 63. sect. 4.* Coninch. *q. 79. n. 22.* Martinon
tom. 4. d. 34. sect. 2.

476
Hic dicitur
Cetè cum Sacramentum, licet totum sit in
priori sumptione, totum etiam in posteriori adsit
eandem retinens virtutem: poterit etiam tunc
suum effectum producere. Consentient Villa-
lob. *tom. 1. r. 7. diff. 31.* & Diana *p. 3. r. 13. ref. 29.*
quando Sacerdos post Hostia sumptionem cum
obice, ante Calicis sumptionem conuertitur: vel
si quis sumens duas formulas ante sumptionem
secundæ contritionem eliciat. Nam ibi datur
sumptio moraliter distincta.

PROBL. CXVII.

*Quis dignè communicans post acceptam
gratiam in prima particula sumptio-
ne iuxta presentem dispositionem, me-
lius disponitur per intensiorem, aut
perfectiorem actum, dum adhuc durat
sumptio. Hic recipit, & non recipit ma-
iorem gratiam ex opere operato.*

477
Hic dicitur
Non recipit gratiam ex opere operato maio-
rem. Quia tota gratia ex opere operato pri-
mo manducationis in instanti confertur. Sic
Henric. *l. 8. c. 43.* Martinon *tom. 4. d. 34. sect. 2.*

478
Hic dicitur
Maiorem gratiam ex opere operato recipit.
Quia Sacramenta conferunt gratiam iuxta re-
cipientis dispositionem. Ita Suar. *dist. 63. sect. 4.*
Coninch. *q. 79. n. 28.* Filliuc. *rr. 4. n. 172.* Franc.
de Lugo *de Sacra. l. 4. c. 4. m. 7.*

479
Hic dicitur
In casu posito adhuc durat vis actiua Sacra-
menti, & sufficiens eius applicatio dum sumptio
durat. Ergo, si meliorem inueniat dispositionem,
maiorem gratiam ex opere operato producer.
Ideo sententiam hanc probabiliorē esse iudico.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.

PROBL. CXVIII.

Dum species Sacramentales in stomacho perseverant, producant, & non producant adhuc uberiorem gratia effectum.

480 *Producit.* **P**roducant toto tempore, quo species in stomacho durant maiorem gratia fructum. Quia sufficiens cum dispositio persistat operatorum Sacramentum otiosum non existit. Sic Caiet. 3. p. q. 79. art. 1.

481 *Non producit.* Si dispositio non melioratur gratia ex vi Sacramenti minime augetur. Quia cum Sacramentum agat ad modum naturalis agentis, in primo instanti producit totum, quod potest iuxta praesentem dispositionem. Ita Suarez *dist. 63. sect. 7.* Coninch. *qu. 79. n. 41.* Filliuc. *tract. 4. n. 175.* Vasq. *d. 112. n. 4.* Hentiq. *l. 8. c. 43.* Bonac. *d. 4. q. 4. punct. 2.*

482 *Hoc verum.* Existimo minime augeri Sacramenti effectum, dum dispositio non variatur. Idcirco hanc veram reor esse sententiam. Problem. proximo roborabo.

PROBL. CXIX.

Cum dispositio recipientis Eucharistiam, melioratur, dum species Sacramentales in stomacho durant, augetur, & non augetur gratia ex opere operato.

483 *Minime augetur.* **M**inime augetur. Quia nec ex institutione huius Sacramenti, nec ex Ecclesiae traditione constat talis vis Eucharistiae, siue talis Christi Domini voluntas circa ipsius effectum. Sic Vasq. *d. 203. n. 20.* Bonac. cum aliis *d. 4. q. 4. punct. 2.* Filliuc. *tr. 4. n. 175.*

484 *Augetur quidem.* Augetur profecto. Quia promissio gratiae, praecipue facta fuit huic Sacramento ob Christum manducatum, non ratione solum manducationis sed termini manentis, & quasi per illam applicati, ut indicat Dominus, *Ioan. 6.* & August. *ibi tract. 26.* Ergo dum hic panis vitae manet in nobis, efficax erit ad producendam gratiam iuxta subiecti dispositionem. Quare si dispositio melioratur, crescat pariter effectus ex opere operato sicut meritum ex opere operantis increvit. Ita Suarez. *d. 63. sect. 7.* Coninch. *q. 79.* Ylambert. *3. p. q. 79. d. 3. art. 2.* Card. de Lugo *d. 12. n. 46.*

485 *Hic pars probabilior.* Hanc partem probabiliorē puto. Hincque sequitur per se loquendo, communicantem non recipere maiorem gratiam ex eo, quo maiores, aut plures Hostias absunt: aut quia diutius in his fumendis, aut digerendis haeret; sed ratione melioris dispositionis. Fateor tamen longiorem moram sumptionis, aut digestionis per accidens posse esse occasionem maiorem gratiam accipiendi, quatenus interim plures, ac perfecti ores quis charitatis elicit actus. Sequitur deinde, si quis indigne communicavit, & postea dum species permanent in stomacho, sufficienter ad gratiam disponatur, eum vere fructum Sacramenti esse percipientem. Lege Martinonem *tom. 4. d. 3. sect. 2.*

PROBL. CXX.

Vtraque species simul confert, & non confert recipienti maiorem gratiam, quam seorsim singula.

486 **V**idimus supra, communicantem recipere novum gratiae augmentum, si communicans sub vtrâque specie post receptionem speciei panis, melius ad receptionem speciei vini disponeretur. Quasi tamen, an etiam in variata dispositione, praecise ratione Sacramenti maiorem gratiam recipiat communicans sub vtrâque specie, quam sub altera tantum? Recipit profecto. Quia Sacramenta novae legis efficiunt, quod significant: Sed Eucharistia non solum in ratione Sacrificii per duplicem speciem significat separationem sanguinis à corpore Christi patientis; sed etiam in ratione Sacramenti significat perfectam rationem coniuij sub cibo & potu: quorum quilibet suo particulari modo reficit, & ad nutritionem conducit; Ergo quilibet species quatenus huius Sacramenti pars est, suam diversam habet significationem, ac subinde suam peculiarem efficaciam, alioquin inanis esset illius significatio, quae non semper in recte disposito produceret effectum, quem significat. Sic Alenf. Casallus, Arboreus, quos sequitur Vasq. *d. 215. c. 2.* Praepos. *qu. 80. art. 12. dub. 3.* Merat. *d. 33. sect. 4.* Martinon *d. 34. sect. 3.* Card. de Lugo *d. 12. sect. 3.* Videtur hanc sententiam amplecti Clemens VI. qui concedens Regi Gallicae anno 1341. communicandi sub vtrâque specie privilegium, subdit: *Ad maiorem gratia augmentum.*

487 *Non confert.* Minime recipit. Quia gratia promittitur communicanti, quatenus recipit Christum panem vivum, fontem bonorum omnium, refectionem animarum perfectissimam: sed Christus tam perfecte continetur, & sumitur sub singulis speciebus, ac sub vtrâque simul: Ergo cum aequali dispositione parem recipiet gratiam, qui sumit vnam speciem, ac qui sumit vtramque. Ita D. Thom. *3. p. q. 80. a. 12. ad 3.* Bonavent. Richard. Gabr. uterque Sotus, & alij, quos sequitur Suarez. *dist. 63. sect. 6.* Hentiq. Bellarm. Coninch. quos sequitur Bonac. *d. 4. q. 1. punct. 4. n. 5.* Fagund. *prae. 3. l. 4. c. 4. n. 4.* Franc. de Lugo *de Sacram. l. 4. c. 4. n. 13. 14. & 15.*

488 *Hanc eligo partem.* Hanc eligo sententiam. Licet enim vtrâque species significet aliquamodo perfectius gratiam, quatenus magis integram exprimit refectionem: tamen perfectiorem refectionem, seu gratiam non significat; quia res significata, quae reficitur animus, est eadem omnino. Vtrâque pars probabilis, sed hanc ut probabiliorē eligo. Lege Dianam *part. 3. tractatu 6. resolutione 97.*

PROBL. CXXI.

Eucharistia confert per accidens aliquando, & non confert primam gratiam.

489 **N**on confert. Quia hoc Sacramentum est institutum per modum cibi, ac spiritibus nutriti quoniam.

Seccio II. De Eucharistiâ, Problemata. 85

nutrimenti. At cibus necessariò expositulat, sumentem vivere: non enim mortuum nutrire potest. Ergo hic cibus spiritualis necessariò supponere debet, sumentem vivere spirituali vita, ut spiritaliter illum nutrire, ac roborare possit. Et quia Eucharistiâ instituta non est ad remittenda peccata mortalia, sed ad remittenda venialia, & præservandum à mortalibus, ut ait Tridentin. sess. 13. capite 2. Si igitur primam gratiam aliquando conferret, ad remittenda peccata mortalia esset institutum; non enim hunc effectum aliunde, quam ex institutione potest habere Sacramentum. Sic Bonau. in 4. dist. 9. art. 2. q. 3. Gabriel. ibi, qu. 2. art. 2. concl. 1. Vasq. d. 205. c. 4. Hurtad. d. 8. diffio. 8. & plures apud ipsam.

490 Aliquando hoc Sacramentum primam gratiam confert, & peccatum mortale remittit: vitium enim delictum cum peccator ad Sacramentum suscipiendum accedit attritus credens esse contritum vel ignarus sui peccati suscipit Sacramentum attritione cognita. Quia Christus Dominus Sacramenta omnia instituit efficacia ad conferendam gratiam non ponenti obicem. At peccator attritus credens esse contritum si suscipiat hoc Sacramentum, obicem gratiæ suscipiendæ non ponit. Ergo. Minor probatur. Non ponit obicem ob peccatum in communione commissum, quia hoc nullum est, cum bona fide Sacramentum suscipiat; neque etiam ponit obicem ob peccatum antea commissum, siquidem illius attritionem habet, quâ posita, divinam bonitatem decet, Sacramenta efficacia esse ad gratiam suscipiendâ conferendam. Itâ D. Thom. 3. p. q. 79. art. 3. & 8. Valent. tom. 4. d. 6. q. 5. p. 1. Coninch. q. 79. art. 3. n. 5. 2. Suarez d. 6. 3. sect. 1. Bonac. d. 4. q. 4. p. 1. Caltr. Pal. 10. 4. r. 2. 1. p. 1. n. 3. & alij plures.

491 His hæreo, & fateor, hoc Sacramentum esse institutum per modum cibi non solum nutritis, sed & etiam aliquando vivificantis, in quo à cibo materiali longè distat. Cum enim media, gratia hoc Sacramentum nutriat, & hæc nata sit vivificare, non est mirum, quod aliquando ex accidenti vivificet. Neque inde fit, esset Sacramentum mortuorum: quia ad vivificandum non est per se, sed per accidens institutum. Cum verò Trid. afferit præcavere à mortalibus, & venialia remittere, loquitur de effectu per se huius Sacramenti, non de effectu qui ex accidenti contingit.

PROBL. CXXII.

Ut augmentum gratiæ recipiat qui Eucharistiâ sumit, requiritur, præter statum gratiæ, devotionis affectus.

492 Requiritur aliquis devotionis affectus. Quia ut quis cibo corporali nutriatur, necessarium est, quod vitaliter concurret, & cooperetur: Ergo ut quis spirituali Eucharistiâ cibo nutriatur, necessum est, ut vitaliter concurret, aliquo adhibito devotionis affectu. Et quia si actualis aliqua devotio necessaria non sit, innumeri Sacerdotes, qui in statu gratiæ Sacramentum sumunt, ingēs quoddam, & incredibile gratiæ obtinissent sine devotione augmentum quotidie (Escr. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Missæ sacrificio operam gerentes. Sic Alexand. 4. p. q. 10. membr. 8. art. 3. D. Thom. in 4. dist. 12. q. 2. art. 1. quæst. iunc. 13. Durand. q. 4. Palud. q. 1. art. 2. Caiet. q. 79. art. 1. Antonin. 3. p. iir. 13. c. 6. Sylvest. v. Eucharistia.

In suscipiente Eucharistiâ præter statum gratiæ nulla alia actualis devotio requiritur ad recipiendum gratiæ augmentum ipsius Eucharistiæ virtute. Quia Concilium Tridentin. sess. 13. cap. 3. præter gratiæ statum nullam aliam requirit dispositionem, quam, si necessaria esset, absque dubio requireret. Et quia aliàs Ecclesia inutiliter, & indignè antiquis Eucharistiâ parulis administrasset: & nunc iis, qui post rationis usum incidunt in amentiam: quia paruli, & amentes nequeunt actualem aliquam devotionem elicere. Itâ D. Thom. 3. p. q. 79. art. 1. Coninch. quest. 79. articulo 8. mutato consilio Gabriel. lectio. 85. Sotus in 4. distinction. 11. quæst. 2. articulo 2. Adrian. ibi, quæstio. 1. Vasquez distinction. 206. Suarez distinction. 63. sect. 3. Coninch. quest. 79. art. 1. dubio 1. Reginaldus lib. 29. cap. 6. quest. 3. Bonac. dist. 4. quæstio. 6. puncto 1. Hurtad. de Eucharistiâ distinction. 7. difficultate 3.

Hoc mihi certum. Nam aliàs qui absque actuali devotione Eucharistiâ reciperet, peccaret lethali, quia illius impediret effectum, cuiusque efficacitatem omnidò hebetaret. Qui ergo in statu gratiæ absque actuali devotione recipit Eucharistiâ, non solum recipit gratiæ augmentum, sed nullatenus peccat; quia non frustrat Eucharistiæ efficacitatem.

PROBL. CXXIII.

Virtute Eucharistiæ præter unionem animæ cum Deo factam medio gratiæ augmento, fit etiam, & non fit unio aliqua inter carnem susipientis, & inter carnem Christi.

Præter unionem spirituale animæ cum Deo, mediante augmento gratiæ virtute Eucharistiæ collato, nulla alia reperitur unio inter carnem Christi & carnem dignè susipientis. Quia si unio aliqua virtute Sacramenti huius daretur, esset quasi inter materiam & formam: vel tanquam inter agens, & passum: nulla enim alia potest excogitari. Sed nequit esse quasi inter materiam & formam; quia ex carne susipientis, & ex carne Christi non resultat aliquod tertium compositum tanquam ex partibus, sicut ex materia, & formâ resultat. Neque esse potest tanquam inter agens, & passum; quia neque ex carne Christi sub speciebus, neque ex speciebus ipsius derivatur aliquid in carnem susipientis & quamvis derivaretur, non esset sufficiens ad unionem realem inter carnem illius, & carnem Christi. Nam ex solis plures effectus in hæc inferiora derivantur, & tamen cum illis realiter non vnitur. Sic Doctor. Complut. (ut refert Vasq. d. 204. c. 1. contra Cardinalem Mendoza, qui in publicâ cõcone docuit oppositum. Damasc. l. 4. de fide, c. 14. Pseudo Cyprian. ser. de Cænâ Do.

Virtute Sacramenti Eucharistiæ non tantum fit unio spiritualis animæ susipientis cum Deo, & cum animâ Christi per affectum ratione aug-

H 2

mentum

DISCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
E. IV.

menti gratia, & charitatis collata Sacramenti virtute; sed etiam fit peculiaris unio realis inter carnem Christi, & carnem dignè fuscipientis: quæ etiam corruptis speciebus, & non manente Christo secundum substantiam in stomacho, perseverat. Ratio est, quia Christus Ioan. 6. profatur. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in illo.* Quod de permanentia, seu unione animæ & corporis Patres exponunt. Nam particula *Qui* pro toto homine supponit. Hoc proculdubio tradunt Hilar. l. 8. de Trin. Chrys. hom. 46. in Ioan. Ciril. Ierosol. catech. 4. Damasc. lib. 4. de fide, cap. 14. Cyril. Alex. lib. 4. in Ioan. c. 14. Irenæ. l. 4. aduer. heres. cap. 34. Leo I. epist. 3. Innocent. III. lib. 4. de mystic. Missæ, cap. ult. Omnes præterea Patres assignant peculiarem unionem, realem inter carnem Christi, & carnem dignè fuscipientis Sacramentum Eucharistiæ tanquam peculiarem eius effectum: & contendunt, hanc unionem tandiu perseverare, quandiu dignè fuscipiens in gratiâ perseverat. Ita Rophenl. l. 4. contra Ecolampad. c. 21. & 32. Osius in conf. cathol. c. 42. Bellarm. l. 1. de Euchar. c. 28. Suar. d. 64. sect. 3. Vasq. d. 204. c. 2. Hurtad. d. 8. diff. c. 4.

497
Idem assero.
Expono doctrinam.

Idem asserens doctrinam expono. Peculiaris præfata unio inter carnem Christi, & carnem dignè fuscipientis Eucharistiæ proveniens specialiter ex digna illius fumptione, & tandiu perseverans, quamdiu fuscipiens in gratiâ perseverat adhuc post specierum corruptionem: non est unio aliqua physica, sed unio quædam moralis similis unioni morali, quæ est inter corpora coniugum provenientem ex copulâ absque irreuerentiâ, & iniuriâ ab uno in alterum factâ, ratione cuius fiunt una caro & unum corpus: quia sicut coniuges non solum fiunt una caro physice ratione copulæ quomodolibet adhuc iniuriôsè habitæ, nam fiunt principium physicum unius carnis & prolis: sed etiam fiunt una caro moraliter ratione copulæ inter ipsos liberè & absque iniuriâ habitæ, quia hæc coniunctio tam intima liberè, & absque iniuriâ habitæ exigit moraliter, ut unus coniux carnem alterius quasi propriam respiciat, habeat, & tractet: & è contra: Ita etiam ex eo quod Christus in Eucharistiâ carnem suam liberè communicet fuscipienti tanquam cibum, quo specialiter nutritur, & eam dignè fuscipiens illam intra suam carnem & viscera liberè fuscipiat absque iniuriâ & irreuerentiâ in Christum: caro Christi, & caro dignè fumentis illam fiunt una caro, & unum corpus non physice, sed moraliter; nam hæc tam intima coniunctio liberè, & dignè facta exigit moraliter, ut Christus carnem nostram, intra quam ipse, & caro ipsius ut cibis spiritualis liberè & dignè fuscipitur, habeat quasi pro-

priam, & eam quasi propriam tractet; & è contra, ut dignè fuscipiens Eucharistiæ carnem Christi, quam intra se liberè ac dignè recipit, eam habeat & tractet ut propriam. Nihilominus unio hæc quamvis tantummodo sit moralis, dicitur à Patribus realis, naturalis, & substantialis; quia non fit ratione solum affectus, sed etiam ratione receptionis realis carnis Christi secundum rem, & secundum naturam, & secundum substantiam intra nos; & ob hanc unionem moralem inter carnem Christi & carnem nostram provenientem ex dignâ Eucharistiæ fuscipione, Sacramentum Eucharistiæ à Patribus Communio dicitur. Perseverat autem hæc moralis unio post corruptionem specierum, quandiu dignè fuscipiens accepta perseverat in gratiâ. Quia quandiu in eâ perseverat, caro dignè fuscipientis digna est, ut mixturem præcedentem cum carne Christi à Christo quasi propria tractetur: non ita post gratiæ amissionem.

PROBL. CXXIV.

Eucharistia in hac vitâ producit, & non producit in corpore fuscipientis dignè aliquam qualitatem.

Sacramentum Eucharistiæ producit in dignè fuscipientis corpore, in hac vitâ, quandam qualitatem, ratione cuius corpus illius Christi corpori unitur, & ad immortalitatem præparatur. Quia qualitas huiusmodi necessaria est ad unionem, & ad præparationem à Patribus expressam. Sic Recentiores nonnulli, quod præf. nomine memorat Gaspar Hurtad. de Euchar. d. 8. diff. c. 6.

In corpore dignè fuscipientis Eucharistiæ nihil in hac vitâ producit ad præfata munia. Quia qualitas hæc absque fundamento fingitur; nam necessaria non est ad assignatam. Problem. præcedenti, unionem realem inter carnem Christi, & carnem dignè fuscipientis: quia tantum est moralis: neque est necessaria, ut caro nostra ad immortalitatem præparetur; nam tantum præparatur mediâ, quia scilicet Eucharistiæ est causa gratiæ quæ est ius ad gratiam animæ, ad quam debito congruitatis corporis gloria consequitur: & quia est causa perseverantiæ in gratiâ, ad quam consequitur animæ gloria, ad quam corporis gloria consequitur. Ita Suar. d. 64. sectio. 1. Vasquez d. 204. numero 28. Coninch. questio. 79. articul. 8. Hurtad. citat.

Secundam sententiam veram esse crediderim, primam vero reiiciendam ut quæ debili admodum fundamine nititur.